

Wilhelm Pantenius,

Zelgawā latwēeschu draudses rihta mahzitajs.

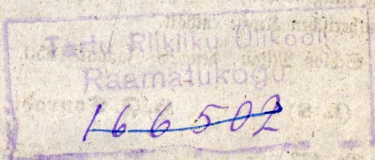
us

**Zelgawā pilfehhta un lauku draudses
luhgſchanu**

fcho gramatu farakstijis un apgahdajis

Rudolph Schulz,

Zelgawā pilfehhta draudses mahzitajs.

Zelgawā,

drikkēhts pec J. W. Steffenhagen un deſla.

1850.

Der Druck wird gestattet unter der Bedingung, daß nach Beendigung desselben die gesetzliche Anzahl von Exemplaren hieher eingängig gemacht werde.

Riga, den 8. Februar 1850.

(L. S.)

Dr. C. Saffner, Censor.

Von dem Kurländischen Evangelisch-Lutherischen Consistorio wird hierdurch attestirt: daß das vorstehende Manuscript Nichts gegen die heilige Schrift und gegen die symbolischen Bücher der Evangelisch-Lutherischen Kirche enthält.

Schloß Mitau, den 28. Januar 1850.

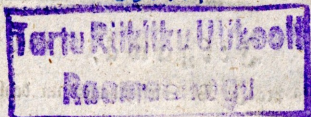
(L. S.)

H. F. Conradi, geistliches Mitglied.

(Nr. 133.)

Secrétaire Richter.

Est. A

23886

K a h d i t a j s.

	Lappā.
1) Preekschrunna	1.
2) Pantenius dshwoščana	4.
3) Behdu wehsts no Jelgawas	56.
4) Behru-dseefmas	60.
5) Jelgawas Latweefchu lauku draudses waimanas pehz fawa mihka nelaiķa mahzitaja W. Pantenius	62.
6) Ta nelaiķa gars us fawu draudst	64.
7) Sawam mihkam dwehfeles gannam W. Pantenius	66.
8) No Bahrtas un Leitischeem	69.
9) Par peeminānu tam Stā Juhli 1849 aiēmiggušam ištām Latweefchu tautas draugam W. Pantenius	71.
10) Peemināna tam nepeemirstamam Pantenium, Jelgawas rihta = mahzitajam,	78.
11) Kaudu balfs is Rihgas pilsehta par biktstehwu Panteniu	85.
12) Spreddiķis, ko Pantenius teizis Mirrušču peeminneščana nas deenā 1848tā gaddā	89.
13) Beidsamais spreddiķis, ko nelaiķa Pantenius Annes basnizā teizis 2trā swehtdeenā pehz waffaras=swehtku atfwehtes, 12tā Juhni 1849	98.

Mihla Selgawas lauku un pilsehta draudse!

Pantenus, taws mahzitajs, taws gans, taws firds draugs no Deewa tewim irr panemts! Zeela irr tawa noskumšana, neisfkaitamas tawas affaras par winna aiseefšanu, baggatas irr tawas mihlestibas dahwanas, ar ko tu winnam fawu firds pateikšanu parahdi. Bet it kà tu winnam tik jaukas Deewam un zilwekeem patihkamas mihlestibas sihmes dohdi, tàpat ir tawa firds ilgojabs un kahro pehz kahdas dahwanas, ko tu fawam nelaiķim par peeminnešanu warretu glabbaht; jo firsniga mihlestiba labpraht tà zeen un darra. Tapehz tu winna wahrduš firdi turri, tapehz tu tahs puķku lappinas Pantenus behru deenà no winna sahrka effi pluhkufe un ir tahs lappinas, fur winna behres un behru dseefmas farakstitas, tik kahrigi effi mantojufe, un tapehz tawa mihliga firds ne dewahs ar meeru ar scheem ihseem wahrdeem, kas Latweefchu awisēs par tawu firdsmihlo Panteniu bija laf-fami. Dauds simri effeet tadeht pee mannim bijufchi un ar affarahm luhgufchi: Mihlais mahzitajs! juhs, kas juhs muhsu nelaiķi arri mihlejufchi, winnu pasinnufchi un winnam par beedri bijufchi, faraksteet un dohdeet mums jelle kahdu grahmatinu, kas mums fkait raku sinnu is: dohd par wissu winna dsihwofšanu un darrifšanu. Ja

winna balsi wairš ne warram dsirdeht un winna mihtu waigu wairš ne warram ar fawahm azzim redseht, tad dohdeet mums tahdu grahmatinu, kas muhsu Pantenius mihtu sirđi, prahtu un darbu gaischi preeksch azzim stahda. To gribbam turreht un glabbaht kà kahdu bildi, ar ko fawa mihta Pantenius warresim atgahdatees.

Ar preeku, draudse, juhsu teizamu luhgšchanu esmu fanehmis un manna sirđs patti manni gan sšubbinaja fawam sirđs draugam par pateišchanu un gohdu tà darriht; bet Deewam schehl esmu apkawejees fawu foh; lischanu isdarroht. Sinnaseet paschi, mihti Zelgawneeki, kahds leels gruhts darba laiks man, jaunam fainneekam, fchē usgahje, kad patš Deews muhsu Panteniu, fchihs leelas druwas teizamu fainneeku, no jums ataizinja ar nahwi un manni weenu paschu pee jums atstahje. Sweedri mannim it papillam irr pluhdušchi waffarâ un ir wehl fchinni ruddens laikâ pluhst, un wehl deenas karstums un nastu mannim janefs trim draudsehm kalpojoht. Tad jaw ne bij waffas pehz juhsu sirđs luhgšchanahm tudal darriht, it kà mannim arri ne bija waffas fchohs rakstus wiffus, kà nahkaks, stipri pahrluhkoht un wiffus pareisi tà falikt, ka nekas ne buhtu kahdam par peedaufischanu. Arri wehl gaididams gaidiju, woi zits kahds, Pantenius raddineeks jeb draugs, kas winnu wehl lab; baki pasinnis un wairak eespehj ne kà es, tà darriškoht pehz juhsu luhgšchanahm. It par welti ne esmu us to gaidijis; atsuhtija mannim zitti gohda wihri, kas muhsu Panteniu no sirđs mihtlejuschi, kahdas dseefminas un sinnas, ko mehš fchai grahmatinal effam pee; likkuschi lihds ar kahdeem spreddikeem, ko Pantenius patš basnizâ irr teizis. Schohs lassidami, zerreju, juhs

labprahnt peedohfeet, ka esmu apkawejees un ja ne buh:
 fchu wiffu pareisi un pehz juhfu prahnta isdarrijis. Schi
 grahmatina arri zittus auglus nekahdus ne gaida, ka
 ween schohs: lai juhfu Pantenius ar to taptu ka pel:
 nijis pagohdinahts, lai fchi jums draudses lohzeekteem
 buhtu par paleekamu peeminneschanas sihmi no fawa
 firde drauga, un lai, draudses lohzeeki, ir juhfu gohds
 preeksch pafauls atspihdetu, ka juhs ne effat nepatei:
 zigi, ka tee dewini spittaligee wihri ewangeliuma, bet
 ka juhs tam weenam Samariteram effat lihdsinajami,
 kas it no firde sinnaja pateikt tam, kas tahdu leelu lab:
 bumu un schelastibu winnam bij darrijis. Jo juhs
 Jelgawneeki schinnis behru deenas un wehl taggad tahdu
 firde pateikschanu un mihlestibu fawam Pantenium tik
 daudskahrtigi effat isdewufchi par to labbumu, ko winsch
 jums darrijis, ka ikkatram par juhfu firde japreezajahs.
 Tas jums par leelu gohdu; jo no ta warr nomanniht,
 ka juhs ne effat Deewa wahrdeem neaugliga semme,
 bet tahda, kur swehta fehkla labbus auglus dohs redseht.
 Tad nu, tu Deewa druwina, lai aug tawa firde, ko
 taws Pantenius fehjis, lai tawas mihlestibas affaras
 scho fehju ka augliga rassa flazzinatu un isaudsinatu
 baggatus tizzibas, mihlestibas un zerribas auglus, un
 lai buhtu preeziga un baggata plauschana tam wihram,
 ko tas Rungs schihs druwas pehz fawas swehtas sinnas
 jums aizinahs par jaunu fainneeku. Kaut ir scho mih:
 ligi fanemfeet, tatschu sinnu, fawu Panteniu ne pee:
 mirsifeet un juhfu mihlestiba ne suddihs. Bet tad arri
 darreet, it ka winna behru deena jums ar Jesus wahr:
 deem esmu fazzijis un swehti peekohdinajis, un wehl
 faktu: ja juhs winnu pateefi mihlejufchi un

wehl lihds gallam pareisi gribbeet mihleht un winnam debbefis swehtu preeku doht, tad eita un turreet wiinna wahrdus, ko winsch jums irr teizis un stud: dinajis; jo tee ne bija wiinna wahrdi, bet ta Kunga, kas scho strahdneeku pee jums, fawâ wihna kalnâ, bij derrejis un atsuhthijis, lai juhs paliktu par augligeem sarreem pee ta ihstena wihna kohka, kas irr Jesus Kristus! Us to lai tewi, mihla draudse, baggati swehti Deewstas Kungs, tas wihna dahrsneeks! Jah. 15, 1.

Jelgawâ, 20tâ Oktober 1849.

Wilhelm Pantenius.

De tizzeseet ja teikschu, ka laudis zauru deenu pee mannim nahk un eet un luhfsahs: „dohdeet man lap: pinas! arri tahs zeitunges (awises)!“ Tee ne schehlo fawus grafchus, bet dohd 2 kapeikus, kaut rakstu eespeedejam gan dasch wahrdisch ahtrumâ missejees. Kas par to, kad tik warr dabbuht kahdu peeminneschanas sihmi no fawa mihla nelaika Pantenius. Jo schinnis lappinâs, ko laudis tik lohiti kahro, irr lassamas tahs diwi dseefmas, ko draudse dseedajuse Pantenius behru deenâ un irr isstahstifchana par wiinna behrehm. Wahri tuhktoschu tahdu lappinu laudis ispirke neddelas starpâ. Atkal zitti nahk un atnes naudu, zits rubelu, zits masak, zits wairak, kâ ikkats spehj, un luhds lai fannem, jo draudse gribboht zelt afmina stabbu fawaganna duffas weetâ. Laudis, wiswairak pilfehntneeki un par wisseem wairak feewischki, kas fawu mihkstu

firdi ne spehji tà sawalduht kà wihrischki, ne sinn to darriht sawà firds; noffumfchanà un kà aismiggufcham draugam isdoht firds; pateizibu un kà mihlestibu parah; diht. Wehl raud un kleeds, tà kà to wahrdu Pantenius peeminn, un wehl mallu mallàs atskann wiinna teif; schana un flawa. Wehl wiinna kappa weetà ifdeenàs zitti sehdu un dseed behdu un raudu dseefmas. Sweht; deenàs tur tahds leels tauschu pulks faeet, tà dseed, paharus flaita un Deewu luhds, kà paschà basnizà; un kahda meita man teize: „fehdejam zauru nakti kà spohki us kappeem!“ Zitti kungi pilsehtà jaw irr schehloju; schees, kà deenesta meitas sawà noffumfchanà pee darba wairs ne effoht ihsti derrigas, jo raudoht un flaitoht paharus bes sinnas. Kad Pantenius sahrku basnizà atwehram, tad zitti peekritte lihkim flahht un wiinna kahjas un rohkas fluhpstidami tif ne israhwe lihki no sahrka! Wiinna basnizas fwahrkus gribbeja luppato luppato saplehst, kahrodami kahdu gabbalinu pahrust mahjàs un par dahrgu peeminneschanas sihmi glabbahht. Tif to sawaldijam laudis! Noplehse tomehr seedus un sarrus dahргеem seedu un pukku tohkeem, ar to gohdigi dahrsneeki basnizà sattu buhdinu sahrkam ap; kahrt bija ustaisijuschi; teizahs mahjàs eestahdiht un Pantenium par peeminneschanu audsinaht.

Sahda karsta mihlestibas ugguns, to schis wihrs tif dauds tauschu firdis eekuhris, aplan gan ne irr redseta. Jrr ihstas leefmas, kas wiffu lauku draudsi, pilsehtnee; kus un wiffuwairak schè muhsu feewas un meitas pah; nehmuschas. Wihrischki tahdu teizamu gannu un firds draugu gan arri tohti noschelo, tomehr fakka: „Deewa praham japadohdahs.“

Bet nu gan gribbefeet sinnaht, kalabbad wiffi tahdi nofkummufchi par fchi wihra aiseefchanu, un par to winna behrès pawiffam zltadi notizzis un bijis, ne tà reds un dsird wiffur, fur kahds mirris? Tahdà leelà pilfehthà un arri us laukeem jelle ikdeenàs kahds nomirst un tohp us kappeem pawaddihts. Tad gan arri ne truhkt affaru kas birst. Seewa, bahrini, peederrigi un draugi gan noraudahs, faimini gan noschehlo un pahrrunna fchà un tà par nelaiki. Bet dascha feewa paschàs behru deenàs fawa nelaika weetneeku jaw irr nosihmejufe; un dasch faimneeks jeb kalpa wihriusch feewas behrès ar raddeem jaw irr norunnajis un no: fpreedis, kahdu nu prezzehs un par faimneezi at: weddihs. Lohpini un arri behrnini ne warroht palikt bes kohpschanas — un tà tad pahrtiks faimneeze bes namma tehwa, kas walda; jeb kalpa atraitne fakta: kalpa feewai waijaga fehjeja un plahweja, un muischa bes darbineeka jaw ne paliks ar meeru. Ko lihds wiffa brehkschana un raudaschana, mirrufcha aufis ne ee:ees un ne atmohdinahs un ne darrihs to wairs dsihwu. Kas warr prett Deewa prahtu! Woi tad pasaulè naw lauschu deesgan — wehl ne irr meitu un puifchu truh: kums! Tà gan esmu dsirdejis, kad wehl mahjoju us laukeem; bet ne sinnu, tà darra un runna pilfehtheeki; jo ne zit fenn tikko fchè esmu eenahjis. Us laukeem gan esmu bijis luhgts weefis daschàs labbàs behrès, un redsejis, tà mirronu glabba. Redseju, istabà wifsapfahrt feenahm galdi irr apflahti. Stahw blohda pee blohdas ar gattu un ar wiffadeem zeppefscheem un ar beesu putru, un blohdu starpà irr kaudsehm fakrauta balta un rupja maise un weggi. Weefu preekschà schlihwischl un skalla

gabbalini, ar to beesu putru ar korintu; ohgahm apkal situ, nemt un gattu sawaldiht, ja pirktus ne gribb smullinaht. Krohna lukturi ar egltehm un swezzitehm pee greesteem pakahrti, gresnojahs wirf galdeem. Weesi swehtus pahtarus nofkaitijufchi fehsh un ehd kluffi farunnadamees, un behru wezzakajs glahsiti rohkâs eet rinke rinkeem wisseem klaht un luhds lai pasmekke un bauda, to nelaika peederrigi gahdajufchi weefus pazeeniht. Luhds lai ehd un dserr, mahzitajs tif ahtri jaw ne buhshoht nahkt. Arri weeseem jadserr, lai firds ne aptekahs un lai ne paleef nelabba duhscha; jo nelais gull pee pascha galda klaht, sahrkam wahks irr nonemts un rahda mirrona fillu bahlu nahwes waigu. Bihtees gan neweens ne bihstahs no mirrona, bet preeku firdi gan arri ne dohd. Tad gan derr weefus preezi naht ar meelastu. Bet nu mahzitajs klaht — arri jaw pawaktars mettahs — tad steidsahs pee swehta darba; un ta ka dwehselu gans firdis eepreezinajis ar Deewa wahrdeem, un to Kungu Jesu noluhdsis, lai ar sawu schehlastibas rohku nelaika dwehselei debbes wahrtus atwehrtu un debbesu walstibu ne leegtu — tad taifahs us kappeem ar swehtu dseefmu un nofkummufchu firdi — jo mahzitajs labbus Deewa wahrduus jaw ne buhs tau: pijis un firdis fildijis un mihtstas padarrijis — isnes draugu ahra, leef us ratteem jeb ragguhm. Jo labbas behres dserr, jo labs behrineeku pulzinsch arri ne truhst kas sahrkam eet paktat, gan kahjahm gan braufschus ir jahschus. Arri musikanti ne truhst, kas lihku-ratteem papreefsch steidsahs, jeb usfehdufchees sahrka wirfu ar pijohlehm, baffe un stabbulehm nofkummufchus eepreezina un usspehle marschu, palenahsu, ir schiggu un

pranzeefu, un jahjeji un brauzeji ar swahrgullfcheem un
 pulkstenifcheem peepalihds behrineekeem, kas usdseed
 fwehtu dseefmu tad, tad kahdahm mahjahm garram
 dohdahs. Us kappeem jaw gaida zitti, nabbagi kas
 fwehtus pahtarus ffitidami deedele, kalmini, draugi
 ir fwefchineeki, kas aismiggufcham draugam labdeenas
 gribb nodoht un nelaikim par gohdu gribb pafinekkeht
 behrineeku brandwihnu. Pee kappa noleek sahrku, no:
 zett wahku, apluhko mihligi, woi mirrons labbi guldi:
 nahts un woi zetta nauda un wifs ko sahrkâ likkufchi,
 irr pee rohkas; tad atdohd draugam heidsamas lab:
 deenas. Kahds wihrs eekahpis kappâ fanemm sahrku.
 Pee kappa kahju galla stahw raddineeks jeb draugs
 kahds ar melnu mirrona krustu — mahzitajs ohtrâ
 gallâ. It kâ labs fehjejs fawu fehklu eekaisa semmes
 flehpi tahdâ tizzibâ, ka Deewa tehwa rohka graudinam
 schè to fatruhdeschanu tapehz ween dohs redseht, lai no
 ta zettahs jauna dsihwofchana ar baggateem augkeem fweh:
 tita, un tapehz arri tà kâ graudinsch druwâ nemmahs
 truhdeht, ta Runga rohka tudal to dihglu atmohdina eeksch
 winna, kas dohdahs us augfchu un steidsahs jauku dee:
 nas gaismu baudiht. Tahdâ paschâ tizzibâ ir mahzitajs
 nu kappâ eefehj smilfchu faujinu un Deewa wahrda
 graudinus, apfihmedams ar to, ka ir ta zilweka nihziga
 meefa to fatruhdeschanu kappâ tapehz ween redsehs, lai
 muhfu meefas dihgl, muhfu no Deewa dohts gars,
 atmohstahs zaur Jesu Kristu un dohdahs us augfchu.
 Zur lai istaisa jaunâ faulè baggatas wahrpas, tizzibas
 graudu pilnas. Ir kristigi behrineeki tahdu fwehtigu
 augfchamzelschanu it no firds nelaikim wehledami, fa:
 was smilfchu faujinas arri mihligi eemett kappâ, un

mahzitajs ar fwehtifchanas wahrdeem tahs darra auglis gas. Nu aiswerrahs kaps un ne paleef nefas wairs redsams, kà smilfchu kalninsch un krusa stabs par atgahdaschanu, ka, kas no pihfschteem nemts, atkal paleef par pihfschteem, bet kas garrâ un tizzibâ staigadams eeksch ta Kunga dsihwo un nomirst un lihds ar winnu tohp aprakts, arri lihds ar Jesu taps usmohdinahts. Ak fwehta un preeziga tizziba!

Bet nu behrineeki tà œpreezinati un pee kappeem zetta maisi uskohduschi un kahdu malzinu nodsehrufchi, steidsahs us mahjahm. Lai ne paleef garfch laiks us zetta, meitas usdseed un lihgo, un luhgti weefi taisahs behrineeku labbumu mahjâs baudiht. Kà tè nu behres dserr un daschu deen' un nakti darra aisgahjuscha drauga peeminneschanu zeenidami, to redseht ne esmu redsejis, arri ne esmu tahds, kas wiffas pafauls wallodu tizz, isplausch un ispaude. Par ko teikt, ka musikanteem ne tihk behdu meldinus ween duhdoht, bet fchee leekee gudrineeki un kahrdinati usnemm un usgreesch arri kahdus dantschus, un eemuddina un iskustina jauneem lautineem kahjas! Jasahk deet un islustetees woi gribb woi ne gribb — un tà peewiff ir pufsmuhfscha zilweku, kas meerigi bij fehdejis pee meelasta. Ne tizzu ka wifs teefa, ko laudis un schulta: mehles melfch par behrineeskeem. Waffarâ, darba laikâ semmes kohpejam jel ne irr wallas deenas tà kaweht. Kungi dsenn pee darba; tad wiffu neddelu behres jaw ne warr dsert. Bet fakka: teefa gan, ka dasch atraitnis pehz kahdahm neddetahm jaw nahk pee mahzitaja rahditees ar jaunu faimneezi — un atraitnes arri labpraht dsirdoht, kad winnas basnizâ fauz lihds ar zitteem jauneem pahreem. Tà essoht us

lauteem daschâ nowaddâ. Bet pilfehtâ wifs zittadi. Tapeh̄ pilfehtneeki gan arri smahde un zits apfmeij lauzineeku behres, jo pilfehtâ irr gudri, ffohleti, smalki ir lepni laudis. Saffa tâ: fâ tad fflahjahs mirrufchu fahrkâ likt iftabâ pee pafcheem ehdameem galdeem flah̄t. Melaiſis pats jaw ne ehdihs, un mirrona smakka weefeeem gahrdumu arri ne rahdihs; maife ne leen un firbs pafchu gahrdumu ne gribb ihſi peenemt. Weefu iftaba, fur fchurp turp ſtaiga, fchâ tâ runna, ehd un dserr, mirrufcham jelle ne irr patihkama weeta! Pats jaw isgahjis ar nahwes engeli zittâ kambari, ne gribbejis wairs tur palikt. Tapeh̄ ne weefu iftaba, bet dserra flehts un flufs kambarinſch fchim buhtu labbaka duffas weeta. Un mahzitajam arri ne tih̄ brandwihna smakka, kad behrineekus usrunna ar Deewa wahrdeem! Wehl arri zits gohda wihrs man tejis tâ: mihlâis mahzitajs! par fo dohdeet juhs waffas aplameem eedſchruſcheem muſikanteem behrineeku ſwehtu meldinu fajaukt ar tahdu aplamu dantſchu ſpehleſchanu un it par negohdu ſahrkam wirfû usfehſtees! Draugs fahds ar melnu kappa kruſtu lai feh̄d weffels wirfû. Labbi faderr ſahrks ar kruſtu — bet ne ſahrks ar pijohli un baffi, fâs fahrdina us frohga preekeem! — Woi mirronam zetta naudu un fchahdas tahdas leetas arri wehl leef ſahrkâ?! To ne gribbu ne pawiffam tizzeht, fâ kriſtigi laudis tâ wehl taggad darritu, un tahdu paganu buhfchanu un tizzibu wehl pee mums zitti zeenitu! Tehwu tehwi tâ gan darrijufchi — bet tehwu tehwi bijufchi tumfchi paganu laudis! Tizzeja aplam tâ: kad zilweks mirris, tad ee-ees tur gan labbakâ buhfchanâ, bet tur debbefis buhfchoht gandrihs tâpat fâ fchê. Tur arri ehdiſchoht un dserrſchoht un bes

naudas un wiffadeem eerohtscheem jaw ne pahrtikfchoht. Tapeh; pagani mirronam eelikke sahrkâ: zetta naudu, pohdu ar putru un gattu, zirwi, nasi, ir schkehpu un sirga rihkus farrawihram, un feewahm dsirkles, pehrles u. t. j. pr., lai buhtu tahdas leetas tudal pee rohkas, kad mirrons winnâ faulê atmohstahs. Ak smeijama paganu tizziba! Pats ar fawahm rohkahm tahdas leetas esmu atraddis pee mirronu fatruhdufscheem fauleem, kad 1829tâ gaddâ pee Aiskraufles mahzitaja muifchas, pee Daugawas krassteem, israkkam tahdus wezzus paganu kappus. Nedsî, daschu gads fimtenu tahs schè jaw bija semmê ruhfejufchas, un mirrons nei naudu nei eerohtfchus wehl ne bij panehmis lihds us winnu muhschu, bet pamettis schè pihschlds. Pats jaw sahessi smeetees par tahdu aplamu paganu tizzibu. Ko lai darra zilweka gars un dwehfele ar tahdahm pafaules mantahm un tahdeem neeteem, kas meefai ween derr. Mehs Kristus zeentaji jel tizzam un sinnam: „pafaule paeet un winnas kahriba;“ „lai gahdajam few mantas debbestis, ko neds kohdi neds ruhfa malta.“ „Ja Deewa walstiba ne irr ehdeens un dsehreens, bet taifniba, meers un preeks eeksch ta fwehta Garra;“ un pats tas Rungs Jesus fakka Matt. 22, 30: „augfchamzelschanas laikâ tee neds prezzehs, neds taps prezzeti, bet tee buhs ittin kâ tee Deewa engel debbestis.“ Ja to nu wiffi sinn un tizz, woi tad gan warr buht teefa, ka kristiti zilweki fawus mirronus glabbadami sahrkâ wehl taggad eeleet tahdas leetas un tâpat darra, kâ mulki pagani! Seem, kas to taggad wehl tâ zeen un darra, jebfchu teem irr kristiga tizziba, fcheem tas pateefi irr par leelu grehku un faunu! Tomehr warr buht ka zitti wehl tâ darra;

jo garru wakkards wehl garrus waddoht un teem mee-
lastu taifoht mahjäs, un gaidoht lai mirruschu draugu
dwehfeles nahf ehst un padsertees. Tehwu tehwi paganu
laikßs tà gan zeenijufchi un darrijufchi fawâ tumfiba.
Wet nu kristiti laudis taggad?! Woi pilfehntneekem tè
naw fo pafmeetees un lauschu tumfibu noschehloht? woi
kristigam mahzitajam tè naw fo launotees fwehtâ dufmo-
fchanâ un laudis mahziht un tahdu tumfibu isdsiht, it
kâ tas Kungs Jesus Jerusalemes basnijâ isdsinnis tohs,
kas fwehtu Deewa nammu padarrija par flepkawu bedri.
Woi tahda mahnu tizziba naw jaisdsenn, kas fwehtu
Kristus gaifchumu tà famaita? — Un behrës tà isluste-
tees un deet un plohsitees, kâ dasch gohdigs namma-
tehrs jaw aplam ne dohd waffas kashu deenäs darriht,
tas arri ne klahjabs. Jo pateesi kristiga firðs nahwi
un muhschibu zeen un peeminn ar fwehtu bailibu un
fwehtu preeku, un behrës peeminn, ka pafcham fawâ
laikâ arri buhs jaeet to zeffu turpu, fur lahgadibu ja-
dohd tam, kas pafchus firðs padohmus teefa. Kristigs
behrineeks tapehz apluhko apdohmigi fawu firdi, woi
jaw buhs gattawa, kad fwehta balsß fauks un teefas
deena klah! Kristigam behrineekam firðs pee luste-
fchanas ne buht ne ferrahß, jo atraitnes un bahrinu
noskumfchana lihdszeetigu firdi gan skumdina bet ne lez-
zina. Ja tapehz redß un dsird ka feewa jeb wihrs, kas
patlabban no Deewa zaur nahwes engeli fawâ laulibâ
isfchirtti, jaw taisahß atkal no jauna prezzibas dsert un
ne reis truhra laiku ne gribb pahrlaist, jeb teizahß tadeht
west jaunu fainneezi jeb wihru, ka lohpmi jakohpj un
semme jastrahda; — tad kristigam zilwekam, kas festu
baußl un laulibu no firðs zeen kâ fwehtu kahrto, fo

Deems eezehlis, lai debbefß waltiba plefchahß un lai zits zittam palihds firði kohpt un deewabihjigi dsihwoht; tad tahda darrifchana un tahdas behres pawiffam jaw ne patihß! Mutte taifahß tahduß norahß un ar fwehtu mahzibu waddiht us kreffigu buhfchana. Tapehß pilfehtneeki tà jaw ne darroht wißß.

Pilfehtà zittadi laudiß, zittada buhfchana, zitta mohde! Ak kahdi tè lihßu ratti! Ratteem jumts wirfû ar melli wadmallu un ir ftalti firgi preekfchâ ar melleem deffeem apflahti, tà ka kahjas un außiß ween firgeem redßamas. Pulihrehtß fahrßß fpihd kâ fpeegeliß un apfelltiti mißßini fahrßam apfahrt irr peenagloti. Dee kappa fchoßß gan atkal noplehßch, jo finnama leeta, feltu un fudrabu ne nemßim tur lihßß; lai paleef kahrigai pafaulei un nelaißa mantineekeem! Behrineeki, wißßi luhgti weefi, eet ratteem pakkaß kâ faldati pa diweem garrâ reiße — wißßi melli isgehrbufchees, galwu nokahrufchi, fluffi un rahmi, arri affaras flauka zits pateefi, zits atkal, tà fakka aplami laudiß, fißdu laßkату tikkaï gribbedamß rahdiht; arri melßch grehziga pafaule, ka daßch behrineekßß, nelaißim raddineekßß un mantineekßß buhdamß, tapehß ar tahdahm behdigahm dohmahm lihßim effoht pakkaß gahjis, ka galwu laufchoht un ne warroht fawilßt, ziß buhfchoht nu wißna mantojama teefa, un wvi tik nepareißi ne isdallifchoht nelaißa mantu.

Wet fo tik daudß kawetees ar tahdeem nelabbeem ftahßeem un tahdu aplamu laufchu wallodu. Ko runnahß par to, fo wißßi fenn deenahm jaw finn un proht, jeb wißßur warr redßeht. Efmu fohlißiß, un arri patti firßß man neßßahß jumßß finnu doht par juhßu firßßemihlaka

Pantenus aiseefchanu no fehahs pafauls. Ze pateefi to stahstih!

Kad fawu firsmihsto Panteniu glabbajam, tad gan bija leelas behres, bet kà jums mihteem laffitajeem jaw buhs sinnams ne Latweefchu awifehm Nr. 28, Pantenus behrès wifs bija zittadi, pawiffam fawadi, un fehahs bija ihstas kristigas behres! Schè gan arri behri neeki ne truhke; pa tuhtstoscheem fanahze; tomehr ne weens weenigs ne bija luhgts weefis. Nekahdu meelastu ne fataifija, nei mahjâs, nei us kappeem behri neekus meeloja un ar to laudis labbinaja nahkt; tomehr fanahze no pilfehtha un no laukeem augstee un semmee, muifchneeki un fungi, mahzitaji, birgerl, deenesta laudis, arraji, feewas un meitas. Arridsan labs nabbagu pulzinfch fanahzis, bet retti kahds starp fcheem bij nahzis pee basnizas un kappeem deedelegt, tee bija atnahkufchi noraudatees un noscheloht fawu gahdataju un Deewu luhgt par fawu aismiggufchu draugu. Kaut mihtais Deewos Pantenium gan bij dahwinajis leelu ammatu un baggatu weetu, fur dasch wehrdinfeh eenahf, kas atraitnei un behrneem par labbu kullè un frahfchanas lahdè buhtu warrejis palikt, tatschu winfeh fcheem tahdu laizigu mantojamu teefu ne irr atstahjis nedf pamettis. Ja praffifi: fur tif dauds lizzis? Woi bijis kahds nelabs fainneeks, kas aplam istehreja un isfehhehreja ir pafchas leelas mahjas, fur zits fainneeks labbi pahrtikke un behrnus ne pamette truhkumâ, un arri wehl mantas eekrahjees? Teifschu: ne draugs! Eij pee nabbageem un nelaimigeem, jauta tohs — tee tew gan dohs sinnu par to, fur palikke fur ne palikke dasch wehrdinfeh un dasch rublis, fo buhtu warrejis

taupiht un eekraht. Tapeh3 gan tik dauds nabbagu sahrkam it behdigi pakkat dewahs un tik dikti raudaja, un affaras no azzim ne speede ar speefchanu, bet fawas affaras ne sinnaja fawaldiht, kas paschas semmê nobirre, tã silts leetinsch no debbescheem nolihst un semmi augligu darra. Schis affaru leetus, kas eefsch un us Pantenius kappa nolihje, pateefi augligs leetus bijis. Jo eij tikkai taggad us winna kappeem — pats redsefi, kahdas far: fanas tekkofchas smiltis tahs irr, fur winnu guldinaja un tã sahrkam wirfũ usbehre; tomehr par tahdu ihfu laiku winna kappa wirfũ jaw irr isaugufchi un it par brihnumu jauki seed stalti rohshu krumi, leljes, wijohles un ir wahzsemmes pukkes!

Laffi peelikkumã to behdu wehsti no Jelgawas (Lat: weefschu awisês Nr. 28). Fur Pantenius behres irr ap: rakstitas. Laffi to ar apdohmu un ar krisigu firdi. Saleezi schih3 behres ar wiffahm zittahm, fur tu daschu reifi effi bijis par weefi, un tad spreedi pats peh3 Deewa taifnibas un fakti: kurras gan irr tahs ihstas behres? Woi tahs, fur ne truhkst luhgti weefi, baggats meelaste, musikanti, dauds trohkfna, leela stahte un fur bahrini truhkumã ne paleef — jeb woi schih3 Pantenius behres, fur wiffas tahdas leetas ne buht ne bija redsamas? Ja lassifi ar deewabihjigu prahtu, pats fawu firdi us: luhkodams un ir fawu stundinu peeminnedams, tad nopuhfdamees fawã firdi gan teiffi tã: Ak Kungs mans Deews! kaut jelle es arri zeenigs buhtu tahdas behres no Deewa un no zilwekeem nopelniht, tad labpraht gan bedrê gribbetu lihst, kad Deewa fwehta balfs us kappeem aizina. Ko lihds wifs behrineeku pulks, ja meelasta preeki mannus weefus aizinatu nahkt un mannam

fahrkam eet pakkat! No lihds wiſs ahriſs redſams gohds,
 ja ſirds mihleſtiba un pateiziba patti no fewis ne nahk
 mannu duffas weetinu ta pufchkoht, ka ſchi wihra bedri.
 Ak! kas tas par leelu gohdu, ka ir atraitnites un nab:
 bagi paſchi no fewis nahk un famett farous grafchus, lai
 Pantenius kappa weeta jaunu kruſta ſtabbu no afmina
 uszeltu! Tahdu gohdu jaw ne pelniſchu ar farou greh:
 zigu dſihwoſchanu, kaut arri deewſſin zik muzzu allus un
 brandwihna weefeem gahdatu, un wiſſus mahju lohpus
 un barrokus apkautu un ar to behrineekus meelotu!!
 Ak kaut tik kai deſmit rohziſas buhtu, kas ir manna
 kappa farou ſmilſchu faujtau, puffu krohniſchus un
 affaru lahſites ar tahdu paſchu pateizibu un ſirds mih:
 leſtibu eekſcha eemeſtu un ta ſchehlodami manni noſcheh:
 lotu, ka ſcho mihtu Panteniu! Tahdas behres zilwefeem
 gan irr leela noſkumſchana, bet engeeteem debbefis irr jo
 leela lihgfimiba. Ak kaut ir manni ſchi paſaule ta midſi:
 natu, tad ſinnu, pats Kungs Deews mannim to debbefis
 gohdu tur winna muhſcha ne leegtu! — Lai Deews pa:
 klauſa ſcho taru un ir mannu ſirds luhgfchanu un mums
 farou ſchehligu paligu zaur Jeſu dahwinatu, farwas
 deenas ſche arriſan ta pawaddiht, ka ir mehs ar tahdu
 gohdu farwa dſihwoſchanas wakkara farwa duffas kamba:
 rinna warretum ee-eet! Draugi! tizzeet drohſchi! mih:
 lais Deews farou paligu us to mums jaw ne leegs.
 Jo tizsam, ka Deews to paſauli tik tohti mihlejis, ka
 winſch farou weenpeedſiamuſchu dehlu irr fuhtijis, ka
 wiſſeem, kas eekſch winna tizz, ne buhs paſudduſcheem
 buht, bet to muhſchigu dſihwoſchanu dabhuht. Ja
 tapeh to pateefi tizsam un ja tik kai paſchi it no wiſſas
 ſirds un dwehſeles us to ſpediſimees un dſihimees zaur

firds atgreeschanu fawu pestischanu eemantocht, un arri
 tà darriht un tik kristigi dsihwoht, kà Deews ikkatram
 fawâ weetà un ammatâ lizzis tizzigi darriht, un ja ir
 mehš to mihlestibas fehflu arri tik baggati schè isfehšim,
 kà muhsu Pantenius to fehjis pehž muhsu mihta Pestita-
 taja fwehtas preekschšihmes, tad ar Deewa paligu arri
 mehš fawâ laikâ dabbusim plaut tahdus paschus bagga-
 tus mihlestibas un tizzibas auglus schè schinni pasaulè
 un tur Deewa walstibâ zaur Jesu Kristu! Pehž to
 kahrodami lai tad nu apluhkojam, kà muhsu Pantenius
 tahdu labbumu no Deewa un zilweekeem irr nopelnijis.

Wilhelm Pantenius bija ohtrais dehls Sallas
 draudses mahzitajam. 1806tā gaddā 23schā Webruar
 deenā winsch tur mahzitaja muischā peedsimme. Winna
 mahte bij nelaiķa Sallgalles mahzitaja Conradi mahfe.
 Jauneklis meefā gan bija wahjšch un winnam ar ne-
 weffelibu wissu muhschu bij jazihnijahs, bet garrā winsch
 bij stiprs un weffels. Jaunās deenās jaw rahdija de-
 dsigu garru us Deewa wahrdeem, us fwehtu ammatu
 un us latweefchu wallodas kohpfchanu. Swehtdeenās,
 kad tehws basnizā darbojahs, tad schis mahjās zitteem
 spreddiki islaffija, un faine ar preeku us winnu klausi-
 jahs. Pats tehws un kahds skohlas kungs ar wahrdu
 Geweke, kas taggad daschu gaddu Wentspillè kungu
 behrnus mahza, skohleja scho jaunekli, un tee ar preeku
 garrā noredseja, ka schis par ihstu wihru isaugs. Pan-
 tenius pats aispehrnajā kalenderā tā raksta: „No behrnu
 „kahjahm us to esmu garrā dedsigš bijis, kur redseju
 „garrigu kweefchu lauku neuskohptu, tur to kohpt.
 „Sallā muischā pee tehwa dsihwodams darbineekus jaw
 „mahziju rakstih, un tāpat darriju Lehrpatè, kur ammata

„sekkus mahziju. Kahrigs us tahdu darbofchanohs warri
 „prast, ka man darba ne truhke. Kur dohmaju: tam
 „buhß labba galwa, tur wehrts buhs naudu tehreht,
 „tur arri dewu naudu tahdam ar pilnu rohku, lai tohp
 „labbi isffohlehts. Tà dauds 100 rubtus esmu isteh:
 „rejis!“ — Tehws diwidefmit gaddu wezzu jaunekli pa:
 laide us augstahm ffohlahm Tehrpatè, lai kriffigâ mahzitaja
 ammatâ mahzahs. Schè winsch stary zitteem beedreem
 un studenteem spihdeja, kâ mehnefs stary swaisgnehm,
 un dewe redseht, ka pats Deews winnu isredsejis par
 fawa wihna kalna strahdneeku. Pee studentu lihgfmi:
 bahm un islustefchanahm winsch dauds ne fo ne kehrahß,
 bet kawejahß wiffuwairak ar fwehtahm gudribas leetahm
 un latweefchu wallodu. Kad tas arri kahdu reisi kah:
 dâs studentu gohda dsihrès atnahze, tad wisseem fawada
 luste zehlahß. Latweefchu wallodâ runnadams Pantenius
 istaisija wiffadus ehrmus un smeeklus un studenteem is:
 stahstija un israhdija, kâ Kursemmes lautini un arraja
 wihri darroht un runnajoht un fawâ kahrtâ turrotees.
 Ir daschu jauku latweefchu dseefminu padseedaja, fo pats
 bija farakstijis. Ar latweefchu wallodâs kohpfchanu
 winsch pahr wisseem zitteem studenteem wairak puhle:
 jahß un tik labbi schinnî wallodâ eenehmahß, ka fudraba
 gohda sihmi no augsteem ffohlas kungeem pelnija un
 dabbuja, kad pirmo latweefchu spreddiki par Isaäta
 uppurefchanu farakstija. Eschetrus gaddus Tehrpatè
 bijis, ffohlas kungi Panteniu pahrklausinaja un ar
 flawu un teiffchanu atlaide. Nisgabje nu us Wahz:
 semmes augstahm ffohlahm wehl kahdu laiku fwehtas
 tizzibas leetâs un mahzitaja ammata gudribâs eenemtees.
 Tad pahrnahze atpaktak us Kursemmi, ffohleja kungu

behrnus un taifijahs mihto mahzitaja ammatu usnemt, pehz ka fenn deenahm firde tam jaw ilgojahs. Zeeniga Ohsolmuischas kunga behrnus ffohledams winsch tahdu firde pateiffchanu par to nopelnijahs, ka schis kungs lihds ar zitteem kirspehles kungeem muhsu Panteniu aizinaja par Jelgawas latweefchu rihta mahzitaja, wezza Koelera paligu, kad Richters, kas lihds schim Koelera par paligu bij bijis, atstahje un par dwehfeles gannu pee Dohbeles leelas draudses nogahje. 1835ta gadda, 17ta Webruar deena, Superdents muhsu Panteniu mahzitaja ammatu eefwehtija un Annes basniza eewedde; kahdas neddelas pehz tam jaunais mahzitajs apprezzejahs ar Louise Conradi, Gallalles mahzitaja wezzako mahsi.

Nu bija notizzis pehz Pantenius firde luhgfchanahm un ilgofchanahm un Deews winnam nowehlejis paschu fwehtu un leelu ammatu. Tapedz ar meefu un dwehfeli padewahs fwehtam darbam un fahze Jelgawas leelu draudsi kohpt. Schi druwa bija leela un schis tihrams ar daschu krumu un niknu sahli apaudsis; tomehr tahds wihrs pascha sakkuma un tahds garras fpehks ne bihjahs kur wajadseja ir plehfumu un lihdu taifih. Ahtrs un dedsig garru un wiffu grehku un besdeewibas ihsts eenaidneeks buhdams un labbus augtus no fawas darbofchanas it ahtri gibbedams redseht, tad tudal zirwi likke pee grehku faknehm un rakke dsikus grahwjus, lai notekahs grehku pluhdi, kas draudsi bija pahrnehmufchi. Ar Deewa wahrdu, to abbeja puffe greefigo sohbinu, dewahs grehzigai pasaufei prettim. Ka jaw jaunam eefahzejam gaddahs, puhlinfch un nopuhfchanas irr ahtri flah, bet labbi augti ar gaidifchanu irr jagaida; ta

notikke ir fchim wihrum un jaunam mahzitajam. Daudseem, kas grehtu meegâ fnaude, ne buht ne patikke, ka fchis jaunais tohs ar tahdu stipru balsi no meega isbeedina un atmohdinaja. Ar labbu prahtu tee tahdas pahrmahzifchanas ne peenehime un par to lohti launojajs. Schi draudse it no firds zeenija fawu lihdsfchinigo jauno mahzitaju Richteru, un brehze ka jehrischi fchim gannam pakka, kad fchis atstahje un us Dohbeli nogahje fawa tehwa firdsmihlaku weetu usnemt. Zelgawas draudse fawâs mihlestibas fahpês bija eekahrojusees un nodohmajufe fcho Deewa wihrum pee fewim paturreht un ne atlaist. No fawahm firds fahpehm apmulkinata draudse tapeh; ta spreede: ja meh's jauno mahzitaju Panteniu fmahdefim un ne peenemfim, tad Richteram buhs janahk atpakka woi gribb, woi ne gribb. Ta spreede, ta darrija eedohmajusees wezzo Koeleru ar to speest, lai Richteru ne laisch prohjam. Labbi jaw ne darrija, ka tahdam teizamam jaunam mahzitajam bes kahdas wainas prettim turrejahs un winnam fuhru pirti kurrinaja. Tapeh; ne ar fwehtu preeku bet ar leelu nopuhfchanu Pantenium bija jafahk paschu firdsmihlto fwehtu darbu. Gruh'ta pahrebaudifchana gan bija, tomehr fchis wihrs stipri ween tizzeja un turrejahs pee fcheem Apustula wahrdeem, Keem. 8, 18: „Es turru ka tahs zeefchana;“ un atkal Ebreeru gr. 12, 11: „Wiffa pahrmahzifchana flah'tbuhdama no mums ne tohp turreta lihgfimiba effoti, bet nofsumfchana: bet wiffu peh; dohd winna meerigus auglus tahs taifnibas teem, kas zaur to irr ismahziti.“ Jo leelu nastu un gruh'tumu winnam uslikke, jo winnam eenaidneeki uskritte

wirfu, jo drohfschi winfch fagrahbe fwehtus eerohfchus: Deewa luhgfchanas, tizzibu, mihlestibu, zerribu un fwehtu Deewa wahrdu, to abbejâ puffè greesigu sohbinu. Tà apbrunnohs Panterius farrojahs ar eenaidneekeem un pafauls behrneem, un darbojahs ar tahdu spehku, ka ilgi ne bija, bet farfch ahtri pagallam. Laudis dabuja pasiht, ka Deews bija lihds ar winnu, un ka no pafcha mihla Deewa bij aizinahts un fchai draudsei par derrigo gannu listš. Ar laiku draudse atsiiane, ka tahds wihrs, kas grehzigu pafauli ar farweem stipreem Deewa wahrdeem tà sinnaja laust un falaut un pee atgreeschas west, pillfehà un tahdâ leelâ draudse ihsti derroht. Leela puffe ar wiffu firidi Pantenium peekritte un peekbrahs, un jo tee winnu eefahfoht eenihdejufchi, jo firsnigi te winnu nu mihleja un zeenija, it kâ to taggad wiffa draudse tif baggati un jauki fchinnis gaddšs un ihpafchi Pantenius flimmâs un behru deenâs irr parahdijufe ar tahdeem teizameem mihlestibas darbeem. Arri draudse tahdus stiprus Deewa wahrduš dsirdeht tà ar raddufe, ka taggad bes tahdu labbu norahfchanu ne gribb dohtešs ar meeru. — Prettimeeki gan lihds pat gallam Pantenium ne kad naw truhkufchi, bet kas par to! Par faunu tas winnam naw. Jo taifnais netaisneem ne warr buht patihkams un beedris, un besdeewigee Wariseeri ne warreja buht fwehta Kunga Jesus draugi un paligi, bet ja ne gribbeja atgreestešs, tad bij japaleef par Jesus fihweem prettimeekeem, kas winnu pee krusa kohka nomohzija! Dadschi laukâ arri ne preezajahs par labbu arraja wihru, kas smalki strahdadams winnus isarr un iseze, tà ka teem janokalst un tee ne warr warr augt un salkoht. Pantenius us zilweku azzim ne

luhfoja, un peeglauditees arri pee tahdeem ne peeglaudijahs. Kahds padohms winnam bija firđi un galwâ, tahdu winsch ar mutti un darbeem tudal isdewe, woi nu pafaulei patikke jeb ne patikke, weenalga. Wahr: dus dauds fo ne apluhfoja un muttê ilgi ne grohsija, bet islaide wahr: dus drohschi ahrâ, lai buhtu kahdi buhdami, un weenalga woi bija augsts jeb sems wihrs ar fo run: naja jeb us fo rakstija, weena makfa! Dascham gan laide kâ ar nuhju par galwu; un arri garrsohbis buhdams, daschu grehku gabbalu un nelabbu lauschu eeraddumu un buhschanu tâ iswilke zaur sohbeem, kâ linnus zaur smalkaku suffekli, un isdsinne wifsbeidsamus spakus un wiffas pakulas ahrâ. Weswainigais par to gan nosmehjahs un prahtigais gan atsinne to labbu pahrmahzifchanu, fo Pantenius mihliga firđs ar tahdeem wahrdeem bij nodohmajufe augligu darriht, un peenehme to ar lehnprahtibu un firđs atgreefchanu; bet kas labpraht paschi taisnojahs jeb us firđs atgreefchanu ne grihb dohteas, tee par tahdeem wahrdeem sohti launojahs, winnu smahdeja un eenihdeja. Zits launodamees teize: kahda bals, tahda atbals, un tapeh; zits tahdus wahr: dus un rakstus winnam atlaide atpakka, ka jabrihnojahs par Pantenius firđi, kas til lehnprahtiga ar tahdeem pazeetufees. Winsch daschdeen nosmehjahs par tahdu aplanneeku, kas ne bij apdohmajis, ka atbals to wahrdu nefad til gohdigi un jauki ne warr atdoht, kâ patti bals to irr isdewufe. Par tahdeem, kas winna labbu padohmu un firđi tâ ne atsinne un winnu tadeht eenihdeja, Pantenius pats tâ raksta: „Ja tu lassitajs sinnatu, zif man tewis labbad jaw darbs „irr nahzis un kahds eenais til dauds un daschahrt no

„augsteem un no semmas fahrtas laudim, un fahdas
 „pahrmefchanas! ja tewim to warretu isstahstih, nu-
 „deen, tad tu fazzitu: teem waijaga gan duhschigeem
 „buht! Tomehr ne warru kluffu zeest juhfu tautu un
 „juhfu dwehseles tà it no sirds mihlodams, kà es juhs
 „mihloju; it kà tohs fawejus juhs mihlofchu lihds gallam!“
 Schi Latweefchu tautas mihlofchana winnu dsinne un
 speede, jums, mihleem Latweefcheem, par labbu arri
 nodoht wiffus fawus meefas un garra spehkus. Jums
 ween par labbu Pantenius tà wiffu muhschu irr puhle-
 jees un darbojees gan basnizâ gan mahjâ, gan wahrdds
 gan rakstâs. Dsiridi kà winsch pats to apleezina, kalen-
 derâ tà rakstidams: „Ne dohma, kà es tikween tur-
 „tewim kalpoju, fur es pats ar fawu mutti un spalwu
 „tewi pamahzidams runnaju, ja tu to dohma, tad tu
 „pahrsfattees. Es jo wairak tewim zaur tam esmu sweh-
 „tibu gribbejis nest, kà es gudrakus un stiprakus wih-
 „rus, neds es esmu, us to usfkubbinaju fawu galwu
 „tewim par labbu puhleht un fawu spalwu tewim par
 „labbu tezzinaht. Dascham es esmu peeglaudijees ap-
 „linkus ar faldeem wahrdeem un ar stipru luhgschanu,
 „lai jelle wihrs ar to tam no Deewa nowehletu pohdu
 „prezzejahs, lai to ne aproht semmê, lai leef fawu
 „swezzi puhram wirfû, kà ir tas, kas tumfibâ staiga,
 „dabbutu to redseht, fo winsch newaid redsejis, un dsir-
 „deht, fo tas naw wehl dsirdejis. Dsennis mass put-
 „ninsch un winsch istaisa kohkam knahbadams leelu
 „zaurumu, tàpatt arri es esmu wahjfeh zilweks, ja
 „weens pats pee tam gribbetu strahdaht Latweefchu
 „tautu wairak west pee gaismas, bet ja tik katrâ gaddâ
 „man isdohdahs weenu beedri dabbuht pee fchi gruhsta

„darba, tad — ja Deews manni zels atkal no nahwes
 „ahrâ, kâ wiinna leela apschelofchana un leelais spehks
 „to jaw wairak kâ weenreis darrijufchi, tad tâpatt pa
 „laikam Kursemmê jo wairak gudriba un atsihſchana
 „wairofees. Zif dascham muischneekam, mahzitajam,
 „Kohlmeisteram, arraju wihram esmu tik ilgt to luhg-
 „ſchanu: raksteet jelle, faleezeet man ſchohs juhſu wahr-
 „dus pehz fahrtas kohpâ — aufis ſkandinajis, kamehr
 „wihrs galwu pakrattijis fahke ſawu gudribu falikt us
 „papihri un gaismâ laiſt. Wet nahzis man zaur tam
 „arri dauds un daschfahrt eenaidſ; jo ja tee wahrdi
 „bija farakſtiti, un ne bij rakſitajam isdewees tohs pehz
 „fahrtas islikt, jeb ja ta walloda bija nogahjuſe us
 „tahdu puffi, fur naw pehz likkumeem wehlehts to laiſt,
 „un es to rakſtu ne dewu drikkelt, jeb ne warreju drikk-
 „kôs laiſt, tad warri praſt, ka ne dabbuju no ta rak-
 „ſtitaja patihkamu waigu redſeht, brihſcham dabbuju
 „wehl nepatihkamu grahmatu laſſiht, ar ko mannu
 „gohdu drikkaja. Tâ ar teem rakſitajeem. Ar teem
 „laſſitajeem arri nelaimē! Kas weenam patihk, tas
 „ohtram prettim, ko weens teiz un flawe, to ohtrs
 „nizzina. Ak kaut tu ſinnatu, zif man tewis labbad
 „jaw darbs un eenaidſ nahzis!“ — Laſſitajs mihtais!
 apluhko tikkai zif winſch tewis labbad irr puhlejees, wiſſas
 tahs jaukas grahmatinas, tohs gudrus padohmus, ſweh-
 tus un arri ſmeekla ſtahſtus, ſinnas, pahrmahziſchanas
 ir ſpreddikus gahdadams, ko winſch woi pats farakſtijis,
 woi apgahdajis lai zitti rakſta, un tad drikkôs lizzis ee-
 ſpeest, un kas dauds tuhktofcheem augſteem un ſemmeem
 irr bijis un wehl buhs patihkami un dervigi laſſiht.
 Pantenius Latweeſchu wallodu un wiſſu Latweeſchu un

semneetu buhſchanu, padohmu un darrifchanu tà bij eenehmis fawâ firdî un garrâ, tà bij eefſch ta eetaifjees, it kâ buhtu bijis dſimmis un audſis Latwis. Juhſu wallođu tà zeenija, ka ar fungeem runnadams labpraht daſchu Latweeſchu wahrdu ſtarpâ islaide, un daſchdeen teize: „runnaſim latwiſſi, jo tad man tudat irr zittada „duhſcha un wahrdi man muttè weiſahs.“ Eſchetrapazmit gaddus wiſſſch Latweeſchu awiſehm un juhſu kalenderam bijis par teizamo apgahdataju, un jums Latweeſcheem ſchinnis grahmatâs irr ſagahdajis un ſakrahjis leelu krahjemu labbu padohmu un jauku mahzibu. Deewamſchehl Kurſemmè un arri Widſemmè irr maſ to, kaſ ſchlihs awiſes laffa un paſiſt. Satta, ſchlihs awiſes eſſoht par dauds dahrgas! Diwi rubelus ne ſpeshoht doht par tahdu laika kawekli! Zeefa gan, ka ir daſchi neeki un ſmeekli tur irr ſaraſtiti — bet woi tadeht kweeſchu lauku neplautu jeb nekultu atſtaſſi, ka ir ſahle ſtarp kweeſcheem auguſe, jeb gruhti irr to noplaut un iſkult? Prahtigs ſaimneeks, kaſ labbus auglus gribb dabbuht plaut, taſ ne ſchehlo derreht dahrgus kalpus, labbus ſirgus un arramus rihtus mantoht, un par kweeſchu fehllu, kaſ ſemmè jaiſkaifa, 2 rubelus labpraht maſſa, kad paſcham naw; un ja arri fehllas ſtarpâ kahda nelabba ſahle buhtu, tomehr to iſfehſ. Tâpat taſ irr ar ſchahm gadda grahmatahmu un ſcheem rakſteem. Ne tauſi fawu naudu ir ſcho garrigu fehllu gribbedams mantoht, tad garra auglus gadda ſtarpâ arri papillam plauſi. Kweeſchu graudu truhkums tew tur ne buhs, un to ſahli pats wehjà islaidifi. Bet ja tomehr jums par dauds buhtu, diwi rubelus par gaddu doht, tad darrait kâ kungi un Wahzeefchi ar awiſehm darra. Peezi woi

fefchi fawu naudu kôhpâ faleet, ismatfa grahmatu drikeram un tad laffa weens pehz ohtra pa fahrtam, wiffu gaddu par it lehtu makfu tà laffidami. Darrait ir fchinnî leetâ pehz kungu mohdes; jo ja tu kungu sah; bakôs gribbi stalgaht un wahzu drehbês gribbi isgehrb; tees, tad istaifees ir fchinnî gudrà un labbâ leetâ kungeem lihdsigs; kungi par to tew ne fmees, bet usteiks.

Nr ihfeem wahrdeem tè jums wehl isteikfchu, kahdas grahmatas muhfu Latweefchu mihtotajs Pantenius jums par labbu irr farakstijis un rakfôs lizzis eespeest, un kas wiffas pee Steffenhagen kunga irr dabbujamas. Pantenius irr apgahdajis 14 gadda gahjumus muhfu Latweefchu awifchu, no 1835ta gadda lihds 1849tam gaddam, un tee wiffslabbakee no teem raksteem un stahsteem, ko Pantenius pats fchinnis awisês irr farakstijis, irr fchee: 1836.

Nr. 18: „Wezza waggares wahrdi,“ kas mahza, ka katram ammatam faws gruhtums.

Nr. 24: „Wehl wezza waggares wahrdi,“ kas mahza, ka zilweka firôs no ahrenes ne irr pasihstama.

Nr. 29: „Lihdsiba,“ kas mahza, ka laudis paschi wainigi, ja mas irr mahziti.

Nr. 32: „Salmu pabrihkis,“ jeb sinna, zit naudas Wahzsemneeki no falmeem pelna.

Nr. 38: „Jaunas sinnas,“ jeb mahziba 1) ka Wahzsemneeki laukus kôhpj un 2) ka ffohlas tàpehz ne eet us preefchu, ka laudis pa treppehm pa dauds ahtri us augfchu kahpj.

Nr. 39: „Kahdi wahrdi pahr lepnu prahtu“

Nr. 42 un 43: Seefas farunnafchana un fpreedums par diwi ffohlahm, kas Krohna Wirzawâ eezeltas.

Nr. 47: „Sawads padohms,“ jeb: Mahzitaja bildes tik nohtigas naw, bet nekruhfscheem fwehtas grahmas: tas us zeffu lihds doht, irr labbaki.

1837.

Nr. 15: „No Jelgawas draudses,“ sinna par leeleem uhdens pluhdeem schinnî pawaffarâ.

Nr. 20: „Jaunas sinnas,“ kâ Pantenius Latweefcheem lassifchanas beedribu eejehlis.

Nr. 21—25: „Blihvera pamilie.“ Stahsts, kâ tizzigi wezzaki famu dehlu karrâ aislaidufchi.

Nr. 36: „Kahdi wahrdi pahr behdahm,“ jeb: Behdas mahza to pateesibas zeffu staigah.

Nr. 48: „Jaunas sinnas,“ jeb labs padohms, kâ lohpus no fehrgahm warr glahbt.

1838.

Nr. 7: „Kahdi wahrdi pahr ffohlahm,“ kas norahj ffohlu prettineekus.

Nr. 43 u. 49: „Stahsts, kas derrehs dascham par mahzibu,“ jeb mahziba, kas usfkubbina taupihyt laifu un naudu.

Nr. 48: „Sinna par jaunu grahmatu,“ wahrda: Pirmais fohlis us laimi, fagahdata par laika kawekli no W. Pantenius.

1839.

Nr. 6: „Kâ spreedisi?“ Johku stahsts, kas rahda, zit gruhiti teefas wihreem spreedumu isdoht.

Nr. 9—11, 16 un 38: „Derrigi padohmi teem, kam behrnt irr audsinajami,“ kas fakka: ne raddini tohs melloht, atreebtees, bet Deewu bihtees un klauſiht. It jauki isstahstih.

Nr. 41: „Kahdi wahrdi pahr Deewa kalposchanu.“
Spreddikis pahr Matt. 22, 5. 6.

Nr. 43: „Kahdi wahrdi par stahsteem, kas isnemti no pafaules notikkumeem.“

1840.

Nr. 5, 7, 9, 10: „Wihrs bes ehnas.“ Etahsts, kà kahdam wihram klahjees, kas Badsprahgstumuischâ, kur par dauds kartupeku stahda, dsihwojis, no pagasta isgahjis, pa pafauli staigajis un beidscht farwu ehnu par naudu pahrdewis, par muischneeku tizzis un tad ar wezzo ffohlmeisteru pahr Kursenimes dsihwi aptreezees.

Nr. 46: „Kalabb jelle tà? weenreis klaufa un ohtrureis ne klaufa?“ jeb: ja laudis us laizigeem zeffeem apmaldijuschees, tad tee atgreeschahs, bet ja tee us Deewa zeffeem apmaldijuschees, tad ne atgreeschahs un ne klaufa to balsi, kas winnus pamahza.

Nr. 50: „Dafauls behrneem wehrâ leekami wahrdi.“ Mahziba, ka ffaudiba zilweku padarra par gattawu lohpu.

1841.

Nr. 15, 16, 35, 38, 40, 45: „Kahdi wahrdi pahr ffohlahm“, kas eefahkcht ffohlas fmahde, bet pehz winnu labbumu ffaidri rahda. Gallâ diwi lihdsibas, kas rahda, kà mahziti kungi Deewu mehds luhgt, kaut tee basnizâ masaj eet ne kà nemahziti laudis.

1842.

Nr. 6, 7: „Pihlu trohgs.“ Etahsts, kas rahda, zif nelabbi lauzineeki darroht, kad few teefas wihrus ismekle un aizina.

Nr. 12: „Spreddikis fazzihst kahrдинашанас fwehtdeenâ 1841“ pahr flinkumu un sahdsibu.

1843.

Nr. 6: „Ne atmafajeet launu ar launu ic.“ Stahsts par uhfainu kundsinu, kà schis traktam sirgam muggurâ meerigi gan noturrejees, bet kad fullainis tuppeles drufzin nepareisi nolizzis, tad meerigs naw palizzis, bet tam aufis dikti fildijis.

Nr. 13: „Spreddikis luhdsama deenâ“ par laulibas pahrkahpfchanu.

Nr. 30: „Padohms zeenigeem leelkungeem, kas fawu pagasta ffohlu isphostijufchi un ffohlmeisteru atlaidufchi.“

Nr. 31: „Wehrâ leekami wahrdi teem, kam truhkums pee falmeem, fo laidarôs kaifihht,“ kas mahza, ka zilweks ar fawu fpehku ween laufus ne fpehj fwehtihht, ja Deews tohs ne fwehtl. Tapeh3 buhs Deewu bihteas un winnu luhgt. Weidsoht padohms, kà pakaisu warv fagahdaht.

Nr. 32: „Wehrâ leekama pamahzifchana, kà fawus laufus buhs pahrtaijihht un kohpt us 4 arveem.

Nr. 35 un 36: „Kahdi wahrdi par fimmibas deenu,“ kas tà mahza: eij pee mahziteem daktereem, bet ne pee puhfchtotajeem un wahrdotajeem, un luhds Deewu labbâs tiklabb kà launâs deenâs.

Nr. 40: „Bruhte un bruhtgans,“ jeb gramata, fo Willelmine Piliphne Leidemann irr laidufe fawam bruhtganam Eindrikk Smurgel, rakfidama kahdas kahsas lai taifa.

1844.

Nr. 7, 8, 9, 25, 26: „Padohms, woi buhs eet par ffohlmeisteru, woi ne.“ Lal ne eet gohda labbad, nei maifes, nei faufchu eeteifchanas labbad u. t. p., bet Deewa un nabbagu behrninu labbad.

Nr. 42: „Sinna un apzerrefchana par jaunu no Widsemmes fainneeka Raktina farakstītu spreddīku grahmatu.“ Pamahzifchana, zīt grūhti nahkajs nez mahzitam zilwekam spreddīkus farakstīht.

1845.

Nr. 5: „Padohma praftitajs un padohma dewejs!“ Mahziba: Pee teefahm par fawu taifnibu eedams tu dubbulti warri istehreht, ne kà ar prazeffi nopelniht.

Nr. 21: „Leekas bailles.“ Uppineeki lai ne baschijahs, ka ugguns-kuggis scheem pelau atnemfchoht.

Nr. 52: Par diwi ffohlahm, kas Kursemmê suddufchas.

1846.

Nr. 7 — 10: „Muhfu deenifchīgu maifi dohd mums fchodeen.“ Zaukas pamahzifchanas un lihdsibas par to, ka zilwekam ne buhs suhditees. Schee wahrdi arri laffami tannī masâ: „Neeku grahmatinâ, kur naw neeki eekfchâ.“ La makfa 5 kap.

Nr. 40: „Skaidiba,“ jeb: stahsti un johkti, kas parahda, kà tee kohpmanni pilfsehtâ weens ohtru fkausfch, fawu prezzi no lauzineekeem eepirkdami.

Nr. 43—45: „Ittin fskaidra parahdifchana, ka schihdam irr dwehfele.“ Lihdsiba ar daschu mahzibu par dabbas leetahm.

Nr. 51: „Atbilde us to grahmatu fo Dundagas dak: tara kungs Baar Pantenium rakstijis par to wahrdu: „nowads.“

1847.

Nr. 20—22 un 26: „Jesus Kristus irr ta dsihwibas maise no debbesim nahkufe.“ Mahziba, ka Deewa wahrds irr un paleef ta ihsta maise; jo wiffas zittas

grahmatas tikkai lihdsinajamas zukkura maisai, kas nekahdu spehku ne dohd un wesselibu maita, ja no tahs ween gribb pahrtikt; israhdita ar wiffadeem johku stahsteem un Deewa wahrdeem.

Nr. 51: „Kà Deews katram lizzis.“ Johku stahstis par to, ka weenam par dauds darba, bet ohtram par dauds waffas.

1848.

Nr. 3: „Janwar mehnesis,“ jeb padohms feewahm, kas us gruhtahm kahjahm.

Nr. 4: „Jauna sinna,“ jeb brandwihns irr tas flep-tawa, kas dauds zilwekus pee malkas zirfchanas nokauj.

Nr. 11: „Webruar mehnesis,“ jeb padohms, kà jaun-peedsimmufchu behrntau buhs kohpt. Pee behrnina kristifchanas lai ne turr mahnu tizzibu, kahdus kuh-mus buhs aizinaht.

Nr. 33: No Jelgawas „par Kolera fehrgu.“ Winna ne nahk no zilwekeem, bet no Deewa. Mahziba, kas tahdà fehrgu laikà jadarra.

Nr. 34: „Sawam firdsmihlam draugam, Nihzes un Bahrtes mahzitam Brasche, W. Pantenius.“ Jes-stahstifchana par Kolera fehrgas breefmahm Jelgawà. Mahziba, kà fchi flimmiba dseedinajama.

Nr. 35: Lipstu jaunas basnizas zelfchana un eefwehtifchana.

Nr. 50: „Tam lohiti zeenigam muischastungam W....r no Pantenius.“ Padohms, kà behrnus buhs mah-zihht bohstereht un wahrduš falikt, un kahdas grah-matas maseem behrneem derrigas.

Nr. 15: „Rà ar pirmo Latweefchu bihbeles drikkeshanu irr gahjis,“ fur arri isstahstihstis kà grahamatas tohp drikketas, un sinna, ka gribboht bihbeli ar leeleem bohstabeem drikkesh.

Nr. 23 un 24: „Padohms teem, kam aug behrni appaksh azzim.“ Itt derrigas mahzibas mihleem wezzakeem.

Nr. 23: „Grahmata, fo Lühffken Smurzel fawam schwahgerim raksta,“ par norahshanu teem lepneem deenesta laudim pilsehtâ.

Latweefchu drauga pawaddonâ tanni gaddâ 1844, 1845 un 1846 wehl irr lassamas:

„Apzerreshanas par stahsteem no Ahbraäma,“ kas irr spreddiki, fo Pantenius Annes basnizâ irr teizis.

Pantenius juhfu leelaku firds pateiffshanu no jums Zelgawneekem ar to wiffuwairak irr pelnizees, ka winsh jums irr bijis pats teizamais mahzitajs un ihstis dwehfeku gans; jo wiffa winna darrishana, kaut arri deewossinn zil teizama, tomehr ne pahrspehj winna teizamu darbofshanu basnizâ un draudsê. Ir schinnî leetâ Pantenius wiffai zittahds un fawahds israhdiyahs. Gan esmu bijis daschâ Latweefchu basnizâ un dsirdejis it teizamus Deewa wahrda kalpus, kas Kristum peederr un kam irr Kristus gars un Deewa wahrda teiffshanas spehks, un sinnu daschu mahzitaju, kas Panteniu pahrspehje fwehtâs augstâs gudribâs un fwehtu rakstu saprafchanâ; tomehr ne esmu dsirdejis neweenu tâ Deewa wahrduß fluddinajoht un isleekoht, kà Panteniu. Warr buht teesa gan, kad zitti winnam pahrmette, schis jeb

tas wahrds fwehtâ Deewa nammâ ne effoht bijis smalki deewsgan isfihjahts; ar rupju feetu Deewa wahrda fweefchu graudus daschdeen effoht fihjajis, un wainotaji par winnu effoht teikufchi, „tee gan fwehti wahrdi, bet arri prasti wahrdi.“ Bet fur tad wainotajs ne sinnatu peefertees! Par brahkeri buht pateefi irr weeglafi, ne kâ patš ar linnu: mihsflekli faulus lauft un naggus pee tam peefpeest. Tapeh; scho wallodu ne klaufam, bet faktam: ta irr aplama walloda! — Smalkee, fahrtee preilenites waigi warr buht daschdeen gan buhtu pafarkani palikufchi, kad preilenes aufis buhtu dsirdejufchas tohs stiprus un fkaidrus wahrdrus, ar to Pantenius daschdeen neh-mahs atklaht fahrurneeku un nefchfihstneeku besdeewigus un beskaunigus darbus, un kad schohs un ir zittus tahdus grehku gabbalus un grehku praulus norahje un pahrmahzija. Tad gan runnaja fkaidri un gaischi, grehzineeku zettus un darbus ne flehpe, bet ar Deewa wahrdeem grehzineeku pehdas smalki it smalki dsihdams, klaufitaju eewedde eefschâ pafchds grehku kambards un pahrmekleja un atklahje beidsamu grehku faktinu. Tâ wiffu negohdigu un beskaunigu buhfchanu atklahjis, un grehzineekam fawu grehzigu dsihwofchanu tâ preeksch azzim lizzis, ka ne warreja wairs leegtees nei preeksch Deewa nei preeksch zilwefeem — tad to wedde pee at-fihfchanas un firds atgreefchanas. Tahdeem, teefa gan, smalkus un mihsstus wahrdrus ne dewe dsirdeht, bet stipree un rupjee wahrdi daschdeen tad arri fwehtâs dufmâs isfchahwahs ohrâ no muttes. Zebfchu daschi gan fkeedse, ka par dauds draudsi rahjoht, un wiffu-wairaf dschrajeem, leeleeem un maseem sagteem, nefchfihstneekeem un lepneem pafauls behrneem ne buht

ne dohdoht meeru, bet Ikkatrâ fwehtdeenâ tohs dikti fanemmohht un norahjoht — tad tomehr pateesi pareisi tà darrijis; jo pats esmu dsirdejis, zit dauds taggad Pantenium par to pateiz, ka winsch grehzineekus tà irr lausis un falausijis. Zit dasch man irr teizis: „ir es „us grehzineeku zesseem biju pasuddinajees, bet Pan- „tenina stipra un fwehta bals mansmanni irr atmohdinajuse „un atgreesufe; lai Deews winnam par to dohd faldu „duffu un debbes preekus! Zuh, mihlais jaunais mah- „zitajs, ar tahdu lehnu prahtu un mihligeem wahrdeem „ween schè pee muhsu draudses un pee schih grehzigas „pafauls dauds ne ko ne eespehfeet, ja juhs stiprakus „wahrdu un stipru norahschanu ne usnemfeet!“ Ees- fahkoht gan brihnijs par tahdu wallodu, bet nu noredsu gan, ka warr buht teefa, un ka draudse tahdu wahrdu apraddufe un patti gribb un tee tai arri derr un patihk. Dauds launojahs par to, ka Pantenius tit dikti norahje, un tatschu muhsu leela Annes basniza ik fwehtdeenâs bija pilna kâ peebahsta, un Deewa wahrda klausitaji klussi, rahmi un usmannigi klausijahs, un ik fwehtdeenâs warreja redseht, kâ grehzineeki fawas scheluma affaras rittinaja. Ar tahdu paschu leelu spehku Pantenius to zilweka firdi arri sinnaja lohziht un sildiht, kad winsch usrunnaja nabbagus, apbehdinatus, noffum- muschus krusta nessejus, un tohs eepreezinaja, eedroh- schinaja un mahzija lai padohdahs Deewa prahtam, lai tam Kungam fawus zettus pawehl, lai us winnu zerre, jo winsch gan darrischohht. Kâ jaunpeedsimmuschi tee isgahje no Deewa namma ahra. No fwehta preeka aisgrahbti, tee drohschi nehme fawu krustu un taisijahs fawam Kungam Jesum pakkat stalgaht, un tà arri to

gohda trohni pelnitees, kas teem taps dahwinachts, kas fawu labbu zihnifchanu gohdam fchê iszhnijahs. —

Bes kahdeem derrigeem Bihbeles wahrdeem un stahsteem un bes kahdahm jaukahm lihdsibahm Pantenius ne kad ne fo ne teize, nei rakstija nei runnaja, un tē bij brihnums dsirdeht, kà tik dauds un tahdus jaukus un derrigus lihdsibas stahstus un wahrdus pee itkatras leetas sinnaja isgudroht un isteikt. Ja winsch zittam kahdu leetu gribbeja islikt, un woi nu basnizâ, jeb rakstôs, jeb ar zittu farunnadamees par to tam kahdu mahzibu isdoht, tad Pantenius ar faweem wahrdeem ne lehkaja tik tã pa wirfu, weenalga woi tudal warr fapraft jeb ne warr fapraft, — ne, bet winsch tudal gruntigi fahze teikt. Nefahdu leetu ne pamette neis-stahstitu, bet pahrmekleja un gaismâ iswedde ir paschu masakü wainu, no ka fcho leetu warroht pasiht un fapraft. Wats esmu dsirdejis, kad teize tã: Tu teizees buht taifna, kas prett septito baußli ne irr apgrehkoju-fees. Deews sinn woi teefa! Apluhko jelle schodeen fawu firidi, fawas rohkas — apluhko fawu apgehrbu! Par brihnum jauki gan effi isgehrbufees. Ak kahdas baggatas drehbes, kahds lakkats! Wet nu fakki, kur un kã tad fcho lakkatu effi eemantojufe. Tizzu, ar sahdsibu to ne effi nehmuße, bet ar naudu pirkufe. Wet woi pee schihs naudas naw bijis nefahds rubulis, jeb arri nefahds grassis, fo tu no fawa tuwaka ne effi ar netaisnibu mantojufe, woi tahds grassis naw klahu, fo tu faweem fungeem effi iswihlufe, un kas tew no tirgus pahrnahkuschai tawâ kabbatâ nepateeffi buhtu palizzis? Tahda wiltneeze jaw ne buhßi. Wet fakki wehl, woi tikkai tawa lakkata wihle ne dohs lee-

zibu prett tewim, ka tu netaifni effi darrijufe? Woi ta addata, jeb kahds deega gallinfch, ar ko tu fcho wihli effi fchuiife, ne irr nemts no tawas zeenigas galda un istabas? u. t. j. p. Redsi, tik smalki winfch grehzineeku pehdas dsinne — tapehz tohs arri peedsinne un pee atfifchanas un atgreefchanas wedde. Tikpat smalki winfch arri islikke ikkatru zittu leetu un wahrdu, ko runnaja un mahzija. Laffi tohs diwus fpreddikus, ko gallà esmu peellzsis, weenu, kas grehzineekus tà dikti norahj, un ohtru, kas rahda, zif jauki winfch apbehdinatus sinajis eepreezinahjt. No teem labbaki warrefi fapraft, fà Pantenius mahzijis, un tew buhs preeks tohs laffihjt. Zo leelaks preeks un patifschana bija winnu dsirdeht un redseht, fad fwehtà weetà runnaja un darbojahs. Winfch mahzija draudsi un runnaja ne par garru laifu runnadams, bet no ikkatra wahrda un darba warreja tudal nomannihjt, ka no wiffas firds un dwehfeles Deemu, Kristu un fawu draudsi mihtodams darbojahs. Pee ikkatra wahrda un darba winfch peelikke wiffus fawus meefas un garra spehkus, tà ka fweedri pluhde un ne buht ne taupija fawu wahju meefu. Tapehz arri, fad notahpe no kanzeles jeb no altara nahze, tad palikke fà bes wallodas un bes spehka. Pantenius tahdu stipru un karstu teifschanu un gruhthu darbofchanu it no wiffas firds un dwehfeles tapehz ilgi ne warreja nest un zeest, bet palikke firms un meefà wahjfeh, faut wehl jauns un tikko 43 gaddus wezs bija. Winfch peekuffe eekfeh tahm leelahm firds behdahm un ruhpefchanahm un gahdafchanahm par jums, mihta draudse, ko winfch tà it no wiffas firds mibleja un kas winnam deen un naht bij firsi un preekfeh azzim. Uk fà winfch

firdi behdajahs par fawas draudses grehkeem! ar kahdahn fwehtahm dufmahm winsch norahje, ar kahdu karstu raudafchanu winsch juhfu preekschâ noraudajahs, kâ luhdse winsch tif firsuigi basnizâ ar jums us Deewu fleegdams, kad kahds draudses lohzeeklis zitteem apgrehzibu bij dewis, kad kahds bij jaswehrina, kas par nepateefu taifijahs swehrecht, jeh zits kahds apzeetinahrts grehku gabbals bij pahrmahzams, kâ tahdâ leelâ draudse gan gaddahs! Meefa un dwehfele notrihzeja Pantenium un arri draudsei lihds ar winnu! — Winnam bij pateefi leels un it augligs mahzifchanas spehks no Deewa dahwinahrts. Tapehz winna wahrdi un winna mahzibas draudsei arri tif lohti garrâ un firdi eespeedufchees. Wehl taggad irr dasch draudses lohzeeklis, kas it labbi sinn peeminneht un isteikt zittu spreddiki, fo Pantenius preeksch kahdeem gaddeem irr fluddinajis; irr dauds tahdu, kas daschu spreddiki ar rakstifchanu pafchi norakstijufchi un wehl glabba, kâ dahrgu mantu. Zitti gan kleeds un waida un dikti fuhdsahs par muhfu draudsi un nofauz to par grehzigu un besdeewigu pafauli — tomehr ar swehtu preeku scho leezibu warru isdoht, ka muhfu abbas Jelgawas Latweefchu draudses arri daschu gohda wahrdu nopeln. Grehzineeku un besdeewigu truhkums gan naw, bet arri ne truhst tahdu, kas deewabihjigu firdi rahda, kas tizzigi dsihwo un Deewa wahrdu miht un proht un kohp un to labbumu, fo winnu dwehfele ganni teem tizzigi kalpodami darra, it no firds atsiht, tohs labpraht klausa, mihtligi un preezigi winnu wahrdu usnem, tã ka mahzitajeem irr preeks un patifschana pee tahdas labbi mahzitas, usmannigas draudses darbotees. Kur labba augliga semme rahdahs,

tur fainneeks ar labbu prahtu un preezigu firde jelle labpraht publejahs, kaut gan reds un sinn, ka dadschi un nikna sahle ir pascha labba semme labpraht aug un ne irr pawiffam isposhtijami. Zebfchu arri dauds tahdu niknu sahlu buhtu, tatschu prahta fainneeks tadeht ne smahdehs un ne atmettihs wiffu to druwa. Tahds fainneeks arri Pantenius fawai draudsei irr bijis. Gan fuhdsejahs par to niknu sahli fawa Deewa druwa, bet arri lohti preezajahs par teem labbeem augleem, ko fchi druwa jeb draudse isdewe no tahs fehklas, ko winsch tik baggati fehjis. Bet nu fchi draudse, ar tahdu teizamu mahzitaju apradduse, un pee tahda maifes deweja ilgi bijuse, kas to ar tahdu gahrdu garrigu maifi lihds fchim irr barrojis, tad fchihs Zelgawas abbas draudses wehl ne warr aismirst fcho gahrdumu, ar ko Pantenius to irr meelojis, bet to wehl kahro. Tapehz draudse fcho fawu nelaike ne warr un ne warr aismirst, bet lai nu nahk teem par mahzitaju kursch nahkdams, ilgi buhs, kamehr apraddihs ar jauno, un winna wahrbi tai ta pee firde ees, ka fawa nelaike balfs. Deews mihlals wiffu gahdatajs, lai tewi, mihla draudse, baggati apfwehti, tewim atkal tahdu Deewa wihru isredsedams un pee tewis zaur Kristu aizinadams tahdu mahzitaju, ka fchis juhfu Pantenius bijis.

Wehl ar preeku jums isteikfchu, kahds labs un teizams gan s Pantenius fawai draudsei bijis. Dauds waffas winnam gan ne bija seemas laika pa leelu draudsi apfahrt braukt, tomehr pahru reisi par neddeku pee flim: meem braukdams, un tad mahjas ar wezzeem, ka ar jauneem firsnigi un mihligi isrunnadamees un jautadams un mekledams pehz wiffahm leetahm, kas mahzita:

jam derr sinnaht, winsch tà fawu draudsi un wiffas winnas waijadsibas dabbuja pasiht. Urriidsan labpraht ilgi isrunnajahs ar ikkatru, kas kahdà waijadsibâ pee winna nahze, un par scho jeb to tad ar teem runnadams, nez wiffus fadsirdeja, kas draudse notizzis, kà schis jeb tas darroht, dsihwojoht un zeenoht. No galwas un firds tahdas sinnas wairs ne islaide, bet kad derreja, tad pehz to draudsei un wainigam dewe dsirdeht, tà ka dascham bij brihnums, kà un tur to mahzitajs dabbujis sinnaht. Laudis nomannijufchi, ka Pantenius par wiffu un par wisseem tà ruhpejahs un it no firds draudses lohzekeem wiffu labbu gribbeja gahdaht un darriht, tad paschi wiffas fawâs laizigâs un garrigâs waijadsibâs pee winna nahze, un pehz winnam nei no lauzineekeem nei no pilsehtneekeem wairs ne bij meers. Schis praf-fija padohmu, kà jadarroht ar fawu kungu jeb kahdâ teefas leetâ, tas padohmu par fawu behrnu jeb faimi woi faimneeku. Zè nahze kahds laulahts pahris, kas fawâ starpâ fanihzis, tur kahda apfmeeta meita — zits atwedde fawu draugu jeb peederrigu, kas pohsta dserfchanai jeb beskaunigai dsihwofchanai bij padewees, lai to atgreesch — atkal zitti atnesse Pantenium fawu eekrahtu naudas wehrdinu, lai winsch to eelee krahfchanas lahde; — tè atraitnes un bahrini bij klahu, kas kleeedse pehz maises un pehz ffohlas! — Istaba ik deenas bij pilna, un tomehr winsch ne apnikke ar teem, bet it no firds ikkatram bija pee rohkas un sinnaja un isdewe labbu padohmu un paligu preeksch ikkatra. Durwis un firds winnam arween bij atwehrtas, un bes kahda derriga padohma un bes kahdas garrigas jeb laizigas dahwanas, bes eepreezinaschanas, norahfchanas, bes pahrmahzifchanas

un labbas mahzibas, jeh arri bes kahdas grammatinas woi paliga ar naudu u. t. p., kà nu iffatram derreja un waijadseja, neweens no winna namma ne isgahje ahrà. Ja pats ar fawu rohku ne spehje, tad gahje pee augsteem kungeem, baggateem, pee waldineekeem un teefahm, un sinnaja tà luhgt un peelabbinah, lai nahf nabbageem un apbehndinateem fawàs waijadfibàs paligà, ka schee, Panteniu it no firds zeenidami un mihlodami, labprah, pehz winna luhgschanahm darrija. Zik labbuma un paliga winsch tà nabbageem un gruhstfirdigeem irr gahdajis un dahwinajis, to, mihla draudse, patti apleezinafi ar pateizibas affarahm, ja tikkai peeminnefi tohs breefmigus laikus, ar fo fwehtais Deems scho pilsehtu un draudsi Pantenius laikà peemeleja un pahrbaudija, prohti tohs uhdens pluhdus 1837tà gaddà, tohs badda gaddus 1845tà un 1846tà un to Kolera fehrgu isgahjuschá gaddà. Tuhstfoscheem Pantenius tanni laikà rar ihstu paligu, glahbeju un eepreezinataju bijis. Nei uhdens breefmas, nei Kolera fehrgas beedinaschanas winnu irr beedinajuschas behgt un atstah, fawas awis, kà derrehte gans, kas fawu paschu dsihwibu farga; ne! paschàs leelakàs breefmas pats dewahs un bija pirmais klah, ar garrigu un laizigu paligu, kur kahds kleeedse pehz paliga un eepreezinaschanas. Wehl irr daudj to, kas ar pateifschanu tohs jaukus spreddikus peeminn, fo winsch tahdds behdu laikòs draudsei par eedrohfschnaschanu un firdsatgreefchanu teizis. — Kas wissu to ne sinn, kahds teizamòs mahzitajs un kahds ihsts labs gans un kahds mihligs draugs un gahdatajs winsch fawai draudsei, kahds gohdigs namma tehws, kahds firds preeks winsch fawam laulatam draugam, kahds

ihsts ustizzigs mihtotajs faweem behrnineem irr bijis, un zif labs un deewabihjigs winfch irr parahdijees tif: labb preeku, kà behdu deenàs; tas warr buht ne warrehs foprast, kà fchi lauku un arri pilfehtha draudse muhsu Pantenium taggad tà pakkat brehz un ne irr eepreezina-jama, bet winnam nu isdohd tahdas baggatas jaukas un teizamas mihlestitbas parahdifehanas. Bet es, kas winna darbus ar preeku esmu usluhkojis un winna firdi un prahtu noredsejis, es kà animata beedris un draugs winnu mihtodams, es tew falku, draudse, wiffas tawas mihlestitbas affaras, un wiffa tawa nauda, ko tu tif mihtligi taggad dahwini, lai uszefkam us Pantenius kappa afmina gohda krusu, ne usfwerr un ne warr winnam ismakfah to labbumu, ko winfch 14 gaddu taws mahzitajs, taws gans un draugs buhdams, tew par labbu irr darrijis un zeetis. Palikfi muhscham winna parradneeze, ja tu par winna darbeem, wahr: deem, raksteem, behdahm un nopuhfchanu par tawu dwehfeli, winnam ne makfafi ar to: ka tu nu eij darriht un dsihwoht tà, kà winfch ar affarahm luhgdams tewi irr luhdsis, un kà ar meefu un dwehfeli pee tewim darbodamees tewi irr fubbinajis: lai tu, draudse, no faweem grehkeem atstahtohs, to vestifchanu zaur Jesu Kristu eemantotu, un lai tu nu buhtu weens dsihws lohzeftis pee tahs meefas Kristus, un lai juhs, winna firds draugi, nu buhtu ihpafchi laudis, kas irr tfehakli dsihtees pehz labbeem darbeem. —

Juhs tehwi, mahtes! peeminneet juhs, it ihpafchi winnam pateikdami, kahdu leelu paleekamu fwehtibu winfch jums un juhfu behrnu behrneem irr fagahdajis un pamettis, tahdas labbas fhohlas juhfu mihtakeem,

teem Deewa draudses jehrineem, fchi tihruma atwaffai gahdadams. Zit winsch ar to irr puhlejees, zit winsch tadeht behdajees, rakstijis, luhdsis, brauzis un labbus un launus wahrdrus dsirdejis, pirms isdewahs zeenigus fungus un lauschu firdis us to lohziht un pee ffohlas zelschanas peelabbinah, lai tapat eetaifa ffohlas Jelgawas draudse, ka jaw bij eetaifitas dascha zittâ draudse Kursemmê. Sinnam paschi it labbi, kahds puhlinfch un gruhtums irraid ffohlas zehlejam. Ir mehs to dabujam baudiht, kad fawâ masâ wezzâ draudse tfchetras ffohlas eetaifjam. Warr dohmaht, kahds labbums Pantenium bijis, kad tahdâ leelâ draudse feschas ffohlas usnehmahs taifih. Kad ffohlas naw, tad wiffi brehz un schehlojahs un gribb, lai mahzitajs ffohlu zelt un behrneem ffohlu gahda un dohd. Bet kad nu mahzitajs jeb kahds deewabihjigs fungs ffohlu fahf zelt, tad zittada walloda tudat zeltahs. Tâ ka ffohlas nammam balkus fahf zirft un almini, fohki jawedd, leezineeki jafuh, rubeli no kabbatas jawelf un ammatneekem jadohd — tad nowaddâ zittada bals atskann. Zkkatram faws padohms un fawa walloda. Schis ne spehj, tam par gruhti, atkal zits fakka: tehwi tehwi labbi pahrtikkufchi bes ffohlahm, par fo tad nu wajaga; mahjâs arri warr behrnus ismahziht. Zits ne buht ne gribb ffohlu, tapehz ka ne buhfchoht labbi, ja semneeka behrni palifchoht par dauds gudri un ne gribbefchoht wairs rohkas likt pee arkla un zirra, bet pee grahmatahm un spalwas ween. Ja tomehr mahzitajam isdeweess ffohlas nammu ustaifih un ffohlmeisteru eezelt, tad atkal raises ar ffohlmeistera lohni un ar ffohlas behrneem! Tad naw wezzakeem un faimneekem wakkas behrnus ffohlâ fuh-

tih, tad naw maises fo doht lihds un wiffadas wainas, par fo behrnus ne raida, un mahzitajam muhscham irr fo lausstees ar ffohlas prettineekeem, wainotajeem un ffohlmeistera smahdetajeem, fas schà un tà labbi ne darroht. Mahzitajs zik ween sinnadams gudru ffohlmeisteru gan gabda, tomehr ikweens dohmajahs buht gudraks wehl par scho, un to gribb mahziht, tà behrnus lai ffohlo. Laffi, tà Pantenius pats par tam awisès raksta, tad sinnafi zik winsch irr puhlejees ar ffohlahm un kahdu labbumu un preeku baudijis 6 ffohlas fawâ draudse zeldams. Ir juhs mihlee ffohlmeisteri, paschi ar firde pateizibu isdohfeet leezibu par to, zik Pantenius ar jums irr puhlejees, pirms winsch juhs irr isaudsinajis, ismahzijis un eegrohsijis jaunâ ammatâ. Woi pateizibas affaras jums ne birst, kad juhs winna mihlestibu un wianna fweedrus, fo winsch pee jums lizzis, firdi peeminneet. Woi spehjeet winnam par to atmakfah? Ak! it tà winsch jums irr darrijis, tapat darrait nu no wiffas firde un dwehfeles pee scheem jaunineem, fo winsch juhfu rohkàs nodewis, lai juhs tohs behrninus pee ta peewestu, fas pats irr teizis: „lai tee behrnini pee mannim nahf, un ne leedseet teem!“ Schis lai buhtu juhfu pateizibas uppuris, ar fo juhs winnam to ismakfajeet.

Juhs Kihweneeki un Kalnzeemeefchi! Jums it ih-paschi peederreja Pantenius firde, darbs un fweedri. Kahda bija juhfu draudses apkohpschana? Mahzitajs un Annes basniza jums par dauds tablu, tapehz gaddijahs, tà dasch behrninsch nomirre nekristihts un dasch jaw labbi bij paaudsis un Deewam schehl wehl ne bij kristihts, zits atkal pahru desmit gaddu wezz ne bij

eefwehtih̄ts. Kur kahdu basnizu warreja aisfneegt, tur nogahje, k̄a ikkattr̄s fpehje; bet ih̄s̄s̄ sinnatajs un apgahdatajs juh̄su dwehfeleh̄m ne bija, un tapeh̄z labbi jaw ne gahje. Par jums apschehlodamees Pantenius tad ne palikke ar meeru, pirms winnam isdewahs jums zelt gohdigu ffohlmeisteru un nammu, kur fwehtdeen̄as Deewam nu warreet kalpoht un neddefas deen̄as mih̄tus behrninus mah̄za, arri pats aston' reis par gaddu pee jums nobrauze tur spreddiki teikt un basnizu turreht. K̄lih̄weneeki! woi taggad kahd̄a fwehtdeen̄a faw̄a basniz̄a warreet buht, bes ka jums ne buhtu ar fird̄s pateifsch̄anu japeeminn, kahdu leelu fwehtibu jums mih̄lais Pantenius ar fcho Deewa un ffohlas nammu irr fagahdajis? — Tad nu dohdeet Deewam, kas Deewam peederr, bet arri fawam labdarritajam, kas tam peederr!

Sefchas ffohlas Pantenius t̄a faw̄a drauds̄e zehlis, K̄lih̄wesmuisch̄a, Ohsolmuisch̄a, Wolgunt̄e, Tittelmind̄e, Swehtsmuisch̄a un Krohna Wirzaw̄a; bet ar fcho Wirzawas ffohlu bija pats leelafais publinfch̄ un darbs, k̄a daschdeen̄ nopuhfdamees man teizis. Tapat arri t̄schetrus kappus (kapehtas) no jauna eetaifijis un eefwehtijis, prohti Loh̄nu kappus, Kalna frohga, Smilfchu frohga un Ballofchu kappus. Schohs Ballofchu kappus Pantenius few par duffas weetinu bij noredsejis. Sefchus no faweem behrnineem winsch̄ t̄e ar karstahm affarahm guldinaja, un nu pats t̄e dufs pee faweem fird̄smih̄lakeem, no drauds̄es mih̄ligahm roh̄tahm un affarahm pagoh̄dinahts un jauki apkoh̄pts.

Pantenius fawu mih̄tu Annes basnizu arri labbi apgahdajis. Gahdaja ka basnizu pah̄rtaiſija, jauki ismahleja un apſeltija, un falaffija no drauds̄es dahwanahm

200 rubelus, par fo jaunu it jauku altara bildi Wahz-
 semmê no daktera Roebra meitas lifke mahleht, lihds ar
 ohtru masaku altara bildi, fo Egin kungs mahlejis par
 70 rubeleem, fo pats wairs ne dabbuja redseht, un fo
 schinnis deenâs no jauna ispuhsfotâ un apseltitâ altari
 eelikkufchi. Pantenius lifke wezzus bikts krehflus basnizâ
 isahrdiht; jo tas par labbu gan ne bija, ka deewa:
 galdne ki pa pahreem pee biktskrehfleem nahkufchi, fchê
 sawus grehkus isfuhdsejufchi un grehku peedohfchanu
 dabbutufchi, bikts krehflâ sawu mahru nolifke, un
 mahzitajam ar frihti nu bij strihpe us mellas tahpelites
 jawelk, lai warretu fasinnaht, zif to deewogaldneeku
 fwehtdeenâ bijufchi! Atkal zitti ar to basnizâ gresno:
 jahs, ka tee wisseem redseht naudu us altari mette, un
 atkal zitti baltu fudraba naudu usmettufchi, to basnizâ
 wiffas draudses paeekschâ apmije! Tê gan derreja ta
 Kunga Kristus wahrds par Jerusalemes basnizu, Luth.
 24, 1: „Mans nams irr weens luhgfchanas nams,
 „bet juhs to padarrijufchi par flepkawas bedri.“ Pan-
 tenius tahdu nelabbu buhfchanu isdsinne ahrâ, un drau:
 dsei nu bij janahk mahzitaja nammâ peerakstitees un wiffi
 deewagaldneeki nu eet pee pascha Deewa altara sawus
 grehkus weenâ muttê un sirdi isfuhdseht, it kâ mehs
 Deewa preeekschâ wiffi lihds grehzineeki effam, un tif
 ween zaur weenu un to paschu Kungu un Pestitaju wiffi
 lihds grehku peedohfchanu warram eemantohht. Wehl
 winnam bij darbs ar tahdeem, kas Deewa nammâ goh:
 digi ne darrija, un schinni leelâ draudsê bij tahdu it
 papillam! Tahdus aplamneekus winsch dikti norahje,
 un ar gaddeem nu palifke wiffi tif rahmi, fluffi un
 tahdi usmannigi un teizami Deewa wahrda klaufitaji,

ka mahzitajam irr preeks Deewa wahrduſ fluddinaht un ſawu ſwehtu darbu ſtrahdaht. Iſſwehtdeenâs baſniza irr kâ peebaſta, un tatschu nekaſ tur ne noteek zitteem par peedaufiſchanu.

Dafch gruhtumſ Pantenium wehl bij jazeefch zaur to, ka mahzitaja namſ bija ſagruis, un par leelu naudu nu paſcham bij jaihre namſ kur dſiwoht. Ar Deewa palligu pehz kaſdeem gaddeem dabbuja to leelu muhra nammu, kur taggad lauku mahzitajſ mahjo.

Kâ gan ſpehtu jumſ, mihta draudſe! wiſſu to iſteikt, to Pantenius, tahds wihrs ar tahdu ſirds un garra ſpehku no Deewa puſchkohts, pee jumſ paſtrahdajis tanniſ 14 gaddôs, kurrôs Deewſ tam nowehleja pee jumſ darboteeſ. Juhs, kaſ juhs lihds ar winnu eſſat baudijufchi un zeetufchi wiſſaſ labbaſ un kaunaſ deenaſ, juhs, kurreem peederreja winna ſweedri, winna no puſchana, it kâ winna ſirds un rohka, juhs to wiſſu labbaki ſinnafeet, ne kâ eſ to ſinnu, kaſ winnam gan eſmu bijis draugs, bet tik ween trihs mehneſchuſ par ammata beedri pee ſchihs Anneſ baſnizaſ. Skohlâs buhdami gan eſſam abbi weenâ iſtabâ kohpâ mahjojuſchi, bet pehz Deewſ iſſatru ſawâ weetâ ihpaſchi nolikke. Beidſoht mihtaiſ Deewſ muhs gan atkal kohpâ ſawedde, un ſwehtâ preekâ un ſirſnigâ mihleſtibâ weenprahtigi pee weena tihta ſawas rohkaſ likkam, Pehteram un winna beedreem lihdsigi labpraht grippedami kaſdu baggatu lohmu wilkt zilweku dwehfeleſ ſweijodami. Bet tē patſ Kungſ un Deewſ muhs atkal iſſchihre, winnu, to uſtizzigo kaſpu, kaſ ſchinnî muhſchâ pee maſuma tik uſtizzigſ bijis, nu eezeldamſ tur paſr daudſ! Gan ne leedſu winnam tahdu nopelnitu gohda maſſu, tomehr

gruhti man gan bija, no tahda drauga un ammata beedra fchfirtees. Ja nu Pantenius mannim buhs ne: peemirstams, zif dauds wairaf winsch un winna fwehtas mahzibas un labbi darbi, jums, winna drauses lohzet: keem, peeminneschanâ paliks; un ja es winnu tâ us: teizu un par to firdi preezajohs, ka juhs fawu nelaiķi tâ mihlejeet un pagohdinajeet, zif dauds wairaf tas jums buhs par preeku bijis, ka augstiteizamais Kungs un Keisers juhfu mihla ganna kruhtis puschkojis ar tahdu selta fehdi un selta krustu, un tâ winnu pagohdinajis preeksch zilwekeem, it kâ pats Deews winnam to gohda krohni tur buhs schehligi dahwinajis, kas pehz apustula wahrdeem tam irr gaidams, kas tizzibu un mihlestibu irr turrejis un to labbu zihnifchanu irr zihnijeet. (2 Tim. 4, 7.8.)

Zeefcham, ta bija labba un ir leela zihnifchana, ko Pantenius tē pee jums un preeksch jums irr zihnijeet. Effeet paschi redsejufchi, zif daschas affaras winsch par juhfu grehteem, kâ arri par juhfu behdahm un gruhtibahm irr noraudajeet juhs norahdams jeb eepreezinadams. Effeet redsejufchi, kâ Pantenius pee wiffa, ko ween darrija un runnaja, wiffu fawu firdi, meefas un garra spehkus klastu peelikke! Arri sinneet, ka, jebfchu Deews winnu gan bija fwehtijis ar it teizamu mihlu laulatu draugu, ko no firds mihleja, un trihs mihli behrnini winnam par firds preeku gan auge, tatschu Deews winnam arri feschs behrninus ar nahwi panehme, kas winnam dikti pee firds fehrahs, un par ko winsch daschu reisi juhfu preekschâ irr noraudajeet.

Pats beidsamais darbs, kas wairaf ne kâ gaddu wiffadu galwas grohsifchanu un gruhtumu winnam darrija, bij fehis, kad winna ammata beedris un wespera

mahzitajs Boergers nomirre, un nu ta pilsehtha draudse bij janofchirt no lauka draudses un jauns mahzitajs bij jaajina. Pantenius, 13 gaddus ar fawu ammata beedri fadsihwojis, bij noredsejis, zif nelabbi tas bija, tiklabb abbeem mahzitajeem kà arri abba hm draudse hm, ka fchih s ne bija atschirtas. Pilsehthneeki tiklabb kà lauzineeki gahje fchodeen pee fchi, rihtu atkal pee ohtra mahzitaja, kà katram prahtà fchahwahs; fchogadd tur: rejahs pee Boegera, zittà gaddà atkal pee Pantenius, un ir fcho atkal atstahje, ja ne patikke, ka fchis tohs norahje, fur nelabbi darrijufchi. Ja weens mahzitajs fahdas wainas labbad ne warreja peenemt un ne peehme, tad gahje tudal pee ohtra un mekleja, gudraki palikkufchi, to peewilt ar zittadu teikkhanu. Nei weenam, nei ohtram gannam bij faws ihpats gannamais pulks, kas winnam bij sinnams un winna rohkàs no dohts. Mahziht gan mahzija abbi, bet arri tohs gan niht un pahr wiffahm leetahm gahdaht un sinnaht, kà labbam gannam ar fawahm awim peenahkàhs darriht un arri no firds labpraht darra, to ne spehje pilnigi nei weens, nei ohtrs. Kad tikkai leelums bij padarrihts, tad bij japaleef ar meeru. Pantenius pats schehloda: mees daschdeen teize: „es tik tà pa wirfu grabbstu, kas paleef — tas paleef!“ — Kà gahje pa drehst: kambari — — Bet to peeminneht to, kas Deewam schehl gohdam un neweenam par labbu ne bija!! Bija aprasta un wezza leeta, tapeh z ne warreja tik ahtri us labbu pahrtai fihht, un tà palikke kamehr wezzais Boergers nomirre Gtâ November deenâ 1847. Tad Pantenius no Zelgawas Nahts luhgts, tai fjahs fcho wezzu nelabbu buhschanu pahrtai fihht. Nu bij galwas lausifchanas un

rakstfchanas deesgan. Sarunnajahs ar jauno mahzi-
 taju, ko Rahts bija nodohmajis aizinaht; basnizas
 teefa to leetu pahrluhkoja, augstas teefas Vebterburgâ
 to apstiprinaja un eetaisija tã: Jaunais mahzitajs lai
 ne effoht wairs par wesperi jeb rihta:mahzitaja kalpu,
 tã lihds fchim bijis, bet lai nu effoht pawiffam ar fawu
 ammatu un draudsi no ta atschirts un us fawu paschu
 rohku. Ziltween basnizã lai abbi kohpâ strahdajoht,
 tapeh3 ka tee deewagaldneeki no abbahm draudsehm it-
 swehtdeenãs kohpâ pee weena galda eijohht. Rihta mah-
 zitajam atschihre un peedallija wiffu leelu lauku draudsi
 un winsch nu irr par „Zelgawas lauku draudses
 mahzitaju.“ Wesperis nu palizzis par „Zelgawas
 Latweeschu pilfehhta mahzitaju“ un fchim pee-
 dallija wiffus tohs Latweeschus, kas paschã pilfehhtë, ahrs-
 pilfehhtë un us pilfehhta grunts un rohbescheem mahjo,
 woi arri tikkai us ihfu laiku fchẽ pilfehhtë eenahkufchi,
 lihds ar wisseem kas pee Rahtsmuischas peederr. Tã
 nu ikkatrai draudsei irr faws sinnams mahzitajs, pee
 ka tai wiffãs fawãs waijadfibãs zeeti buhs turretees,
 un atkal ikkatram mahzitajam fawa ihpascha draudse,
 par kuru tas nu lai sinn un gahda, tã kristigam dweh-
 feles gannam peenahkajs no firds darriht. Abbeem
 mahzitajeem, weenam ir ohtram, nu arri buhs wairaf
 wakkas un leelaka patifschana wiffu fawu spehku un fir-
 doht pee fawas paschas draudses kalposchanas; jo
 ikkatram zilwekam firds jaw wairaf nessahs us faweem
 peederrigeem, ne tã us sweschineekeem, ko ne pasihst.
 Un derrehts gans par sweschahm awim, kas winnam
 ihsti ne peederr un irr no zittas kuhts, mas ko behda,
 un ir tahs awis winna balfi ne pasihst un tapeh3 winna

balſa ne klaufa, tà Kungs Jesus pats fazzijis! — Warr
 buht ſchi jauna eetaifſchana daſcham ne patihf, ſas ar
 wezzo nelabbu buhſchanu bij apraddis, un labpraht ne
 atſtahj no tehwu tehwu pehdahm, jebſchu tahs ir us
 labbu ne wadditu; tatschu abbas draudſes bij ar meeru
 un fà prahta un gohda laudis padewahs, nei wahrdinu
 prettim runnadami, un ir jauno mahzitaju fanehme un
 usnehme ar lehnprahtibu un kriſtigu mihleſtibu, tà fà
 ſchis ar fwehtu preeku un firde pateifſchanu it no firde
 ſawu jaunu ammatu warreja usnemt un ſahkt pee tah-
 das draudſes kalpoht. — Ar laiku wiſſi lihds dabbuhs
 paſiht, zif gudri un labbi augſtas teefas un baſni-
 zas apgahdataji darrijufchi, fà nu abbas draudſes un
 abbi mahzitaji tà pawiffam irr iſchfirti, un tàpat wiſ-
 fàs leelàs nu taps darrihts, fà muhfu Jelgawas Wahju
 baſnizà no teefahm fennaſ jaw irr pahrtaiſhts un wiſ-
 feem par labbu irr israhdiſees. Jo fattait paſchi: ſahds
 labbums gan irr tahdai ſaimei un ir ſaimneekam, fur
 ſahdàs mahjàs diwi ſaimneeki par ſinnatajeem un waldis-
 neekeem irr likti, un ſaimei irr waffas un brihw eet un
 turretees pee weena un ohtra fà gribb, un klaufiht ſcho-
 deen ſchim, riht atkal ohtram? Dſihwe apnihtſt ſaim-
 neekeem ir ſaimei, un pee mahju gohdigas apkohpfchanas
 nei weens, nei ohtrs ſaimneeks it no firde ne gribb nedſ
 arri ſpehj ihſti peefpeeſtees. Deewam japateiz, ja tif
 ne nihſt wiſſas mahjas un dauds maſ pa wezzam paleek
 fà bijufchas. Jaunas ehſas tahdi ſaimneeki gan ne zels
 un druwas zittus ſuhdus fà ween zihruku ſuhdus arri
 ne dabbuhs redſeht. Tàpat tas lihds ſchim bij bijis
 ar ſchihm diwahm draudſehm. Mihſtais Pantenius
 gan dikti publejahs un it no wiſſas firde ſawu ammatu

fohpe, tomehr daudskahrt lohti par to schelojahs, ka ne warroht un ne warroht wissu pareisi isdarriht un sawu lauku draudsi ne buht ne spehjoht apmekleht, tadeht ka ar pilsehtneekem muhschiga darrischana effoht. Tapehz nu arri lohti preezajahs, kad schohs no winna atschlihre. Jaw bija isgudrojis wissadas leetas, to sawai lauku draudsei par labbu gribbeja sahkt un darriht — bet redsi! „muhsu dohmas ne irr Deewa dohmas, un muhsu „zetti ne irr winna zetti!“ Par gohda makfu, ka Pantenius tahdu paleekamu labbumu abbahm draudsehm un abbeem mahzitajeem bij gahdajis un eetaisijis, fwehtais Deews un Tehws winnu ataizinaja no sawa gruhsta gohda darba, un nolikke winnu leelakâ jo labbâ draudse, tanni draudsiâ to fwehtu! Ar saweem leeleem ammata darbeem sawâ meesâ tâ bija nopuhlejees, ka schim pufsmuhscha zilwekam jaw firma galwa un meesa wahja bija palikuse, un tapehz winnam ne leedse doht pilsehta mahzitaju par paligu, jebsehu draudses bij atschkirtas; jo par dauds bija nopuhlejees tannis pufsohtrâs gaddâs, kad Boergers bija nomirris, un Pantenius nu weens pats abbas draudses apfohpe un waldija. Schinni gruhstâ darba laikâ arri wehl nikna Kolera fehriga Deewam schehl muhsu pilsehtâ ar tahdu breefmigu pohsta spehku nabbas gus laudis schnaugdama noschnaudse, ka no Latweefcheem ween diwisimts feschdefmit un trihs pilsehtâ nomirre, kas basnizas grahmatâ farakstiti. Bet zif dasch tahdâ breefmigâ fehrigas laikâ ne buht ne buhs peemeldehts un usrakstihths! Ir no lauku draudses ar scho fehrigu aigahje weens simts un tschetrdemit peezi. Tad nu warr faprast, kahdas behdas un kahdu gruhstu darbu Pantenius redsejis ar flimmeem pilsehtâ un us laukeem! Ne

warreja wairs eespeht pee wisseem freet, kas pehz winna fleedse. Ir pascham fchi nitna fehriga uskritte, un jebfchu draudses fleegschana un luhgschanas Deewa aufis gan eespeedahs, un tas Kungs winnu isglahbe no tahdas nahwes, tad tatschu fchi gulta un tahds breefmas laiks Panteniu lohti nowahrdsinaja. Jaunais pilfehtha mahzitajs gan steidsahs paligâ nahkt, atstahje fawu draudsi un preeksch Leeldeenas swehtkeem jaw atnahze, jebfchu schinnî ammatâ wehl ne bija eezelts; jo fawu firdsdraugu ne gribbeja pamest paschâ leelâ darba laikâ bes paliga. Nu weeglaki gan bija, us Jahneem gan taifijahs eet us juhru masgatees un tâ jaunu meefas spehku mantohht. Bet kâ lohks, kas par dauds tohp fawilfts, ne warr ilgi zeest, bet tam jaluhst puscham, tâ arri Pantenius par dauds jaw bija nomohzihts tappis. Jaunds Jahnds spreddiki wehl teizis par swehtu norahschanu un draufmu wisseem deedelneekem, wasankeem, flinkeem, kahrumneekem, neschkihstneekem, dsehrajeem un tahdeem, kas ar tahdu dsihwofschanu paschi nabba: dsibâ, laizigâ un garrigâ pohstâ eeskrehjuschi, un wehl arri kahdu flimmo apmeklejis, tad pakritte pats gultâ no karstuma fehrigas fagrahhts. Zeeti ween gulleja, ar muldeschenu ween muldeja. Ir no winna murgeem warreja pasiht, us ko fchi wihra firds un dwehfele wifs; wairak neffahs, un ka wifs winna gars un prahts swehtam ammatam ween peederreja. Gulleht gan ne ko ne gulleja, atmohdâ arri ne bija, tatschu runnaja murgâs weenumehr, un zittus wahr dus ne dewe dsirdeht, kâ ween teize stiprus spreddikus, luhdse Deewu, skaitija pahtarus, dseedaja swehtas dseefmas, un runnaja ar draudsi, bet pehz kad atmohdahs, it ne ko wairs ne

sinnaja, ko bij runnais. Tè derr ar Jesu fazzih: Matt. 12, 34. 35. „No tahs firde pilnibas runna ta „mutte; tapeh3 lab3 zilweks no labbas firde mantas „isdohd ko labbu, bet weens nikns zilweks no launas „mantas isdohd launu!“ — Ar kahdu leelu firde mihlestibu un gudru sinnu mihlo Panteniu kohpe un apkohpe firde smihlais laulahts draugs, zitti draugi un gudree daktari, un ko ween zilweta spehts un fapraschana eespehje, to deenâ un nakti gahdaja un darrija, gribbedami tahdu wihru no nahwes ehnas fcho reisi wehl isglahbt. Gan arri basnizâ un mahjâs tuhkstofchi un atkal tuhkstofchi augstee un semmee laudis par Panteniu Deewu luhdse ar karstahm affarahm un leelu brehkschanu kleegdami. Gan arri tà rahdijahs, ka peh3 kahdahm diwidefmit deenahm palikfchoht labbaki un pilfeh tâ wiffi jaw atkal lihgfmi palikke. „Bet zif neis: „mannijamas irr ta Kunga teefas un neisdibbinajami „winna zetti; jeb kurfch irr pasinnis tà Kunga prah tu!“ „Senn deenahm winna dwehfele jaw patikke tam Kungam, tapeh3 winsch gan steidsees ar winnu no schih3 „pafauls!“ Karstuma gullas niknumis gan likkabs buht atstahjees no winna, un Pantenius nu gulleja 3 deenas zeetâ meegâ, un wiffi Deewu par to teize. Tizzeja, ja atmohdisees, tad buhs dsihwotajs — bet ne ka! Bija meegs, kas tai3jahs palikt par muhschigu duffu. Ustâ tã Juhli deenâ, wakkarâ, lihds ar mihlu fauli isdiffe winna azzu gaischums! Nismigge faldi un rahmi, kã strahdneeks, kas deenas karstumu un nastu neffis, no falda meega mihligi tohp midsinah ts. Patlabban faules starri un jauka wakkara blahfma ispuschkoja debbeschus ar feltu un purpuru, it kã gribbedami pagohdinah t schi

Deewa wihna kalna strahdneeka ee-eeschanu, to tas Kungs nu bij aizinajis pee fewim, lai bauda par gohda makfu fchohs Jesus wahrdu: Matt. 25, 23. „Gan labbi, „tu gohdigs un ustizzigs kalps! Tu effi pee masuma „peetizzigs bijis, es eezelfchu tew pahr dauds, ee-eij „tawa Kunga preekâ!“ —

Tà, mihla Jelgawas draudse! taws Pantenius 14 gaddus un 5 mehnefchus tewim irr kalpojis, tewim par labbu dsihwojis, lihds ar tewim preezajees un noraudajees, tà jam ustizzigs draugs, un ar agru nahwi nomirris, jo leels wezzums wehl nekahds winnam ne bij. Wehl ilgi buhtu warrejis jums par firds preeku un fwehtibu darbotees, ja pats Deews winnu ne buhtu tif agri no fawa gruhta darba ataizinajis un mihlu meeru winnam dahwinajis.

Tawas affaras, mihla draudse, wehl taggad papillam birst par winna aiseefchanu! Wehl dsirdam draudsi waidoht: „Ak! mans galwineeks man irr panemts un „es esmu palikkufe tà atraitne! Ak, muhfu tehws irr „panemts, un mehš tà bahrenifchi ne effam eepreezina- „jami! Muhfu draugs nahwes ehna pakrittis un muhfu „firds preeks suddis. Tas Kungs muhfu gannu irr fittis, „nu effam paklhdufchas awis! Ak, tahs drumas strahd- „neeks un fehjejs naw wairs, un nu tas tihrooms paliks „bes augteem, un nitna sahle to atkal pahrnems!“ —
Tà waida fchè, tà tur; tà pilfehtâ, tà us laukeem!

Bet draudse! to zittu tu gribbejufe gaidiht un zerreht? Taws tehws, taws gans, taws draugs, it tà wiffi wianna beedri, bija tif ween fehjejs. Tas strahda fawu semmi, apfehj to ar augligu fehflu, tad peekuffis eet mahjâs atpufstees no deenas nastas un karstuma.

Druwu nodewis fawa Kunga rohtàs, kas lai to nu
 audsina, tad winna kalps waktarâ nahf mahjàs. —
 Draudse! tawa firds irr ta druwa, tawa dwehfele irr
 tas tihrumš, ta Kunga Kristus kalps bija schis taws
 Pantenius! un tawas affaras rahda un leezina deewš-
 gan, zif labbi winsch druwu kohpis un Deewa wahrda
 fehflu fehjis. Pats effi redsejis, zif lohci no fawas
 darbofchanas bija peekuffis. Tapehž Deewš, tas Kungs
 tahs druwas, to irr fauzis pee meera eet, un to duffas
 weetu winnam dewis. Tawa mihlestiba, kas tawàs
 affaru lahfitès atspihd, un tawa firds pateifschana, kas
 redsama no taweem pušku trohnifcheem un no tawahm
 dahwanahm, ar to tu winna kappà weetu apzeeni, ta
 leezina, ka schis Deewa kalps pee jums welti ne irr
 strahdajis, arri labbâ semmè fehjis. Jaw fehla dihgst,
 un schis juhfu mihlestibas affaru leetutinsch scho fehju
 flazzinahs tà, ka labbi augli gaidami. Tà zerream!
 Un ja tu, draudse, tahdus auglus isaudsinafi un pa-
 teefi schim tawam strahdneekam dohfi redseht, tad effi
 teizama druwa, kas fawa strahdneeka fweedrus gohdam
 atmakfa. Lai tad meera lambaròš eegahjis, tohs ar
 preeku tur bauda. Wiinu mihlodams ne launojees
 wairs, ka winsch us to turpu aisgahjis, bet fakkì laip-
 nigi: Duffi, duffi mihlakais no fawas taisnas darbo-
 fchanas! Sohlam tewim doht baudiht baggatus auglus
 tawas labbas kalpofchanas pee muhfu tizzibas!

Behdu wehstâ no Jelgawas.

Wallu mallâs taggad plahwejs trinn iskaptu, ee-eet
 plawâ un nozehrt seedu pilnu sahli, ir paschu jaukaku
 pukki ne schehlo. Vehz kahdahm deenahm, kad fawih-
 tufe, meitas un feewas klahnt, un apkohpj to dseedada-
 mas un ar pukku krohnischeem ispuschlotas. Kad gatta-
 was, tad atkal wihrischki peebranz, fakrauj wesumâ un
 blakkam eedami nowedd us schkühni; bet meitas pawadda
 to ar dseefmahm un lihgoschanu pakkat staigadamas.
 Tâpat notikke 12tâ Juhli deenâ pee mums gan arri,
 tomehr ne ar tahdu preeku, bet ar leelu nofkumfchanu!
 Jo kad plahwejs iskaptu trinn, jauki gan skann — bet
 kad nahwes engelis fahnt triht, tad isbihstahs, fur ween
 dsird un tahlu atskann! Schinnis neddetâs schis ne-
 labs plahwejs jaw daschu deenu bij apstahjees preeksch
 muhsu mihta rihta-mahzitaja un Jelgawas lauku drau-
 dses dwehfeles ganna W. Pantenius durwin un
 fawu iskaptu fahzis triht. Saffrehje lauschu pulks un
 fleegdams fleedse un brehje, lai apschehlojahs, lai weht
 pamett scho muhsu azzu-preeku; gan arri tâ rahdijahs,
 ka lizzees peeluhgtees un aigahje! Bet paschâ-laitâ:
 kad jo drohschi palikkufchi, të atkal bija klahntu un kluffi-
 nam noplahwe! Bet nu — ak taru fleegfchanu, rau-
 daschanu un brehkschanu, kad Stâ Juhli mehnescha deenâ
 pawakkarâ wiffi basnizas tohrni swehtas raudu dseefmas
 fahje dseedahnt un fluddinaht: „Muhsu Pantenius
 nomirris!“ Wiffas namma durwis atwehrahs, lau-
 dis isgahsahs ahrâ, un të nu notikke, kâ praweets Jere-
 mias raksta 31tâ nod. 15tâ pant.: „brehkschana irr
 dsirdeta eeksch Ramas, schehlofchana, rau-

daschana un dauds kaukchanas! Raële ne
 irr eepreezinajama!“ Augsti un baggati, wifswairaf
 semmi un nabbagi laudis kleeedse zits pehz fawa
 ganna, zits pehz fawa drauga, zits pehz tehwa un
 eeschehlotaja, apgahdataja un firds-preeka, kas nu tam
 panemts. Ne spehjam isteikt wiffus tohs gohda wahr-
 dus, ar to mihliba, pateiziba un schehlums scho wihru
 nosauze; nedf arri spehjim isstahstiht wiffus tohs mih-
 lestibas darbus, ar to laudis, pilsehtneeki kà lauzineeki,
 scho lihki pagohdinaja. — Swehtdeenas wakkarà jau-
 nais Latweeschu pilsehta mahzitajs nowedde sawu ais-
 miggufschu ammata beedri us Annes basnizu, bet bija
 mohkas kluht zaur lauschu pulku un eeksch basnizas.
 Ritte ar brekkschanu sahrkam wirsù, to skuhpstidami
 un glaudedami! firdis ne sinnaja walidht sawà noskum-
 schanà. Wolikke swehta altara preekschà, un kad mah-
 zitajs ar Deewa wahrda spehku laudis bij eepreezinajis
 un apmeerinajis, tad jaw birre sahrkam wirsù pukkes
 un affaras kà smiltschu graudinu pulks kappà. Wiffu
 pirmdeen, wifswairaf abbàs naktis, basniza bij kà pee-
 bahsta ar noskummuscheem draugeem; katram sawa swez-
 zite rohlà, wiffi dseedaja raudu dseefmas. — It kà plawà
 gaischà nakti pee ikkatras lappinas rassas lahsite karra-
 jahs un mehnescha un swaigsnu spohschums ikkatrà lahsite
 jauki atspihd — tà arri wiffàs azjis affaras bij redsamas
 no 100 swezzitehm apseltitas. Us behrehm draudse patte
 ispuschkoja basnizu ar meijahm, wasku swezzehm, roh-
 schu un pukku krohnischeem, puschkeem un sakkumu, un
 gohdigi dahrsneeki no dahrgeem seedu kohkeem sahrkami
 apkahrt istaisija saku buhdinu, pahrleeku jauku. Us
 draudses luhgchanu ir 2 behru dseefmas raksts eespeede,

to turplikkam dohffim laffih. Behru deenâ, 12tâ Juhli, us pufsdeenâs puffi, basniza fahzahs ar swehtu dseefmu Nr. 480. Tè nu bij 1000 balsis, kas bij nahkufchas, beidsamas labdeenâs firdsmihlakam atdoht. Tè bij redsams: muischneeku, fungu, Wahzeeschu un Latweefchu pulks affarâs; ir 8 mahzitaji, kas tahda teizama beedra aiseefchanu lohti noscheloja. Swehta altara dseefmas nodseedaja Salkas draudses mahzitajs. Lihku spreddiki no kanzeles teize Jelgawâs Latweefchu draudses mahzitajs un nelaika ammata beedris pee Annes basnizas. Ar swehtu preeku redsejis un usluhkojis tahs jaukas, baggatas mihlestibas parahdischanas, to abbas draudses, ir wilsehtneeki tâpat kâ lauzineeki lihds ar wisseem kungeem schim Deewa wihna kalna strahdneekam dewe baudiht ar tahdu leelu raudaschanu un brehlfchanu — tad pehz ta Kunga Kristus swehteem wahrdeem Jahna grabmata 14tâ nodakkâ 23schâ pant. isdewe scho spreddiki: „Ja juhâs winnu pateefi mihlejufchi, tad nu turrait winna wahrdu!“ Jsteize 1) par to schismusfu Pantenus tahdu mihlestibu bij pelnijis; prohti par to, ka winsch bijis ne ween sawâ paschâ nammâ teizams deewabihjigs wihrs, bet wiswairak arri Deewana nammâ pats teizams un ihsts mahzitajs un draudsei pateefi gans, un wiffas Latweefchu tautas mihletajs un winnas wallodas leels kohpejs. Tè bij pavillam leela flawa winnam jaleef, un tahs baggatas affaras, kas isbirre augsteem un semmeem to dsirdoht un to peeminnoht, tahs isdewe swehtu un stipru leezibu, ka tahdus leelus gohda wahrdus ne par neeku, bet pateefi bij pelnijees. Bet jo leelu mihlestibu ar tahdeem darbeem lauschu firdis bij pelnijees, jo stipri

arri mahzitajs ussauze laudis, lai nu 2) to pateefu
 kristigu mihlestibu aismigguscham gannam ne parahda
 ar affarahm un brehfschanu ween, bet ar to, ka nu lai
 ectu pateefi tã darriht un dsihwoht pehz teem Deewa
 wahrdeem un pehz tahm fwehtahm lihdsibahm un mah-
 zibahm, to teem dewis dsirdeht. Lai nu schi Deewa
 druma, to schis deewabihjigs strahdneeks un fehjeis tik
 ruhplgi 14 gaddus un ar tahdu leelu spehku un puh-
 linu isstrahdajis un apsehjis, lai nu pafarga un audsina
 scho fwehtu Deewa wahrda fehku, un taifahs isdoht
 baggatus auglus eeksch Kristus Jesus. — Pehz spreddika
 arri Sallas draudses mahzitajs altara preefschã draudsi
 un behrineekus usrunnaja ar jaukeem Deewa wahrdeem,
 nelai ki m pateikdams par sawu ustizzigu gannifchanu,
 spehzigu Deewa wahrdu fluddinafchanu un Kristus kal-
 poschanu, un draudsei un peederrigeem eepreezinafchanu
 isdewe par to, ka tahds Deewa wihrs teem nu atnemts,
 un janowedd duffas weetinã semmes flehpi. Pehz fweh-
 tifchanas wahrdeem 8 mahzitaji, kas it kã wiffi bes
 kahdas luhgschanas un aizinafchanas pafchi bij sanah-
 kuschi, sahrkam nu peegahje flahht un affaras azzis no-
 nesse us lihku ratteem un nowedde gultamã weeta, kur
 peekuffis Deewa strahdneeks lai nu isdufs no sawas
 taifnas darbofchanas. Dsihwibas wakkars gan ahtri
 winnam bij usnahzis. 43 gaddus tiffko nedsihwojis —
 tomehr wairak schinni ihfã laikã bij darbojees un wairak
 gruhtumu redsejis, un wairak fwehtu auglu isaudsina-
 jis, ne kã dauds zitti ilgõs gaddõs un ar sawu firmu
 galwu. Pafschã kappu weeta Meschohtnes draudses mah-
 zitajs firdis wiffeem fildija un wiffus lohti eepreezinaja
 ar jo derrigeem, teizameem un wehrã leefameem wahr-

deem par muhsu aismigguschu draugu un par Deewa walstibas mantoschanu zaur Jesu Kristu. Gan bija gabbals lihds kappeem, gan arri pahr uppi bij jazekahs, tomehr neisfkaitams lauschu pulks sawu mihlu Panteniu pawaddija, un us kappeem wehl dauds wairat lauschu jaw gaidija un fanehme behrineekus ar jauku dseefmu, to us 4 balsim dseedaja. E nu beidsot no 1000 rohkahm pukku puschkischu, smiltschu faujinas un affaras zitta par zittahm rittinajahs sahrkam wirfu kappâ, kamehr ta mihlaka drauga gultina ne bij wairs redsama, un ir bes schippelehm tâ kaps aiswehrahs ar mihlestibas sih-mehm peebehrts. Pateesi pelnita mihlestiba un pateiziba tâ tik jauki tew apseggusi ar tahdu gohda dekki! — Eâ midsinahs tad nu warri faldi duffeht! Jo sinnam-taws Pestitajs mohdinahs un sauks tewi pee fewim, tur fanemt to gohda trohni un maksu, to pee mums buhdams effi pelnizees sawâ labbâ Kristus zihnischana un darboschana.

N. Schulz,

Zelgawas Latweeschu pilsehta draudses mahzitajs.

Behru = dseefmas.

Preeksch spreddika.

Meld. Af Jerusaleme mohdees.

Deews tu muhs it smaggi fittis! Ak! nahwes fnauda tas irr krittis, Ko mehs tik gauschi mihlojam! Gan par agri muhs atstahje, Us ihsto tehwa semm' atsgahje, Ko schè paturreht kahlojam! Eâ meefa faldi dufs, Wes

raifehm ittin kluff Deewa meerâ! Bet dwehfele, Ta-
gawile Tur winnâ preeku pasaulê.

Debbes Lehws! to gohda krohni Pafneedsi Win-
nam tur par lohni Par to fo Winesch schè strahdaja,
Muhfu dwehf'les kohpdams gruhti! Par Pestitaja
skaitu bruhti Taks fataisihht Winesch gahdaja. Ka
Winesch neapnizzis Un ne kad peekuffis, Ar preeku
ween Tur steidsahs klahht, Kur tawu prahht' Tam
nahjahs kohpt un pasrahdaht.

Winesch schè neffis gruhtu nastu! Ka faldu duffu
tur atrastu, To gauschi luhdsam mihtais. Deews! Lai
ar tawu debbes faimi Winesch bauda nebeidsamu laimi!
At dohd jel muhscham augtotees Tai fehklai, fo Winesch
tè Ar aff'rahm isfehje. Gawiledams lai Winesch tur
plauj Un kohpâs krauj, — At debbes Lehht to
tam lauj'!

Behz spreddika.

Meld. Dwehf'le, lihgfmojees ar weenu.

Birsteet, birsteet affarinas, Rittinajeet aumalam!
Bet peeminneet ka bes sinna Deews ne leef krist mat-
tinam. Winna sinna ta arr bij, Ka tas gans tif
peepefchi Schè no muhfû widdus gahje Un muhs
waimanâs atstahje.

Lehtihht mihtais! tawi wahrdi, Ko tu mums tè
mahziji, Peeminna mums paliks gahrđi Un ne sub-
muhschigi. Nahwe gan warr draugus schkirt; Mih-
lestiba ne warr mirt, Un fo zilweks labbu darra, Ne
ispohsta nahwes warra.

Duffi mihtais! nu Tew mohkas Sirdi wairs ne
skumdinahs! Duffi Deewa tehwa-rohtâs, Kamehr

winsch Lew mohdinahs! Mählestibas walslibà Jauna
buhš ta derraiba, Ko nebeidsamu tad fahkšim, Kad pee
Deewa mehs fanahkšim.

Tà kà saule mahzitaji Spihdehs debbes walslibà;
Laisna zella rahditaji Tà kà swaigsnes muhschibà. Ko
schè fehjuschi, tur plaus, Sawas kohpinas fakraus.
Kas schè fehdams aff'ras lehjis, Tas tur tiks bes galla
smehjis.

U. Leitan.

Selgawas Latweeschu lauku draudses waima-
nas pehz fawa mihka nelaika mahzitaja

W. Wautenius.

Weld. Ut kahdi waldi schunnis laifès.

1.

Deews Kungš muhs bahrgi pahrbaudijis
Ar grubtahm firschu waimanahm,
Mums tahdas behdas peesuhtijis,
Kur affaras pluhst aumalam; —
Ut muhsu mihlais mahzitajs —
Nu kappà duss — ta newa wairs!

2.

Kas schein mums Deewa wahrdu s-hja
Tik rubpigi un tizzigi,
Kas muhsu firschu waktis lehja
Ta Kunga Jesus affini,
Kas dauds, dauds gor mums puhlejees, —
Irr nahmes meegà aismidsees!

3.

Tu Deews to hiji ispuschkojis
Ar krahschnahm garra dahwanahm,

Ur mihlestibu iëgresnojië,
 Ur tizzibinas leesminahni,
 Ur gaischu prabt' un gudribu —
 Mums Latweescheem par waddonu.

4.

Zik bedfigs tas bij Jesus pehdäs,
 Zik ruhpië sivehtâ ammatâ,
 Rahds schehligs katram, kas bij behdäs,
 Rahds laipnigë, mihligs prahtinâ.
 Tehwë bija winsch preeksch bahrineem,
 Un glahbejë behdäs krittuscheem.

5.

Kur nu tee stipree, bahrgëe wahrdi,
 Kas rahtin rahje alloschus,
 Kur nu tee mihlee, saldee wahrdi,
 Kas preezinaja behdigus?
 Za balsë mums scheid wairë ne skanneë,
 Uk bahrini nu effam mehë!

6.

Ur kahdu ihpaschigu preeku
 Winsch kohpe muhsu behrninüs,
 Zik kungus luhdschë winsch pahrlëeku,
 Zik atkal paschus wezzakus,
 Lihds kamehr kohlas dabbuja;
 Zik publina tas maksaja!

7.

Schi winna leela mihlestiba
 Mums paliks muhscham peeminâ.
 Lai Deewa Kunga scheblastiba
 Tam baggati to atmaksa,
 Ka lihds ar sivehtu tizzibu
 Mums eedewe ir gudribu.

8.

Zâ bijam pilnam aplainoti,
 Ka ne bij mums nu sehrotees;

Dohd debbesz Tehws, to luhdsam lohti,
 Tai sehklai felt un saknotees,
 Ko winsch scheid skohlâs, basnizâ
 Irr sehjis swehtâ zerribâ.

9.

Nu tad tu mihlais draugs un tehtih, t,
 Duff' saldi dsestrâ kappinâ!
 Tu Rungs un Deews to gribbi swehtih, t,
 Tur winn'puss saules, muhschibâ,
 Par wissu, ko scheid puhlejees,
 Muhs gaismâ wesdams zihnijees.

10.

Mehs tizzam Rungs, ka tu tam dohst
 To krohni tawas gohdibas,
 Tu winna dwehsel' aplaimest
 Seksch tawas debbesz draudsibas;
 Winsch tizzibu irr fargajis,
 Lihds tas schè tezzcht pabeidsis.

11.

Tu Deews tur winnam liksi spihdeht,
 It kâ tai spohschai faulitei;
 Schè drihs wehl warram grehfôs flihdeht,
 Tur meers irr winna dwehselai;
 Tas sehjis dauds schè affaras,
 Nu plaus tur pilnam lihgsmitbas.

Da nelaika gars us farwu draudsi.

Meld. Deews fungs irr muhsu stipra pils.

1.

Kam masais pulzin behdajees,
 Kam behdajees tif lohti;
 Kam mannis dehl tâ sehrojees,
 Tu sinni taf un prohti,
 Ka Deews, kad debbesis

Un semmi raddijis,
 No tewis padohmu
 Gan newaid praffijis;
 Winsch darrij's kà tam tizzees.

2.

Zeek augstakâs tahs debbesis
 Par semmi Deews irr lizzis,
 Zâpatt irr winna nodohms wiss,
 Par tawu augstakâs tizzis.
 Schè debbesis walstibâ,
 Schè swehtu beedribâ,
 Nu esnu panahzis,
 Pehz ka tur tezzejis:
 To Kungu Jesu Kristu.

3.

Par tawu leelu mihlibu
 Dauds pateizibas dohdu,
 Par katru spohschur affaru,
 Kas birre man par gohdu;
 Par frohneem, puffitehm,
 Par spohschahm swezzitehm,
 Par saldahm dseesminahm
 Un wiffahm dahwanahm,
 Ko kappâ lihds man dewaht.

4.

Bet masais pulzia ne bihstees!
 Tu Deewa, Tehwa rohkâs.
 Tik sawam Jesum pecturrees
 Kad firds tew behdâs lohkahs;
 Uk winna mihliba
 Irr neisteizama;
 Ta nahwes stundinu
 Tew darrihs preezigu.
 Us to lai Deews tew palihds!

Kahnberg no Wolgutes.

Sawam mihtam dwehfeles gannam
W. Pantenius.

Meld. Deewo muhsu Tehwo eeksch debbesim.

1.

Bahrgs pehrkons muhs sadausija;
 Un leelâs behdâs waddija!
 Mums miblu tehwo atnehme,
 Kas mihlodams muhs apkohpe,
 Un behdâs waktis fasehja,
 Tais Jesus aff'nis eelehja.

2.

Ne ween tohs wezzus mahzija,
 Jr behrnus karsti mihleja;
 Râ labbais tehws tohs apkohpis,
 Un skohlas draudsê stahdijis:
 Zik publin' tas tam maksaja,
 Wiasch mant' un speht' ne taupija.

3.

Sesch' skohlas draudsê eezehle,
 Zik grubti tahs tam eesehle.
 Bet Deewu luhgdams publejahs,
 Ur Deewa wahrdeem darbojahs;
 West behrnus debbes walsstibâ,
 Tur flaweht Deewu lihgsmitâ.

4.

Uk nu tik taggad atmohstam,
 Zik gauschi tewi miblejam!
 Uk tehtilt firds mums puschu luhst!
 Par waigeem aff'ras straumehm pluhst,
 Mums firds tik pilna skummibas,
 Râ lihds eet kappâ mihlibas.

5.

Gan daschi prett tew pazehlahs,
 Pahr tawu mahzib' dusmojahs;
 Tee trakkuli lai apdohma
 Woi klahjahs tà, kad pahrdohma?
 Buht mahzibai tee klausij'schi,
 Woi buht' tik dsitti grimmuschchi?

6.

Deews tew to gudrib' wehleja,
 Kà sems un augsts tew zeenija:
 Lawš padohms weenig' gruntejahs
 Us tam, lai fungi publejahs,
 To Latwju tautu gaismâ west,
 No skohlahm mahzib' ne ismest.

7.

Tew Keisers krukhtis puschkoja,
 To selta krukstu schlinkoja,
 Par welti tas jaw ne bij tew'
 Ko augstais Keisers dew' no sew'.
 Par gohda sihmi wehlejis,
 Ko tu no winna pelnijis.

8.

Tu wisseem numš palihdseji,
 Ar Deewa wahrdeem swehtiji.
 Gan nostummuschchi nogahje
 Un tawâ preekschâ nostahje;
 Bet tawi wahrdi siiproja,
 Ka meeru sirdi manniija.

9.

Wisšwairak tu tohs gruhthdeenus,
 Tik labb' kà sawus behrniaus,
 Ar labbu prabtu klausiji,
 Par winneem labbi gahdaji:
 Pasmeedams winnus usnehmi,
 Nemeenu no sew' ne stubmi.

10.

Zr taggad daschus parwaddi,
 Us labbu zekku pamatti,
 Gan gaidij' no tew' paliga;
 Bet nu to firds irr behdiga.
 Tas wiss irr labs, fo Deews patš darr',
 Neweens prett winnu kurneht marr.

11.

Uk! zil tad aff'ras flazzija,
 Kad jaw tai wakk'ra dsirdeja,
 Ka tohrna pulksten' skanneja;
 Zkkatriš par to prassija:
 Kas mirriš, woi Panteniüs?
 Kas redsehš nu muhš bahriäuš!

12.

Tu paschâ pilnâ stiprumâ
 Muhš atstahji sheit klaijumâ,
 Deews kâ weens dahrsneekš prohwebamš
 Sew' weenu pukki noraudamš;
 Tapat ir tew ismeklejis,
 Pee sew' eeksch preeka waddijis.

13.

Uk mihlais tehws Panteniüs!
 Jel dsirdi wehl muhš bahriäuš,
 No debbesim jel skatti wehl,
 Mums tewis lohti irraid shehl;
 Mehš waimanajam behdigi,
 Un firds mums noskumst pehdigi.

14.

Scheit gan nu effam schkirti mehš,
 To jaw mums darr' tas debbesš tehws;
 Bet tur mehš winnâ muhschibâ
 Zr kluchsim atkal tuwibâ,
 Schis Jesus muhsu Pestitajs,
 Tas irraid par to gabdatajs.

15.

Neweens scheid dsihwo muhschigi;
 Bet wisseem jaeet muddigi,
 Us winnu debbes waltibu,
 Kur Kristus zaur saw' mihlibu
 Mums wisseem irr sataisijis,
 Un sawu sehl' eekaisijis.

J. Weinberg.

No Bahrtas un Veitischeem.

Zit mehs par to mihlu W. Pantenius schehlojamees,
 lai paleet Tam, kas winnu pee sewis peenehmis, sinnamš.
 Winna waigu ar azzim ne redsejufchi, winna balst ar
 aufim ne dsirdejufchi, to eemihlejam no winna raksteem,
 redsedami, to tif ruhpiigi ta Kunga wihna kalnā strah-
 dajam. Winna raksti un walloda awisēs mums bij tif
 patihkami, ka ne buhtum apnikufchi laffidami, kad
 winsch ween wiffus nummerus buhtu farakstijis. Mehs
 winnu noschelosim un gohdā peeminnesim, kamehr
 dsihwofim un awisēs rohka nemsim. — Wehl zitti gar-
 rigi raksti: „Apzerreschanahs par Ahbraāmu,“ winna
 gohda peeminnu pafaulē paildsinahs. — Jr „Meeku grah-
 matina“ lohti patihkama daudseem, laiku pakawejoht
 pulkā gohdigi pafmeetees.

Sawā laikā laffijam awisēs wallodu pahr to, kas
 buhtu derrigaks awisēs eeleckams? Muhfu mihlais
 W. Pantenius bija ustrahpijis. Winna rakstus buhs
 kà weena draudse, tā ir wiffa ta tauta mihlo-
 just. Un ja kahdi wcenteeschi to buhtu par lihkomo-
 taju, par wahrdu puschkotaju faufufchi un turrejufchi,

tad tomehr paleef teefa, ka pafaulè wairaf to, kas lihumo un pufchfojahs, ne kà to weentesigu takka gahjeju. Wai! kas to Schmauzu, par ffohlmeistereem gahjeju, gohda mekletaju, bet ne peenahkuma darri-taju! Kas to mamseku Leidemann, kas to Luiskenu Smurgel!

Kohbs irr leels; winna mums dikti schehl! Luhdsamees, zeenigi un mihli mahzitaji, kurreem arri ta Garra dahwanas, kas nelaikim W. Pantenium bija, pildat scho rohbu; darrat, kà winsch zeenija darriht. Netikkumu un grehkus apraht, un tikkumu un deewabihjaschanu paslaweht ne ween fawâ fluffâ kambariti, bet laist klaijumâ, list awises, tas dascham par fwehtibu derr; — lassim ar patikkchanu, un tas wisseem fwehtifees.

Tad nu, fo luhgufchi, paleefam zerribâ, un fawu mihlu W. Panteniu paturram mihlestibâ, tizzedami, „ka teem, kas Deewu mihl, wiffas leetas par labbu nahf.“

Wehl par weenu, kas mums bijis firdsmihlfch, ne warram fawu schehlumu appakfch fewim ween paturreht. Tas wisseem pasihstamis Herrmann Trey, kas Latweefchu draugu un winna pawaddonu apgahdaja — un par tik lehtu naudu. To ilgi noschehlojahm, noschehlofim un noschehlofim kamehr dsihwosim.

Wispirmak dabbujufchi sinnahnt no scho firdsmihlu aiseefchanas isfauzamees, fo taggad aplufdami isfauzam: Deewos, usnemmi winnu dwehfeles neisfakkamds preekds; pildi mums schohs rohbus un apmeerini un eepreezini winnu lohti behdigus pakkaf palikkufschus firdsmihlus peederrigus! —

J. Bergmann, draudses ffohlmeisters.

Par peeminku tam Stâ Zuhli 1849 aismiggu-
scham ihstam Latweeschu tautas draugam

W. Pantenius.

Stâ bahrgs pehrkons arri pee mums Widsemneekeem
atffanneja ta sinna, ka mihtais, no mums wisseem augsti
zeenihts un gohdahts Latweeschu Tehws un kohpejs
Pantenius nomirris! Ak, kas to buhtu dohma-
jis — ja, kas to arri warreja tizzeht, ka tà pateefi
effoht notizzis! Man pascham, kas schohs wahrduß
rakstu, prahts ne dewahs meerâ, kamehr dewohs us
Zelgawu, pats ar fawahm azzim to redseht. Un lubk',
tik fo — tas bija 12tâ Zuhli deenâ — eebrauzu Zel-
gawâ eekschâ, tad jaw pulksteini no wiffahm Zelgawas
Luttera basnizahm mannahm aufim fluddinaja: „Nihtlo
Tehwu Panteniu patlabban nefs ahrâ no tahs wee-
tinahs, fur winsch 14 gaddus zaur' kaifijis to fehflu,
kas nefs auglus us muhschigu dschwofchanu!“ No rat-
teem islehjis pufstezzinus dewohs prohjam us basnizu,
fur atraddu, ka patlabban winnu zehle us lihka-wah-
geem! Nu man bij jatizz, woi gribbeju, woi ne grib-
beju; jo ka Pantenius effoht tai sahrkâ eekschâ, to man
leezinaja tahs ruhktas affaras, kas tur birre no dauds
tuhkstofschahm azzim. Staigaju kâ apreibis un nepasihst
tai leelai garrai rindei pawaddonu lihds no pilsfehktas
ahrâ us Walloschu kapsehtu, fur to mihtu Tehwu gul-
dinajam, un tur Winna fauli meerâ duffehs lihds tai
deenai, kad nahks tas Kungs, kas katram atlihdsinahs
pehz winna darbeem. Un kahda alga tad Pantenium
tik rohkâ par teem gruhhteem, gruhhteem fweedreem, fo
Winsch fwihdis fawa Kunga un Meistera wihna-kalnâ

strahdadams? Jelgawas Latweefchu draudse, tu to gån sinni jo labbi, kas Pantenius tewim bijis, un tu deesgan warri leezibu doht pahr Winna darbeem. Pa welti gan ne skanneja wis tee wahrdi, fo tanni behru-deena no daschas muttes dsirdeju: „Ja tewim kahda kibbele gaddijahs preekschâ, kur ne mas ne sinnaji, kâ zauri tift, — ja tewim ne sinn kahdas behdas mahzahs wirsû — kad tif to dabbuti isfuhtseht Pantenium, tad biji drohsch, Winsch tewi tâ atfwabbinaja, ka skaidri bij jabrihnahs.“ — To gaischaku leezibu pahr Winna puhlinu pee fawas draudses dohd tahs feschas skohlas, fo Winsch eezehlis un isgahdajis ar leelu puhlinu un dauds, dauds firdsehstus pee scha darba pazeesdams. Ak, us lauschu apgaismoschanu Winna tehwa-firds pahreleeku neffahs. Paschâ fawa ammata eefahkumâ Winsch us to ween dohmaja, skohlas zelt, un to man skaidri apleezina Winna pascha grahmata, fo 28tâ Janwar 1836 us man laide, un kur starp zitteem wahrdeem tâ lassams: „— Schim brihscham gan man skohlas truhtst. „Bet zihnijohs ar makti us tam, 3 skohlas schinni gaddâ „mannâ draudse eezelt. Tas milsu-wihrs Defawulaitu- „nawbijis *) gan irr mans prettineeks, bet fazzischu: „Ja Deews ar mannim, fo warr man zilweki darriht. „Woi tad Deews ne paklauffhs mannu firfnigu luhg- „schanu, mannim skohlas eewehleht. Nammu noplehst „masa leeta, nammu uszelt dauds puhlina. Par wehrgu „padarriht — masa leeta, bet wehrgu eezelt jeb ismah- „zigt, doht saprast kas irr brihw-buhfchana, grubta „leeta. Deews sinn, arrig fadsihwofim to laiku, kur

*) Pahr scho milsu-wihru Defawulaitunawbijis paschakas fannas atrohdahs Latw. Awises 1835 Nr. 23.

„Latweetis atsihs: nemahzihts, neismannigs brihw:wihrs
 „weeglakas deenas ne warr redseht, kà dsimtszilweks jeb
 „wehrgs.“ — Ak, ir paschas Latweefchu awises dees-
 gan to paschu leeziibu dohd, kur Winsch weetu weetahm
 tihri kà aiskuffis runna pahr Latweefchu ffohlahm. —
 Jelgawas draudse! tewim ar fcho Tehwu leela, ne-
 aismaffajama manta sudduse un to tu patte labbaki
 finni, ne kà es sweschineeks to prohtu aprakstiht. Kà
 gaischi Winsch runnaja no kanzeles fawu spreddiki, itt
 kà pats ihstais dsikkais Latweetis un tik spehzigi, ka tai
 firdei wajadsetu buht no akmina, ko Winna wahrdi ne
 warretu kustinahht. Pateefibu runnaht un to teefcham
 katram azzis fazzihht, Winsch ne kad ne baldijahs un
 zaur to Winsch arri daschu reis to preeku fadsihwoja,
 ka wiltiba Winna preefschâ behdse un dasch gan fleppe-
 nibâ us Winna sohbus greese, bet ne ko wairak ne spehje.
 Un tahdi, kas Winnam bij kà prettineeki, tee Winnam jo
 tuwaki pee firde gulleja un par teem Winsch jo karstaki
 to debbes: Tehwu peefauze, kaut teem azzis atdarritu
 eeraudsiht to, kas pee winnu meera wajadsihs.

Ne ween fawai draudsei, bet wissai Latweefchu tautai
 Winsch bija mihtsch un dahrgs. Kur Pantenius bij ko
 rakstijis, tur bij wehrts lassihht. Pa teem 14 gaddeem,
 kamehr Pantenius bij Latweefchu awisehm faimneeks,
 tahs awises pawiffam jaunu spehku dabbujufchas. Rak-
 stitaji mohdahs ne ween us rakstifchanu, bet arri us to,
 fawus rakstus kohpâ stahdiht tã, ka Latweets tohs warr
 saprast un ka lassitajeem arri kas teef no tahs lassifcha-
 nas. Somehr faimneeka pascha raksti bij un palikke
 tas meistera darbs — to gohda:leeziibu neweens Win-
 nam ne atraus. — Winsch rakstija ar weizigu spalwu

un fubbinaja katru, kas ween ko pratte, Winnam paligâ nahkt Latweefchu tautu apgaismoht. Ak, zil daud labba Winfch wehl buhtu pastrahdajis, ja tas wihnafalna Kungs Winnu tik agri jaw ne buhtu aisfauzis pee duffefchanas. Daschas derrigas grahmatas, ko bij apnehmees mums par labbu gaismâ laist, palikke tâ, zitta wehl ne mas eefahkta. Klauseet, ko Winfch grahmatâ, ko tannî 7tâ Dezember 1846 mannim rakstijis, stahsta: „Esmu usnehmees taggad warren leelu darbu „ar jauno Dalbas mahzitaju Kupffer; rakstam Latweefchu wallodâ eine deutsche Sprachlehre. Draugs! tur „irr galwai puhlinfch, ittin par ne-eebrauktu un faput: „tinatu zellu pirmas pehdas dsiht, — Deews sinn — „woi tiksim gallâ! Bet ja gallâ tiktum un juhs Latweefchi muhfu darbu gohdam ne peeminnetu, tad juhs „buhtu weena nepateiziga tauta.“ Schi grahmata, kâ labbi sinnu, jaw tobrihd bij eefahkta, bet — Deewam schehl! — gan palikke nepabeigta. Tapat arri Winfch gribbeja tohs spreddikus pahv Ahbraâma un Jahsepa stahsteem, kas pirmaf Latweefchu drauga pawaddonâ bij laffami, par ihpafchu grahmatu likt nodrikkeht, — bet tas arri wehl palikke neisdarrihts. Un tâ gan buhs palikkufe dascha labba leeta neisdarrita, ko bij nodohmajis un ko ne sinnam wis tē peeminneht. Winnam bija azzis nomohdâ weenumehr muhfu labklahfchanas deht un us wiffahm puffehm Winnam bij padohms, kâ katrâ leetâ lihdsiht. Kur ne warreja peetik ar mihligeem woi bahrgeem wahrdeem, tur atkal ar pahrfmeefchanu gahje wirfû un zaur to daschu eenaidneeku fewim dabbuja. To wiffu Winfch pats arri gan itt labbi sinna un tapeh; tai paschâ grahmatâ no 7ta Dezember

1846 mannim arri rakstija tà: „Biju 15 gaddus wezz,
 „tad jaw fahku latwiski spaltwu wilkt un esmu jaw 20
 „gaddus pee tam notulli publejees Latweefcheem garrigu
 „barribu pasneegt, bet esmu arri pirmais — kas ar
 „pahrfmeefchanu teem us ahdu nahzis wirfû; zaur tam
 „man dauds eenaidneeki nahkufchi; bet manna tizziba
 „irr fchi: Kad man semmes faujinu usmettîhs wirfû,
 „tad ne ween manna draudse, bet arri dasch labs manni
 „gohdam peeminnehs; tad aufîhs manna fehkla, fo
 „esmu iskafjis.“

Skaidra pateesiba, fo mihlais Teshihts P a n t e n i u s
 tē fakka; kamehr tas zilweks dsihws, tamehr gan mas
 par winnu fo istaifa un dohma, ka schahdai laimef ne
 tad ne buhschoht gals. Tik tad, tad tas zilweks us
 reis pasuhd, tik tad ihsti atsiht, fo winsch bija wehrtē.
 Dauds leeki gudrineeki raddahs, kam ne Pantenius
 spreddiki neds raksti bij pa prahtam un teem bija wiffās
 weetās pee Winna darbeem fo wainoht. Un kam tad
 naw eenaidneeki un wainotaji? Pascham tam Wiffu-
 taifnakajam tahdi un wehl jo niknaki eenaidneeki ne
 truhke. Bet fo tahdi eenaidneeki paspehj? See tik is-
 darra to, ka ta wihra gohds, fo winni mekle aprakt,
 jo wairak un jo spohschaki spihd.

Es to faktu un pee ta paleeku: P a n t e n i u s' raksti
 pastahwehs pilnā gohdâ un auglus neffîhs,
 kamehr tik Latweefchu walloda fkannehs
 pafaulē. Un ja kas Winna wallodu smahde, tad no
 tahda gan drihs jadohma, ka winsch Latweeti un Lat-
 weefcha dsihwi wehl ne pasihst. Es esmu Winnu dauds
 reis dsirdejis runnajoht un lassohht pa latwiski; un tad
 Winsch arri pa wahziski runnaja, ir tad dauds reisehm

nehme latwiffus wahrduſ pulkâ, jo ar teem Winſch jo ſkaidraki fawas dohmas warreja iſteikt. Iſſi fakkoht: Winſch bij iſſti preeſſch Latweeſcheem dſimmiſ un audſiſ un Latweeſcheem par ſwehtibu puhleteeſ gluſchi bij no-deweeeſ. Tadeht lai no ſirdſ wehlam meeru Winna truhdehm lihſ tai leelai augſchamzefſchanas deenai un Winna dwehfele lai tur muhſchibâ baggati gi plauj, to ſchê baggati iſſfehje. Juhs, mihti dſeedataji, Lievenſthal un Dûnſberg, apdſeedeet ſcho wihru, ſcho muhſu tautas Tehwu, ar tahdu gohdu un mihleſtibu, kâ Winſch pelnijis — mehſ Jums no ſirdſ par to pateiktſim — un taſ Melaiſiſ ar preeku fajuttihs Juhſu mihleſtibu ir tur winnâ paſaulê. — Juhs, zeenigi mahzitaji, kam muhſu mihta Pantenius dſihweſ notikkumi paſiſtami, ſaraſſteet jel, luhſſami, tohs pa latwiſſi weenâ grahmatainâ, leezeet to drikkêht, un mehſ, mehſ to ar preeku un pateizibu pirkſim un to tam mihtam Tehwam par peeminnu glabbafim uſ behrnu behrneem. — Un, ja ta jums buhtu iſdarrama leeta, tad gauſchi, gauſchi miht mums buhtu, ja Juhs wiſſuſ Pantenius rakſtuſ, kaſ irr atrohdami awiſeſ, kalenderſ, Latweeſchu drauga pawaddonâ un fur wehl zittur, ſalaffitu kohpâ un liktu iſdrikkêht eelſch weenas woi diwahm grahmatahm, ar to wirſrakſtu: „Ta Latweeſchu tautas drauga W. Pantenius rakſti,“ — ak, jif mehſ Jums par to pateiktum! ſchi irr ne ween manna wehleſchanahſ, bet tâpat wehlahſ ir zitti, kaſ Pantenius rakſtuſ un darbuſ zeenâ gohdâ turr.

Duffi tad nu ſaldi, mihtaiſ Tehſtin! duffi ſaldâ meerâ! Tu pee mums ſchinnî behdu-eeleijâ gan wairſ ne atgreeſiſeeſ un mehſ Tawu mihtu waigu tê wairſ ne redſeſim.

Deewo lai ar schelligu tehwa = prahtu usluhko Tawus
 mihtus peederrigus, kas tē palikkufchi, un lai tohs ap-
 gahda, ka tee bes raisehm un mohkahm fawu zellinu pa
 scho pasauli nostaiga, lihds fawâ laikâ arri winneem tas
 swehtwakkars pee = ees un wiini atkal ar Lewi tiks fa-
 weenoti muhschigi.

Panteniuss! Tu muhsu tautas krohnis,
 Ut, agri Tu muhs atstahjis!
 Lew rohkâ jaw to isredsetu lohnis —
 Tu saldu duffu panahjis.
 Gan gruhti, gruhti Lewim scheitan bija
 Art, ezzeht un lihst lihduumus;
 Zif Lewim karsti, karsti sweedri lija,
 Zif Tu pahrzeetis gruhtumus!!

Panteniuss! scho mihta Tehwa wahrdu
 Mehš daudsinajam preezigi!
 Jo prohjam mehš to paturresim gahrdu
 Un peeminnesim muhschigi!
 Ir turpmaš muhsu behrnu behrni Winnu
 Ur leelu flawu apdseedahš
 Un Winna jaukas mahzibas ar sinnu
 Wehl pehznahkameem daudsinahš.

Panteniuss! lai Lewim debbes = mahjâs,
 Kur Lew tawš Kungš irr aishauzis,
 Zel muhschu muhscham labbi klahjahš
 Un lai, ko Tu schē strahdajis,
 Tur Lewim auglus nefs bes wiffa galla,
 Kur raudas wairš narw dsirdamas,
 Kur strahdneeku wairš ne speesch karstums, falla,
 Kur besgalligas lihgsmitibas.

Panteniuss! kad mehš pee Lew aishahksim,
 Kur ne kad ne buhs schkirschana,

Tad til mehs Lewim ihsti pateikt sabkšim

Un pahr Lew leezinašim tā:

„Tē irr tas wihrs, kas mihli par mums gahdajē,

Kas muhš' dehl neššis gruhstumus; —

Dehl muhšu laimes dasch'reis swihšdams strahdajē,

Schis Latwju draugs Pantenius!“

U. Leitan.

Peemina tam nepeemirstamam

Pantenum,

Zelgawas rihta-mahzitajam.

Latweešči wišši, firšs-mihlee! lai noraudam affaras gauščas —

Affaras gauščas pateef', la wairs Pantenius naw!

U, tas truhkums un behdas, lo mums, zaur to, la wišsch mirris,

Ušlizzis taggad tas Kungs, pahrzeest mums gaušcham irr gruh't!

Padohma-deweju mihku, tas Kungs ar wišchu mums wišseem

Atnehmis, kas par mums wehl gahdaja wairaf kà tehws;

Jo, kad mums padohma truhka eelšch waj'dšibahm ņchahdahm woi
tahdahm,

Muhšcham gattaws wišsch bij padohmu derrigu doht. —

Sewiškli muhšu behrnus wišsch nešša firši jo mihlak'

Ne ka mahtes pateef' appakšch firšs tohs warr nest!

Rakšitht wišsmihlak tam tiffa, kà waijag audšinaht behrnus:

Rahds jaw tohp audšinahts behrnus, tahds wišsch pehž dšihwodams
buhš.

Pat tas pehdigais rakšts, lo bija wišsch awišes lizzis,

Bija, kà audšinaht buhš behrnus no mašenes jaw. —

U! un par wišscham leetahm Pantenum prahts us tam neššas,

Ka til mehs Latweešči jel ņšaidrakl taptum arween.

Šloklas — aš floklas, tahs wišscham bij prahtà kà deenà kà naht:

Rakštijs un luhššis žil wišsch lungus, lai floklas mums dohd!

Pats wišsch jaw ņeščas floklas bij eežehlis širšpehlē ņawà?

Mahzitajs kur wehl kahds to Kuršemē pašpehjis irr?

U, ja til širdigi buhtu par tumšchu Latweešchu tautu

Puhlejees katris no Žums, tahlak' gan buhtum tad mehs!

Tomehr jašakla taišniba: ņaimneeki wišši laut strahda,

Wišseem teem weenadi tak ne aug, kà wehšahs labpraht;

Lapat Zums arrajeem arri, kam jakohpj tas garrigs firds-tihruns,
Ne augtojahs ik reis tà tas, kà wehlejt'ees Zuh's! —

Al, tas Almina=kalns, us ko jaw Mohsus bij zerrejs,

Un kam flawu un gohd' Dahwids jaw dseedaja fweht',
Wiana Almina=kalns un Svehks un Stiprums arr bija,
Genaidneeki kad tam draudeja spihtheht un reebt!

Un tas pats wahrds, ko Behteris teiz', kad waizahs winfsch tappe:
„Bihri, ko darriht mums buhs, fwehti ja gribbam mehs tap't?“

„Tizzeet eeksch Jesu Kristu, tad palifseet fwehti pateesi!“ —

„Las pats ta tizzibas=grunts wianam pateesi arr bij,
Kad winfsch mahzija draudse, jeb kad preekfsch Latweefschem wisseem
Sabka isstahstihht winfsch ewangeliumu. —

Latweefschu awises mums winfsch tshetrpadesmitus gaddus

Mihligi apgahdajs bij; — al, zil tur publes bij tam,

Lai jel ta weeniga lappa, kas wehl ik neddetas nahk mums,
Buhtu tà apkohpta, ka warretu derriga buht!

Jelgawas Latweefschu draudse, gan affaras gauschas un ruhktas

Birst tew par waigeem, kad tahds mahsitajs atstahjis tew!

Swehtas affaras tewim lai noritt par wianu; to teefcham

Pelnis winfsch; — tatschu turflaht peemianà lai winfsch tew stahw!
Teefcham mums wisseem — mums wisseem, kas Latweefschu wahrdu

tif neffam,

Affaras gauschas arr ritt, ka wairs Pantenius naw!

Kad til mehs pamemmam rohkà to awischu lappu, kas atnahk,

Affaras karstas papreekfsch fweiz to pirms mutte to laff',

Tapehz ka firds to jaw pareds, tur ne buhs wairs gabbalianfsch eekschà.

Appalksch ka laffami buhs mums wehl tee wahrdi: W. P.!

Al, zil mums patizzis buhtu, ja winfsch wehl gaddianu daschu

Lainnigi rakstihu mums tà, kà jaw rakstijis bij!

Lomehr, kad Deewa prahts, kas gudrats par pafaulehm wiffahm,

Azinajs wianu pee augstakeem darbeem pats,

Ne gribbam kurneht mehs, kà tahdi, kam zerribas newaid,

St kà ar wianu lihds Deews buhtu muhs atstahjis arr!

Al! tas wezzais Deews, kas dshwo muhschigi muhscham,

Bija ar wianu ar mums — buhs pehz wiana ar mums,

Ja til pehz wiana wahrdeem mehs dshwosim taifni un fwehti,

Un arr Pantenium tad debbefis preeks buhs par mums.

Tapehz, laut affaras gauschas mums birst wehl fche semmè, tal fwehti

Azzis us augfschu lai mehs pazellam tizzedami,

Ka, ko ween darra Deews, mums muhscham darra par labbu, —

Ka winfsch muhs ne atstahs, laut sustu arr debbefis un semm'!

Un tad par peemianu wianam — tam neaismirstamam Mihkam,

Affaras flaujidami fwehti lai dseedam mehs tà;

Tizzigais, laut winſch gan nomirſt,
 Taf nahwê tahds neds ſuhd neds isirſt,
 Bet mirſchana tam augtus neſs!
 Semmes = gruhtibas kad beidsahs,
 Tad gars pee Jezu augſcham ſteidsahs,
 Jæpeſtihts no ſchihs vafaules!

To fruſts un zeeſchanas,
 Ur ko mums jamohzahs,
 Tur wairs ne ſpeeſch,
 Raut meeſa truhd,
 Gars taf ne ſuhd,

Tam buhs pee ſawa Jezuſ kluht!

Kahds tam preeks pee debbefſ = faimes,
 Tas ſcheit naw redſams! Preekſch ſchihs laimes

Mums nahwes = nakts wehl karrajahs;

Tapehz noſklummufchi bijam,

Kad mahzitaju pawaddijam,

Kahds til pa retteem atrohdahts!

Dauds bij winſch puhlejees,

Tapehz til driht to Deewſ

Rehm' pee ſewim,

Lai meerâ nu

Winſch duffetu! —

Kahds ſalds tas meers tam newald nu!

Jezuſ bij to israudſijis,

Ur mihlib's = ſpehkeem peepildijis,

Wiſswairak us mums Latweeſcheem.

Kad us kanzeles winſch nahze,

Woi laut fur zittur runnaht ſahze,

Sirds degtin degga tam us teem.

Lai til jo ſklaidraht

Un prahtâ gaiſmoti

Wehs driht tiſtum,

To wehlejahs;

Un us to tas

Ur wiſſu ſpehku puhlejahs.

Juhs, kaſ klaufijufchees winæru, —

Juhs tehwi, ko ar ſwehtu ſinæru

Winſch pamahzijis ſpehzigi;

Un Juhs mahtes, dehli, meitas,

Ko winſch eekſch ſwehtas Deewa weetas

Pee Jezuſ fruſta weddis bij,

Jubs warreet leezinaht,
 Ra winſch ar taifnu praht
 Deewa wahrdu
 Jums mahjiis,
 Un gahdajis,
 Ra Jesus Jums irr weens un wiſſ!

Rahds mihtſch, laipnigs allasch nahze
 Winſch basnizâ, kad mahziht fahze,
 Lai tas Jums paleef peeminnâ!
 Rahds fwehts meers un paſemmiba
 Un Jesus Kristus mihleſtiba
 No azzim winnam ſpihdeja!
 Dauds ſirdis pamohdahs,
 Kad winſch pilns tizzibas
 Sluddinaja
 Prett wiltibu
 Un lepnibu,
 Un zitu paſaul's ſaunumu!

Kad preeſch altara winſch ſtahjahs,
 Nur Kristus weefi lohpa krahjahs
 Pee ſawa Kunga meelasta,
 Saemnt to ar fwehtu prahtu.
 Ut, lâ winſch tohs tad ſauze ſlahtu,
 Lai ſaemnt to eefch tizzibas!
 Kad behrnus kriſtija,
 Woi jaunus usæhema
 Kristus draudſe,
 Tad walleda
 Tam tezzeja
 Itt lâ no fwehta awota. —

Deewam ſawam Radditajam
 Un Jeſum ſawam Peſtitajam
 Zil ſpehdams peewest dwehfeles,
 Us to publehjahs arweenu
 Râ ſinnadams winſch naht' un deenu,
 Eihds tappe ſauhts no paſauls.
 Lai pilnam atmakfu
 Par tahdu puhliu
 Jesus Kristus
 Nu eemantoh
 Nur winnam dohd,
 Nur eng'li-ſlawe Deewa e
 ohh! —

Swehta Kristus mihlestita!
 Kur mahjo tu firde = pasemmiba,
 Tur Deewa gaischums firde spihd!
 Un eelfch wianna katra weeta
 Schi mihlestita stipra, zeeta
 Bij redsama iftatu brihd'.
 Ne kad ne kahroja
 Wiafch fawâ ammatâ
 Pafaul's gohdu!
 Ra Deewa gohds
 Lohp pawairohts,
 Tas ween bij wianna preeks un gohds!

Nu tas gohds tam atspihd fwehti.
 Tur, kur ta Kunga isredseti
 Ur debbes = preekem fanemm to.
 Jesus pats to gohda = frohni
 Tur wiannam usleef nu par lohni,
 Ra wiafch ne bihdamees ne to
 Upleezinajis bij
 Preefch pafaul's spehzigi
 Deewa taifnib'!
 Pateefi tâ
 Wiafch mahzija!
 Tâ mahzidams wiafch nomirra! —

Schehl, gauscham schehl! un karstas affarinas
 Mums birst par waigem nenoturramas,
 Kad, kamehr pehrnais gads, tahs behdu = sinas
 Meh's pahrlaffam. Tas gads pilns flummibas,
 Kur til dauds zeenijamus mahzitajus
 Deews aisfauzis no mums us muhschibu!
 Ro meh's lâ labbus prahta = gaismotajus
 Senn pasinnam; un ja mums ne buhtu
 Ta tizziba, la Deews wiff' labbi darra,
 Tad dseedoht taggad Lew, Pantenius,
 Meh's nonihktum no flumjahm fawâ garrâ,
 Ra til dauds labbus dwehfel's = spihdektus
 Mums Latweefcheem Deews atnemm zitt' ais zitta!
 Kur Hesselberg's, no Lurra gaischuma
 Dasch derrigs stars us muhsu firdeim kitta,
 Kad fawu firde wiafch mums atwehra?
 Tahs grahmatas, lo wiafch ar fwehtu sinu
 Irr preefch mums puhledamees isdewis,

Mums rahd', zif dauds Deew's dewis mums zaur wiannu,
 Par peemianu tabs wiannam ne suddihs! —
 Un wezzais Trey? Kur-fsch ne sinna to labbu,
 Ko Latweefcheem wi-fsch darrijs dshwodams,
 Un lo no wianna grahmatahm wehl dabbu,
 Ko drikkelt lizzis par mums gahdadams?

Pehsch aisfaulks arr, tif strahdaht eefahjis,
 Tur, tur juhs spihdeet là tas debbef's = spohschums.
 Tas Kung's tam ne bij strahdaht wehlejis
 Schai behdu = semmê! Tur tur jaukaks kohschums
 Preeksch Deewa trohna, fwehtâ muhschibâ
 Bij wiannam buht un weenâ pullâ stahweht
 Ar en-gekeem, un debbef's = gohdibâ
 Ar augstahm dseefmahm Deewu Kungu flaweht.

Wezs Punschel's arr scho pasaul' atstahjis,
 Kur strahdajohht dauds gaddus pawaddijis.

Par jauku peemianu wi-fsch wisseem pamettis
 Irr loral = grahmatu, lo gudri fataisjiis, —

Ra, lai gan Rink un Kessler meldixi
 Irr labbi, — Punschela wehl labbafi.

Un beidsiht nu: Pantenius — Af behdas! —

Ras puhlejees tif labbat' lihds ar scheem
 Preeksch mums, — arr atschkibrees un nahwes = pehdâs
 Irr aisgahjis! Af behdas Latweefcheem!

Sirds gauscham fahv un affarinas

Par waigeem birst mums aumakam,

Kad zitt' ar zittas nahf tabs sinnas:

„Mehs mahzitaju glabbajam!“ —

Kur awtinâs mehs tad paliksim,

Kad ganni tâ tohp atæemti?

Râ garrâ gaismoti mehs tifsim,

Kad isdseest dwehsfel's = spihdekti?

Bet Deewa Kunga schehlastiba

Mums usfauz fwehtâ tizzibâ:

Ras paleef Kristus mihlestibâ,

Tas ne warr atstahts buht ne là;

Raut atæemm mihku mahzitaju,

Tal Jesus Kristus mihliba

Tam muhscham buhs par gahdataju!

Schis Deewa wahyds muhs meerina!

Baldees par Zuhfu mahzibnahm,
 Ko dshwodami dewufchi!
 Baldees par Zuhfu gudrahm siannahm,
 Ko grahnatâs mums rakstijfchi!
 La atmakfa, ko meh's Zums dohdam,
 Gan wahja. Jesus mihibla,
 Celfch ka Zuh's strahdajufchi gohdam,
 Lai tur Zums pilnam atmakfa!

Zuh's wiffus meh's ar fwehtahm raudahm
 Un pateizigi peeminnam;
 Bet af! ar ruhktahm firfchu = gaudahm
 Panteniu fcheit apdseedam!
 Ur wiæru muhf'u tautai suddis
 Tas neaismirstams pahrstahwneeks,
 Ras daudsreis preekfch mums karæru weddis,
 Kad flauts muhs zehlahs eenaidneeks.

Raut gan mums gauscham scheid pehz tewis,
 Tal tizzigi meh's isfauzam:
 „Tas Rung's, kas tewi mums bij dewis,
 Tas æhmis tew'! Lo flawejam!
 Binfch muhscham wiffu labbi darra
 Pehz fawa gudra padohma,
 Meh's gribbam fautes wiæna warrâ.
 Lâ preefôs, lâ ir flummibâ!“

La Runga Jesus schelastibâ
 Meh's Zuh's un fewis pawehlam!
 Lai wiæna karsta mihlestita,
 Ras Zums jaw spihd eelfch augstibahm,
 Muhs aplampj arr, lihds dshwoht beigfim
 Meh's schinnis behdu = buhdinâs,
 Un us tahm peeeku = mahjahm steigfim,
 Nur effect jaw eelfch gohdibas.

Rahds preeks mums buhs, kad Jesus preekfchâ,
 Kur wiffi fwehtee flawu dseed,
 Meh's eeraudfim, nahkdan' eelfchâ,
 Rahds muhschigs gohda = krohnis seed
 Zums katram galwâ. Slawedami
 Lo Rungu, gribbam eefaultees:
 „Par muhf'u dwehfl'ehm gahdadami
 Zuh's effect dauds gan publejschees;

Par to tas Kungs juhs ispuſchkojis
 Ur tahdeem gohda = wainageem, —
 Ur tahdeem preekeem aplaimojis
 Gelfch muhsch'geem debbefš = dšihwoſteem!
 Zaur Jums mehs nahkufchi arr effam
 Scha! nebeidsamâ gohdibâ,
 Par to preeſch Deewa trohna neffam
 Wehl paldees Jums! Alleluja!" —

Duffi tad, mahžitajs mihtais, pehz deenas puhlehm un raiſehm
 Saldi tais kambarôs, tur wiſſeem pehz jadufš mums buhs,
 Kad tas Muhschigais patš pehz ſawa wiſſgudraka prahta
 Katram to noſpreedis buhs! Lai tik tas Schehligais patš
 Palihdš mums wiſſeem tē dšihwoht, ka warram eekſch meera un ſwehti
 Aiſeet pee duffas, kad laikš, — ſwehti tad zelfimees mehs,
 Kad tas paſtarais rihtš — tas leelais un muhschigais ſwehtš-rihtš
 Auſihs, kaš ne beigfees wairš! Kungs! to luhdsamees mehs!

Nu tad, mahžitajs mihtais! ar Deewu! ar Deewu! Scho rihtmu
 Karru par wainagu eš tewim pee kruſta labpraht!
 Gan ta irr wahja, un ſkunſte un jaukums gan maſ tur irr klahtu;
 Tomehr ta nahkufe irr mannim no ſirdš, kaš tew miht!
 Jebſchu taš pehdigais eſmu, kaš tewim ſcho wainagu uſleek; —
 Pehdejee pirmee tur buhs. — Mahžitajs mihtais ar Deew'!

G. Dünsberg.

Raudu balſš iš Rihgaš pilſehta par bihtštehmu W. Panteniu.

1.

Woi nahweš engeliš muhsu tautâ
 Zrr eenahziš kâ Egiptê?
 Woi niſnahm tſchuhſſahm wakka lauta
 Muhs koht kâ Zuhduš tuſſneſi? —
 Ja Kungs tu tâ muhs pahrmahzi,
 Zr warra = tſchuhſſu uſtaifi!

2.

Ut dohd ir mums nu ſi h mi kahtu
 Pee abjahm durwju ſtenderehm,

Rà zittfahrt Zuhdeem dewi tahdu
 Pee wiannu mahju palohdehm,
 Ra engels, sismi redsedams,
 Mums garram eetu pasteigdams.

3.

Bet, Kungs, mehß nezeenigi effam
 Zif dahrgu leetu eemantohht,
 Mehß grehkus sawâ firdi neffam,
 Kas muhscham ne warf aplaimohht;
 Mums dauds wehl truhkst no tizzibas!
 Kas dohs mums tahdas dahwanas!

4.

Tu Deems mums labbus gannus suhti,
 Kas mahza Jesus mahzibas;
 Kaut strahda schee ar mums itt gruhiti,
 Tak mas wehl firdis mannamas,
 Kas wiannu wahrdeem klaufitu
 Un pehz teem swehti dsihwotu.

5.

Uk tapehz Kungs schai ihfâ laikâ
 Tu muhs tik bahrgi peemekle,
 Ra waidohht karstâ behdu twaikâ
 Jaw nogurst meef' un dwehsele:
 Muhf' wiffumihlee kohpeji
 Nu nahwê kriht itt peepeschi!

6.

Jaw „Latwju draugu“ Kungs tu fauzi
 No sweschuma us muhschibu,
 Un driht tam pakkal traufdams trauzi
 Ir muhsu dwehsels ganninu
 Mums atnemt, — paschâ sattumâ
 Zo guldiht kappu weetinâ!

7.

Wehl Deems zaur tamu wisspehzi
 Ir tas nu nahwê aismiggahs,

Ras itt ar karstu mihlestibu
 Us tam ween lohti puhlejahs,
 Lai tumfibu mehß atstahntum
 Un gaismu wairaf zeenitum.

8.

Juhs laulati, fo winsch salizzis
 Juhs swehtidams un mahzidams,
 Pee jums nu gan irr tas notizzis,
 Ras mas gan bij wehl zerrejams;
 Ras nu jums pasneegß padohmu,
 Geksch preek' un behdahm mahzibu!

9.

Winsch gribbeja juhs, brahlus, mahsas,
 Us debbesß nammu fataisih,ht,
 Ra weenreis tur tahß preeka fahsas
 Itt drohschi warrat sagaidiht.
 Bet nu winsch juhs irr atstahjiss,
 Us duffu galwu nolizzis.

10.

Juhs behrnini, fo winsch usnehmis
 Geksch Pestitaja walstibas,
 Tas Kungs jums tehwu irr atnehmis,
 Ras wedde juhs pee taisnibas;
 Ras nu juhs kohps un audsinahß
 Un juhsu dwehs'les apgahdahß!

11.

Winsch gahdaja juhs scheitan stahdiht
 Geksch Jesus skaista dahrsina,
 Lai juhs tohs auglus spehtu rahdiht,
 No atness swehta tizziba,
 Un lai zaur Kristus affini
 Juhs wiffi buhtu pestiti.

12.

Juhs jaunekli, fas wiinna wahrduß
 No masahm deenahm dsirdeischi,

Woi tohß wehl turrat lohti gahrduß,
 Woi effat pehz teem darrijschi?
 Nu winsch us jumb wairs ne runnahß,
 Neds juhß us labbu skubbinahß!

13.

Juhß nabbagi un isfalkuschi,
 Ko winsch scheid mihli ehdinajs,
 Juhß, kas juhß bijat isflahpuschi
 Un fo winsch labpraht dsirdinajs:
 Kas nu jumb pasneegß rohziou,
 Kas palihdsehß us swehtibu!?

14.

Juhß neschkihsteu un fahrumneeki,
 Kas winna balsi dsirdejschi,
 Woi atstahiti irr juhsu preeki,
 Kas dwehseki jumb maitajschi?
 Uk, winna wahrds irr notizzis:
 Es mirschu, grehki ne rims wißß.

15.

Juhß flimneeki un wahrgulischki,
 Ko winsch schè irr apraudsijis,
 Juhß wahjneeki un behdulischki,
 Par fo winsch allasch gahdajis;
 Juhß winnu wairs ne redsefeet,
 Virms winnâ faulè noeseft.

16.

Uk Kungß, atmaksä winnam wiffu,
 Ko winsch mums labba darrijs,
 Un dohdi winnam saldu duffu,
 Fo deeeßgan gruhti strahdajis.
 Zur debbesis dohd satiftees
 Un wisseem kohpâ preezatees!

Spredikis, fo Pantenius teizis Mirruschu peemineschanas deenâ 1848tâ gaddâ.

Ut Kristus, tu Deewa jehrs, kas Tu wiffas pafaules grehtus neffi, apshehlojees par mums! Ut Kristus, tu Deewa jehrs, kas Tu wiffas pafaules grehtus neffi, apshehlojees par mums! Ut Kristus, tu Deewa jehrs, kas tu wiffas pafaules grehtus neffi, dohd mums meeru, tawu meeru!

Laffi Matteüs ewangeliuma grahmatâ 9. nodakkâ no
18. lihds. 26. pant.

Mihla, manna firdsmihla, mihla draudse! Zif es mannam Deewam pateizu, ka es schodeen slahwu juhfu preekschâ, un ka manna mihla basniza, schis fwehtais Deewa nams naw lauschu tuksch! Mudschin mudsch atkal tas pilsehts no laudim, kas eet un brauz, kas tirgojahs un prezzejahs, kas darbojahs gan ar schahdu gan ar tahdu darbofchanohs un buhtu jadohma, ka waidas un brehtschanas pahr to paschu naw nahkuschas. Iyr tanni lihgmiba un preeks, dsihwo atkal gekkibâ un besdeewibâ, dsihwo ittin kâ tahs deenas, kas irr fauktas aiswakkar, wakkar un schodeen un riht ne buht ne atstuttetohs us tahm pagahjuschahm neddetahm un teem pagahjuschem mehneschem. — Un taf — kahdu behdigu laifu, kahdas breefmas deenas, schis pilsehts ne ween, bet arri dauds mahjas un buhdinas par lauku draudsi irr pawaddijuschi! Pateesi ta praweescha Jeremiafa wahrds irr simejees us Jalgawu, kad tas praweets scheljahs: Râ irr tas pilsehts tif weentullis palizzis, kas

pilns kauschu bija. Tas irr tā kahda atraitne. Wīnsch
 raudaht raud nakti, un winna affaras teff pahr winna
 waigu; eepreezinataja winnam newaid starp wisseem
 winna mihlotajeem, wiffi winna draudsē turrahs wil-
 tigi, tee tam irr par eenaidneekem palikkuschi! Ak!
 es fakkū jums wisseem, kas juhs pa zettu fezzen eitat,
 usluhkojeet un raugēet, woi irr kahdas fahpes, tā
 mannas fahpes, kas man irr usgahjufchas, ar to tas
 Kungs manni irr apbehdinajis, tai deenā winna kar-
 stas bahrsibas! — Ittin tā tas ehrfchkis brehz pehz
 uhdens uppehm, tāpatt irr brehkufe zif dascha dwehsele
 us to Kungu un irr ar Dahwidu fazzijufe: Mannai
 dwehselei slahpst pehz Deewa, pehz ta stipra dsihwa
 Deewa. — Lai arri dauds laudis fchihs breefmas dee-
 nas un fchihs behdigas deenas irr peemirfuschi, lai
 arri winnu firds teem ne leeds schodeen pehz pijohlehm
 danzohht un lehkaht, tatschu narw wifs pee wisseem tā.
 Ja ne wairaf manna firds irr schodeen apbehdinata un
 noskummufe, ak dikti noskummufe! — Zif dascham
 gohdigam firmgalwim un zif daschai gohdigai wezzenei,
 un zif dascham gohdigam laulatam pahrim, zif daschai
 meitinaī mihlai, zif dascham prischam un appalam wef-
 felam behrninam pluhst schodeen mannas mihlestibas
 affaras pakkaf! Tee newaid wairw schinni basnizā! Tee
 irr apdseedati jeb fluffu bedrē likti. Tas wahrds, tas
 saldakais wahrds no winnu luhpahm, tas wahrds mih-
 kais mahzitajs! mannās aussis scheit wairw ne atskan-
 nehš, un beidsama glaudischana ar to winnu waigu
 dabuju apgladiht laide nahwes fweedrus pee man-
 nahm rohtahm un leelas fahpes pee mannas dwehseles.
 Kurram gannam firds ne fahpehs, ja labba aitina no

pulka irr nemta? Tápatt mannim. Jo fakkeet, fakkeet paschi, woi tad tee wiffi mums bija tee flittee un tee launee par draudsi, kas no mums irr zaur nahwi atschêirufchees?! Ne buht ne, to leezina juhfu firðs, kas ar gauschahm fahpehm teem trauzahs pakkat eet; to leezina juhfu muttes walloda, kas tohs gohdam peeminn; to leezina juhfu darbi, ka juhð wiñnu kappus labpraht apmeklejeet un wiñnu peederrigus gohdinajeet un teem palihdseet; to leezina juhfu mihlestibas dahwanas, ar to juhð muhfu Deewa nammu schodeen effeet puschkojuschi. Jums truhkt zaur wiñnu aiseeschanu. Jums firðs fahp ka tee newaid wairðs. Talabb es schodeen gribbu eepreezinafchanas wahrðus jums runnaht, jums, tam muhfu mihlee nelaiði stahw labbâ peeminnâ. Es juhð gribbu mahziht: Jesus Kristus schodeen un wakkartas pats, kahðs wiñsch bijis Jairus behru nammâ. Tam bija schehliga firðs, kaut wiñsch bahrgu walgu rahdija; tam bija pateefiga muttes walloda, to wiñsch apstiprinaja ar stipru rohku.

Bet tu at fwehtais Deews, fwehti muhs eefsch tawas pateefibas, jo taws wahrðs irr ta pateefiba. Amen.

Tee preezas mahzitaji Markus un Lufkas sawâ ewangeliumâ arri scho notikkumu peeminn; tee abbi stahsta, ka tam wirfsneekam, no ka muhfu ewangeliumâ stahsta, effoht tas wahrðs Jairus bijis; Lufkas wehl bild: Jairus meitina effoht bijuse 12 gaddus wezza un wezakeem weenu weenigais behrns.

Behrni irr manta no ta Kunga, gohdigeem wezakeem leela manta! Kamehr wezakeem irr maises kum-mohs, to ehst; kamehr tee daudf mas tohs behrninus warr apghdaht; kamehr tee behrnini spirgti un weffali,

tamehr tehws un mahte tohs wahrds muttè ne nems: at — kaut jelle fchis jeb tas behrns ar nahwi aiseetu! jeb kaut jelle Deews to peenemtu pee fewim flaht! — Ahgares dehlinam Jfsmaëlam bija mirt zaur tam, ka mahtes kruhste bija tuffnefcha weetâ bes uhdena palikufe, un tam behrninam peekalte mehle pee schohda no flahpehm. Tattchu ta narw Deewu luhgufees: Kungs! peenemm tu to behrninu pee fewim, bet ta aisgahja raudadama biffes fchahweena tahtumâ un fazzija: es ne warru redseht to behrnu nomirftam. Jairum bija tik weenu weeniga meitina. Kam tik weena patte azz irr, par kahdu maksu jelle tas atdohtu fcho weenu weenigu azz! Tapatt kam tik weenu weenigs behrns, par kahdu maksu tas jelle fawu weenigo behrnu atdohtu! Tad warram prast no kahdahm leelahm fahpehm ta tehwa firds flüüfe raustita! — Jairus fadsirdejis no Jesus un to Kungu eeraudsijis, tam kritte pee kahjahm, un wiannu tohti luhdse, fazzidams: manna meitina guff us paschu nahwi, luhdsams nahz un leez rohkas us tahs, lai wianna paleef weffala, tad wianna dsihwohs.

Kâ Jairum firds irr nosahpejufe, firds no fahpehm irr flüüfe raustita, wahrdsinata un mohzita par fawu meitinu mihlu, tapatt waimanas un brehffchanas un waidas fchinni gaddâ pee mums irr atffannejufchas pa dauds nammeem un kambareem un pa dauds istabahm un buhdinahm. Un irr aumalahm affaras pluhduschas; un kâ Kaële fawu galwu no kappeem iszehlufe ne bij eepreezinajama, talabb ka winnas behrnini ne bija wairs, tapatt dasch wezzakais ne warr fawu galwinu iszelt no fawas gultas fpilwena ar preeku un lihgfmbu, talabb ka tam truhst, wiffur truhstf. Ja tu pastaiga un pastat-

tees par istabu, tewim truhkst; iseij no namma ahra, tewim truhkst; eij us basnizu, tewim truhkst; pahrnahz no basnizas, tewim truhkst! Kur tew truhkst? Zer truhkst pee paschas firds, pee tawas dwehfeles, pee tawas dsihwibas tewim truhkst. Kas tew truhkst? Tu atbildi: man truhkst laiziga paliga pee dsihwes, no manna faula, no mannam affinin mannim truhkst. Manna feewina mihta irr kappôs likta, un mas fo winnas lihks bija sahrkâ eeliks, tē brehze behrni winnai pakkat un tee apluffe fawâ brehkschanâ pehz ihfa laita, issteepufchi fawas iohzeklus nahwes meegâ! Un mahtei blakkam tee bija semmê guldinajami! Jeb tu man atbildi: mans wihrs, mans galweneeks mannim atnemts! Naw wairs manna pelnitaja un apgahdataja un es efmu atlikfuses schelastibas maisē, ruhkto schelastibas maisi no sweschineekeem ehshama. Jeb tu atbildi: man truhkst manna meitina, man truhkst mans dehlinsch! Taweem gohdigeem, taweem labbeem, taweem teizameem behrneem! Teem bija labba flawa pee wiffeem, kas tohs pasinne; teem bija fwehtiba pee maises pelnischanas, teem bija labba firds man palihdseht! Jeb tu atbildi: mans tehws un manna mahte mannim irr atnemta un mannim abbi bija jaglabba eeksch mas deenahm, un naw man wairs, kas padohmu mannim peedohtu, un naw man wairs, kas praffitu: kam tu raudi? naw man wairs, kas zeefsch lihds ar mannim un preezajahs lihds ar mannim! Jeb tu atbildi: tik man bija, ka weens brahlis un weeniga mahfa, un arri fchi weena atwassa no manna dsihwibas kohzina irr nogreesta! Jeb tu atbildi: ittin ka weena lilijas puffe starp zittahm puffehm, tã bija manna draudsene, manna

isredseta, starp zittahm meitahm; ta lilijas puffe irr nogreesta un mans firde dahrstasch irr mannim tuffsch palzzis no wisseem preekem! Zeb tu atbildi: ittin ta seedoscha ahbele starp zitteem mescha kohkeem, ta bija mans mihtakais starp zitteem puifcheem, tee zitti dsihwi palikkufchi, winnam bij jaaiseet tahlais zelsch. Zeb tu atbildi: ko juhs jelle waideet? Zatschu juhs paschi ar fawahm rohkahm fawam nelakim azzis aispeedat un aplikkat to drahnu, ko paschi gribbejat; mans nelakis, winsch irr mirris, un neweens tehwu-reisi pee wiinna lihka ne nofkaitija, to eemette bedre, un ne warru wifs teem kappeem kahdu kohzinu usstattiht, jo es ne sinnu fur tee to paschu nolikkufchi! Tahdas schelofchanas, tahdas atbildas schodeen atskannetu, ja waizatu weenu un ohtru un treschu, kam tu raudi?

Zairus nahze pee Jesu, wiinu luhgdamees: Kungs, nahz, pirms manna meitina mirst. Urri juhs fawu Jesu effect luhgufchees: Kungs! Kungs! nahz! apschelosees un nahz drihs. Jaw balfs fahk notruht; jaw irr kahjas un rohkas sillas; jaw azzis irr dsitti peere eekrittufchas; jaw dakters, jaw mahzitajs plezzus paraustija un nopuhtahs un aisgahje prohjam. Kungs, ne wehli to kwehpedamu dakti isdrist! Kungs, leez fawu rohku us to mirreju! Tu jaw redsi, fweedri nahk, bet tee irr auksti fweedri, tee fweedri naw us zelschanohs, tee irr us nahwi! Ak Jesu mihtais Pestitajs, nahz, nahkdams nahz!

Un ko atbildeja tas Kungs us Zuhfu luhgfschanahm? Winsch atbildeja: atkaphatees! Eita noht no ta mirreja, no ta mirrona. Tu brehzi, tu waideji, tu fuhpstiji fawam nelakim waigu un rohkas, tu flazzinaji, tu

masgaji to auksto meefu ar sawahm karstahm affarahm, Jesus palikke pee ta wahrda: atkahpees! eij nohst no sawa nelaika. Eij paraugi sahrku, eij paraugi, kas bedri rohke; eij paraugi, kas to lihke tew isnefs no mahjahm ahrâ. — Man ne bija Jesus, man ne bija glahbeja un palihdsetaja! Manni Jesus naw wifs klaufjis, tà tu scheljojees.

Behdu neffejs! isflauki labbi un flaidri sawas azzis no affarahm un usklaufees maggeniht us ta ewangeliuma wahrdeem. Markus ewangeliumâ tu warri laffiht tà: Bet Jesus tudalihn dsirdeja to wahrdu, kas tappe runnahs, un winsch fazzija us to basnizas wirfsneeku: ne bihstees, tizzi tikkai! Un winsch nahze ta basnizas wirfsneeka nammâ un redseja to trohkfni un dauds raudadamus un kaukdamus. Un winsch eegahjis us teem fazzija: Stahdu trohkfni juhs darrait, un ko juhs raudeet? Tas behrns ne irr nomirris, bet tas gull. Un tee winnu isfmehja. Bet winsch satwehre ta behrna rohku un us to fazzija: Talita kuhmi! tas irr tultahs: meitina, es tew facku, zellees augfcham. Un tuhdaalin ta meitina zehlahs augfcham un staigaja; jo ta bija 12 gaddus wezza. Jesus fazzija tam basnizas wirfsneekam: tizzi tikkai! — Winsch fazzija: tas behrns gull, un peerahdija, ka winna wahrds ne warr sust, fazzidams mehl to wahrdu: talita kuhmi!

Kristigs behdu neffejs! arri us Lewim tas Kungs Jesus facka zaur mannas muttes wallodu: Tizzi tikkai! Ne schaubees tikkai tizzeht. Arri us jums winsch facka: ko juhs waideet un tit smaggi nopuhfchatees un tit gauschi raudeet?! — Juhfu nelaike, juhfu mihtee jaw nobeigufchi gruhntumu nest un sahpes zeest! Es tohs

efmu pee rohkas fatwehris un to wahrdu teem fazzijis: Usmohstees, kas Tu gulli, un zellees augfcham. Un tee irr us mannu wahrdu augfchamzehlfchees, un tee irr redseti no dauds brahleem un mahfahm, tee irr redseti tai weetâ, fur ta nahwe wairs ne walda. Tâ juns fakka tas Kungs Jesus: Es efmu luhdsees fawu tehwu: tehws! lai fur es efmu arri tee irr, fo Tu mannim effi dewis, un tee taggad irr pee mannim, un no mannahm rohkahm neweens tohs ne israus! Jesus Kristus fchodeen un waktar tas pats, kas un kahds winsch bijis no muhschibas. Winsch irr un paleek tas laipnigais, scheligais un firdscheeligais Kungs un Pestitajs, kahds winsch irr bijis wisseem teem, kas eefsch winna tizzejufchi. — Winna firds naw zeetaka, winna rohka naw wahjaka palikkufe. — Behdu neffejs! taws Kungs Jesus tawas affaras redsejis, tawas waidas winsch irr dsirdejis; un winsch irr lizzis fawu rohku us tawu nelaike; winsch irr nahjis ar fawu spehku pee ta pascha! Winsch tam irr atnehmis to fatruhdeschanu un irr tam apwilzis to nefatruhdeschanu; winsch tam irr atnehmis to wahjibu un tam irr apwilzis to spehku. — Ne schaubees tu stipri tizzeht! Pateefi, pateefi fchi tawa tizziba tew kaunâ ne atstahs. Irr mirronu-augfchamzelschanahs, irr muhschiga dsihwofchana, un kas eefsch ta Kunga mirrufchi, tee irr fwehtigi. Teefcham tas gars fakka, ka tee dufs no fawahm darbofchanahm un winnu darbi tohs pawadda! — Sacki tad ar Dahwidu: Ut Deews! Tu effi mans stiprais Deews, Lewis es mekleju paschâ rihtâ, pehz Lewis mannai dwehfelei flahpst, pehz Lewis manna meefa ilgojahs, faufâ un iskaltufschâ semmê, fur uhdena newaid. Skattihht Tawu

ſpehku un Sawu gohdu. Jo Sawu ſchehlaſtiba irr labbata ne fà dſihwiba. Sakti: effi atkal ar meeru manna dwehfele. Teiz to Kungu manna dwehfele un wiſs, ſas eekſch mannim irr, winna fwehtu wahrdu. Deews ſawu wahrdu ne atraus! Tizzi tikkai, Deews ſawu wahrdu ne atraus. Winſch irr apfohlijis muhſchigu dſihwoſchanu un labbklahſchanu paleekamu teem, ſas eekſch winna tizz. Jeſus Kriſtus ſchodeen un wafkar tas pats, winnam uſtizzees, winnam palaujees un tu ſaunà ne palikſi, teeſcham ſaunà ne palikſi.

Swehtais, ſtiprais, firdſſchehligais Deews! apſchehlojees par ſcheem Saweem behrneem! Kungs Jeſu Kriſtu, ſas Tu ſawas dahrgas affinis par winneem effi tezzinajis, apſchehlojees par ſcheem taweem behrneem! Swehts Gars, ſas Tu effi uſzehlis to draudſibu to fwehtu, apſchehlojees par ſcheem Saweem behrneem! — Suhti fwehtu preeku eekſch winnu apbehdinatahm un falauſtahm firdim! Lai teem atſpikh winnu nelaiſku waigi fwehtà preekà un neisſlawejamà lihgfimbâ. Lai tee ilgojahs ee-eet deenàs tai draudſibâ to fwehtu. Kungs, paſargi tohs no grehteem un no launa! Lai to tee meefâ wehl dſihwohs, lai tee to dſihwo Sewim. Sewim lai peederr winnu meefas un dwehfeles! — Effi winnu apgahdatajs un apſchehlo:rajs. Teem wezzakeem, ſas ſawus behrnus ſchodeen apraud, dohd teem atraſt mihligas firdis. Teem laula:teem draugeem, to Tu effi zaur nahwi ſchlihris, teem mettees Tu pats par apgahdataju. Effi teem bahri:neem par ſtipru karrogu, nemm tohs appakſch Saweem ſchehlaſtibas ſpahrneem. Lai tee kruſta neſſeji ne ap:nihkſt ſawam Jeſum pakkal eet, ſa tee ar winnu zeetu:

fchi, lihds ar winnu preezatohs. Kungs! Kungs! Kungs!
 tawai apsehloschanai lai effam wiffi jo probjam pa-
 wehleri! Amen. Amen.

—————

Beidsamais spreddikis,
 fo nelaika Pantenius Annes-basnizâ teizis 2trâ
 fwehtdeenâ pehz waffaras-fwehtku atfwehtes,
 12tâ Juhni 1849.

Kas us tewi zerre un no tewim gaida, at Kungs!
 tas kaunâ ne paliks, tam nahks labbums un fwehtiba
 papilnam. Wairo fcho atsihschanu un fcho tizzibu eeksch
 mums wiffeem, ka mehks ne meklejam eepreezinafchanu tur,
 tur eepreezinafchana newaid, turprettim tawam wahrdam
 tizzam un tewim effam paklaufigi lihds pat gallam. Amen.

Laffi to ewangeliumu ohtrâ fwehtdeenâ pehz waffaras-
 fwehtku atfwehtes: Lukt. 14, 16 — 24.

Jsgahjuschá fwehtdeenâ ar gudru Sahlamanu effam
 Deewu luhgufchees: Kungs, pafargi mannis no bagga-
 tibas un no nabbadsibas: bet peebarro mannis ar pee-
 derrigu maifes teefu. Tas baggatais — mahza Sah-
 lamans — paleet allaschin lepns fawâ firdi, un nabbags
 mekle brihscham laimi panahkt ar fagschanu; tiklabb
 manta, kâ leela tuffschiba kahrдина us to, no Deewa
 atrautees. Pehz muhsu fchihs deenas ewangeliuma
 wahrdeem dasch warretu pee fewim spreeft, ittin kâ:
 buht nabbags, frohpls, tiffs, akls, — buhtu kahda
 fwehtiga, teizama leeta, jo tee nabbagi, frohpli, tiffi,
 akli, kas willkabs apkahrt par gatwahm un plifata eelahm,
 tee peetikke pee ta leela waffarina. Bet Kristus muhsu

ewangeliumâ runna zaur lihdſibahm. Tee aiginatee irr Iſraëla laudis, kas to preezas-mahzibu no tahs Deewa walſtibas ne peenehme, tee nabbagi irr tee pagani. —

Mehs ſcho lihdſibu ſchodeen greeſſim wairak us ſcho laizigu dſihwoſchanu, us teem, kas irr nabbagi eekſch laizigahm mantahm, eekſch laizigas pahrtiſſchanas un dſihwes. Iſgahjuſchâ ſwehtdeenâ mehs aprahjam tohs baggatus ſchihs paſaules, ſchodeen usmettiſſim to jautafchanu: Woi gan wiſſi nabbagi pee mums warr drohfchi tai zerribâ nomirt: Mannim ta Deewa walſtiba peederr! 1) Kahdi nabbagi tad pee mums irr? 2) Woi ſchee wiſſi drohfchi warr zerreht, ka ſcheem ta Deewa walſtiba peederr?

I. Pee mums irr dauds to nabbagu, kas ſtaiga par gatwahm un piſſatu eelahm, un naudas graſſi luhdsahs. Brauz pa leelzettu, un dauds deedelneeki deedele pee grahw-mallas apſehduſchees, ſtattahs ar ſawu azzu eekſch usſchirtas dſceſmu-grahmatas, eekſch Deewa wahrdeem, un ſaimo Deewu ar ſawahm melſchligahm luhpahm, mellobami preekſch Deewa un preekſch zilwekeem; israhdiuſchees kâ tahdi, to bads dſenn us leelzettu; kur tal zits tohs ne dſenn, kâ beſkauniba un negohdiga buhſchana un ſlahpes peh; brandwiſhna. Upſtahjees pee frohga ſawu lohpu atpuhtinaht un ſchee tew flahtu ar ſalihkuſchu mugguru un drebboſchahm rohkahm, ar ſaweem pahtareem tewim lezzinaht graſſi no kabbatas ahra; iseij no baſnigas, tee breh; ar tahdu johni brihſcham, ka buhtu jadohma, teem kas woi rihtli ſchnaugſ kohpâ. Eij wehl apkahrt ſcheit par nammeem, par weenahm un ohtrahm pirtim un tu atraddiſi leelu tuſſchibu un leelu nabbadſibu. Kalabb tâ? Woi mums naw maiſe auge,

woi mums naw fwehtiba, Deewa fwehtiba bijufe? Woi tur bija fehts, woi tur ne dabbuja plaut? Kur zilweks irr us darbu dfinnees, woi tur naw darbam alga nah-tufe? Kas speede, kas dfinne tahdâ tuffchibâ un nab-badsibâ? Utbildi: aplama dserfchana, flinkums, blehdiba, drehbju lepniba, sagli, — un brih-scham arri pafcha Deewa rohka.

Zaur dserfchanu dauds laudis pee mums par nab-bageem tikkufchi; zaur brandwihnu teem issikke wifs lab-bums. Deews dewe, welns atnehme; welns padarrija kulli zauru. Râ irr kahds graffis nopelnihts, tâ wel-tahs us fchenki un us frohgu un tur kawejahs un fehsh un dserr un dserr wehl, kamehr isdserr prahtu no gal-was, tizzibu no firds un beidsamu drahnu luppata no lahdes. — Zik pee mums irr ammatneeki, darba-wihri, faimneeki, kas warretu pateesi labbi pahrtikt un spohschi un glihti dsihwoht, bet winnu glihtums un winnu pah-rtikschana panihkt — zaur brandwihnu. Scho pohsta dsehreenu tee irr eezehlfufchi par fawu Deewu! — Tur lai nahk desmits aizinataji tahdu aizinahht no pohsta un pa-sufchanas noht, ja tu aizinafi ar wahrdeem, tam ne peetikfi pee firds klaht. — See tatschu naw nizzinajami wahrdi, ja tu dsehrajam fazzifi tâ: Kahds labbums te-wim jelle nahk no tahs dserfchanas un no ta brandwihna? Parahdi jelle man weenu pafchu wihru, no ka tu war-retu leezinahht un fazzihht: ja winsch ne buhtu dsehrajs bijis, woi winsch tad buhtu tahdâ mantâ un tahdâ gohdâ, tahdâ winsch taggad irr. Tu tahdu wihru man ne pa-rahdisfi. Bet nahz man lihds us zeetumu, es tew pa-rahdischu — wasankus, saglus, tahdus, kas ugguni pee ehkahn laidufchi, behglus un flepkawus un waiza win-

nus, mette eetsch teefas ruffcem, brandwihns tohs tur
 zeetumâ eewedde. Tatschu tas raksts mahza, pahrbau-
 deet wiffas leetas un to kas labs irr paturreet. Tas
 raksts mahza: ja tawa ajs tewi apgrehzina, tad israuj
 to un mett no fewim, tas tew labbaki, ar weenu azzî
 dsihwofchanâ ee-eet, ne fâ tew diwi azzis buhtu un tu
 taptu elles uggunî eemests. (Matt. 18, 9.) — Kristus
 fakka: kas ne atstahj ehkas, jeb braktus, jeb mahfas,
 jeb tehwu, jeb mahti, jeb feewu, jeb behrnus, jeb tihrumu
 manna wahrda dehl, tas to simtkahrtigi ne nems un to
 muhschigu dsihwofchanu ne eemantohs. (Matt. 19, 29.)
 Woi tad nu tu to brandwihnu turri wehl dahrgaku, ne
 fâ fawu azzî, woi tu wiinnu turri wehl augstaku, ne
 fâ tawu tehwu, mahti, feewu un behrnus? Tawa feewa
 par scho weenu leetu schehlojahs, winna to leezibu dohd:
 meh's dsihwotum labbâ meerâ, pahrtikfchanâ, — ne fâ,
 nei Deewa wahrds, nei mans wahrds, nei taws wahrds
 wiinnu ne atgreesih's, un naw ilgi gaidiht: tē fainneeks
 no mahjahm ahra, ammatneeks palizzis bes aminata,
 darba-wihrs bes darba. Seewa atschkirrahs pawiffam
 no wihra, jeb atschkirrahs no gultas un galda, behrni,
 tee pee swescheem isdohti, paaug neuskohpti pee meefas
 un pee dwehfeles un staiga pehz wiffi eetsch skrandahm
 un noplihfufcheem luppateem.

Zitti paleet nabbagi zaur flintumu. Neba fenn,
 fa bija pee mums tahda tuffchiba, fa tif un tif laudis
 gabje apkahrt par wehderu darbu mekledami. Nobah-
 luschi, eekritufchâ waigâ staigaja par gatwahm un leel-
 zekkeem. Det nu, kad Deewa swehtiba bijuse, kad ta
 patte maise un jo labbaka, kas par 4 grascheem bija
 pirkama, par weenu grassi dabujama, nu ne warr nei

par naudu wairs zilwekus pee darba dabbuht. Waisite lehta un darbs irr dahrgs. Kalabb tà? Woi fazzisi: Deews atnehme un Keisars atnehme rohkas, kas darbu strahdaja. Kolera fehriga un karra-wihru pulks to padarrija. Gan labbi. Bet es fakku: flinkums jo wairak to darra. Kad irr fo ehst, tad ne wih scho strahdaht. Ne warr us laukeem dasch nei gannu dabbuht — woi tad tee ganni gan ihpafchi ismirruschi? — Taggad, ja weenu deenu strahda, tad warr diwi deenas stahweht bes darba un arri baddu. ne mirs; tad nu dasch dohma: kam man buhs kaulus wahrdsinacht un fweedrus tezzinaht? — Bet kà tad buhs, kad atnahks tas tuffchais gads? Woi tad buhs druskas falaffitas un kurwi pee mallas noliktas? Woi buhs kahds graffis us plahnu deenu fakrahts? Ne kà — tad ne buhs magasihnes-wihreem meers us laukeem, tad frees atkal apkahrt pa teefahm, pa gatwahm un leelzetteem un blaus pehz maises. Pahrtsichana lehta un darbs irr dahrgs; darbu ne wih scho strahdaht un pahrtsichanu ne wih scho eegahdaht — un ne buhs ilgi fo gaidiht, nabbadsiba tohs speedihs un tuffchiba tohs wahrdsinahs.

Schis flinkums dsenn us blehdibu. — Doffattees, ja tew gaddahs par bruggetu zettu braukt, ka ganni sahles un neeka puffites fawihjuschi luhre pee leelzetta, ka tee tezziaus teff tahlu ratteem blakkam graffi wildami no brauzejeem; tur weeglas kahjas un schirgtas azzis pee redsefchanas — bet kad gohws tam ee-eet faimneeka labbibâ, tam naw azzis redseht un kahjas tezzeht. Un kad behrns wakkarâ pahrnahzis, grafchus fo isnabbagojis mahtei parahdihs, fo darrihs mahte? Woi fazzihis: fo tu willini ar blehdibu laudim naudu no kuller, pehz

palikfi — leels isaudsīs — par laupitaju un sagli! Voi
 nemis behrnu, labbi nopehrs? Nè, kas to dohs! No-
 fmeefees, ja behrns baggatu lohmu dabbujis un wehl
 preezafees, zif sehnam stikkota galwa! — Es jums pee-
 kohdinaju fainneeki, no Deewa puffes, ka jums ne buhs
 faweem ganneem tahdu waffu islaut. Ne fakkī wifs:
 kahda man tur daffa. Ne brihnees, kad tahds gans
 galwu pasteepis ne gribb wairs neds pee kunga, neds pee
 fainneeka par kalpu derreht un gohdigi strahdaht, ka
 winnam labbak patihkabs par wakkineeku apmestees un
 fawâ wakkâ sagt no mescha, jeb ar tirgofchanu un wiltigu
 prezzefchanohs maifi ehst. — Zif laudis no mums at-
 raujahs no arkla un no gohdigeem rohkas darbeem un
 mittinajahs zaur blehdibu un wiltibu ween. Zaur wil-
 tibu lehti prezzi eepirkt un ar krahpschanu to paschu dahrgi
 pahrdohht, tà darriht, teem dohd maifi. Schodeen ta
 maife irr, bet woi tad ilgi tahda warr palikt? Muhshigi
 ne. Kahds labbums Jehkabam no tam atlehze, ka winsch
 Esawu peewihle? — Kahds labbums Lahbanam no tam
 nahze, ka winsch Jehkabu peekrahpe? — Dahwida
 wahrds jaw ne suddihs muhschigi. „Das masums, kas
 taifnam peederr, irr labbaks ne kâ dauds besdeewigu
 baggatiba. Tee besdeewigee ees bohjâ, jebfchu tee tâpatt
 irr kâ skaitas plawas, tomehr tee tâpatt isnihks kâ duhmi.
 Es esmu jauns bijis un wezs palizzis, bet es ne esmu
 redsejis to taifnu atstahthu, neds winna dsimmumu maifi
 meklejam. Bet tee pahrkahpeji taps kohpâ famaitati,
 tee besdeewigee taps pehdigi isdeldeti.“ Kâ tu zittam
 zaur sawu blehdibu effi nabbadsiba gribbejis uskraut, tà
 tewim nabbadsiba usnahks. Ta blehdiba padarra, ka
 behrnu behrneem jaeet maifi mekleht, nabbaga maifi ehst.

Wehl paleef pee mums nabbagi zaur augstprahribu un lepribu. Kad Deews palihdsejis no dubkeem pakahptees, tad fehdinajahs tik augsti, ka galwina reibst, ka pagallam aismirst, no kahdas faknes tee irr isplaukufchi. Welte Deewa wahrds tahdeem usfauz: Deews turrahs teem lepneem prettim, bet teem pasemmigeem winsch dohd schelastibu! Welte muhsu dseefmu-grahmata teem usfauz: Ko geld pahwam spalwas skattih, kad tam melnas kahjinas — Gudris tewi fauks par gekki, Ja tu tapt gribb', ko ne warr. Dasch gribb kluht, ko ne warr kluht: Kas winsch irr ne gribb winsch buht. — Welte tee irr kahdôs nekahdôs rakstôs pahrfmeeti — tatschu tik dauds laudis pee mums istufschojahs lihds to beidsamo graffi lepnu drehbju pehz, un ja nahk ta-deena, kur flim-miba peefpeesch pee gultas, jeb kur darbs ne atzaddahs — të arri nabbadsiba tuhdat kluht! — Zitti skreen nabbadsibâ zaur augstprahribu. Kad irr maife, tad ne wihscho to ehst, tad ne sinn, zif leelu lohni un zif weeglu darbu tee buhtu praffijufchees, kamehr pehz fareebufchi fawus maifes-dewejus, tee nei pee wezzeem nei pee jauneem kungeem paleekamu weetu ne warr atrast. Tâ dauds laudis pee mums skreen tihfchi nabbadsibâ un kaunâ zaur dserfchanu, flinkumu, blehdibu, lepribu.

Zitti paleef nabbagi zaur kauneem zilwekeem. Sagli tohs apstahj un teem nosohg wiannu mantu; wiltineeki teem peeglaudahs kluht un teem iskrabhj un iswill wiannu labbumu! — Lughtees no fawa tuwaka drehbes, ka warretu aiseet us basnizu, ka warretu aiseet pee Deewa galda — un tad iseet no mahjahm un pehz atpakkal wairs ne nahk, pehz aiseet pa pasauli, tas pee mums naw nefadsirdeta leeta. No tuwaka naudu paleeneht,

un pehz swehrecht, ka naw nekahda nauda dohta, tas irr notizzees wairaf ka weenreis. Usnemt weetu us naudu, fur tahs weetas isdeweji gan labbi sinn, nehmejs fawu teefu tur ne isdabbuhs, un tad pehz to zilweku iskihlaht un tam beidsamo atnemt, tas irr redsehts arri pee mume. — Scheit jafakka: Kas ne reds ar azzi, lai reds ar maku! Kas darrija? pats darrija. Ne wihscho speestees pee gudribas, paleef tihschi fawâ nejhgschanâ un pehz schehlojahs buht peekrahpti. Laukeem japlubd pa wirfu, uhdenim japeld appakschâ, kamehr ne tikfi pee gudribas, tamehr buhs un buhs kas tewi nospeedihš.

Bet nu irr zitti, kas paleef nabbagi zaur Deewu. Pats Deews tohs eeleef nabbadsibâ. — Kâ Jjabs — kaut Deews no ta leezinaja, jo neweens irr tai semmê tahds kâ winsch; weens firdsškaidrs un taifns, deewa-bihjigs wihrs, un atskahjahs no launa, un winsch turrahs wehl sipri pee fawas firdsškaidribas — zaur Deewu no baggata wihra par tik nabbagu palikke, ka tam bija jaschelojahs — preeksch mannas maises man nahš nopuhschana; tapatt arri dasch par tukschu zilweku zaur Deewa pirkstu palizzis, zaur tam, ka flimmiba, uggungrehls, karstums un aukstums, flapjums un siltums tam maissi atnehme. Bet to naw dauds. Zik manna azs irr redsejuse, tad gan drihs ta wiffu-leelaka datta, kam naw maises kummohs ko ehst, kam nabbaga maise irr jaehd, paschi to maissi irr atmettuschî no sewim nohst.

II. Woi nu wiffi schee nabbagi, kam irr jazeesch grubti schinni pasaulê, woi tee warrehs mirdami preezatees, fazzidami: Mannim ta Deewa walstiba peederr! — Schee taggad staiga par gatwahm, pilfatu eelahm un leelzetteem, tee arri wiffi, tiklabb kâ tee bag-

gatee irr, fristiti laudis buhdami, us to leelu waktarinu aizinati, dasch gan stipri aizinahs — bet woi tee to aizinafchanu irr peenehmufchi, un woi tee fchodeen to peenemm? — Skaiti tohs nabbagus, kas fehsh ne basnizâ, bet us basnizas plazzi; tohs kas welkshs — labbu bahrsdu pecaudsinajufchees un drebbedami ar rohku un kahju, kaut kahjas un rohkas teem weffalas — kas eewilufchees fwehtâ rihâ pa fchenkeem un frohgeem — tur woi benki usgullufchees zeetâ meegâ krahj, jeb ar brandwihnu peefuhzahs — un tu redsefi, ka teem wehl fchodeen gan mas ruhp Deewa wahrds un Deewa walstiba. Prassi dascham nabbagam, pa zif gaddeem winsch naw bijis pee Deewa galda — un winsch tew atbildehs: man naw mahzitajam fo doht! — winsch plehsh mahzitaja gohdu, fawu negohdu ar to fafegt un mello Deewam azzis fuhdsibu muttê nehmis, kas dibbinajahs us gattaweem melleem, jo katrs pa draudsi to leezinahs, ka mehsh fchihsh draudses mahzitaji — mihlojam wairak to awi, nedsh to willu; ka mehsh tahsh willas pehz neweenu aitiau no gannama pulka ne pasuddinashim. — Prassi namma tehnam, woi tahds fwehtâ rihâ lihds ar zitteem fawu Deewu peeluhgs un peefauks — un tu dsirdefi, ka teem tik ween tad pahitari falezz us luhpahm, kad tee ar Deewa wahrdu warr naudas grasshi pelnitees, naudas grasshi no tuwaka iswilt! — Buht guldinahs nespohdrâ faktinâ, brihscham us zeetu grihdu; tur gulleht eeksh ffrandahm un luppateem; zeest aufstumu un farsstumu, bes ka buhtu ar fo paglahbtees titlabb no ta aufstuma, kâ no ta farsstuma; daschu deenu zittu ne fo baudiht, kâ uhdens malzinu un fremteht isfaltufchu maifes garrosi, tur buhtu jadohma, kas tahdâs

deenâs tihfchi ffrees eekfchâ! Mirt, bes ka kahda zilweta aztinâ behdu affarina eefpeeschahs, kas to wahrdu fazzitu: zil winsch tas nelaisis man labbu darrijis; zil winsch irr wissus us labbu raidijis, — kluht bedrê kaut kâ eemefts — un tad — tad zeltees no kappeem atkal ahrâ un apstahtees preeksch ta Kunga waiga, kas irr firschu pahrmannitajs, un dsirdeht to wahrdu: Es esmu fauzis, tu ne effi nahjis; es esmu aizinajis, tu ne effi dsirdejis; es esmu ar luhgschanu luhdsees, tu ne effi klausijis, — tu pee manna waktarina wairak ne warri nahkt; eij noht nolahdehts no manna waiga! — Un redseht muhschigas mohkas atklastas preeksch skaidri redsofschahm azzim, un kluht fagrahbts no fullaineem, kas wedd tai zeetumâ, fur ne dabbu wairs iseet ahrâ, tur dsirdeht waimanas un fleegschanas, kas ne paleet kluffas, — tur palikt sohbu-trihzeschanâ un kautschanâ, tur to algu dabbuht, fo Kristus teem tihfscheem grehzineekeem spreedis — woi ta buhtu iswehlejama leeta? —

Un redsi tee stahw ar aisrittufschahm aufim, un pleh wes teem irr aiswilktas ais azzim! — Sinnas dewejam gan brihscham warr gruhti buht, kad winnam jaect tahdus faukt pee atgreeschanas, un tahdus west pee Deewa walstibas. Somehr tas winnam jadarra, un ja winsch to ne darritu, tad tahds irr derrehts gans, kam tahs awis ne peederr; bet no pascha Deewa kluht fuhthits, un ar teem wahrdeem fuhthits: „Kad es us to besdeewigu falku: Tu mirdams mirsi, un tu winnam ne peekohdini, un ne runna, ka tu to besdeewigu no fawa besdeewiga zella atgreesi un winnu dsihwu paturri; tad nomirs tas besdeewigais fawâ noseegumâ, bet winna affinis es

praffifchu nõ tawas rohkas;“ — ar tahdeem fipreem wahdeem flucht islaifts pee aizinafchanas un tad faukt, bes ka dferd, luhgtees, bes ka paklaufa; zit tas gruhti! —

Juhs nu wiffi, kas Deewa nammâ effat, ne fcreenat zaur dserfchanu, flinkumu, blehdibu un lepnibu un augstprahhibu, un ta ka meegâ par pafauli ftaigadami, ne fcreenat tihfchi laizigâ un muhschigâ pohftâ eeffchâ; un kurfch irr darrijis, ka tas pasuddis dehls ewangeliumâ, un kurram nahkufe ta nabbadsiba no Deewa, teem wifseem falku: Utgreeschatees no grehkeem, tad ta Deewa walfsiba jums peederrehs. Tad tu buhfi paehdis fcheit, un Deews tewim dohs no ta leela waffarina baudiht ir tur, tahs dahwanas, kas atfpirdsinahs un eepreezinahs tawu dwehfeli no muhschibas us muhschibu. Amen.

